

УДК 016:378
072

Укладачі: **Катерина Дєдова**, головний бібліотекар

відділу наукової інформації та бібліографії

Наталія Тарануха, завідувач відділу

наукової інформації та бібліографії

Відповідальна за випуск: **Тетяна Притуляк**, директор

науково-технічної бібліотеки ВНТУ

Освіта і наука у вищій школі: рекомендаційний бібліографічний показник за I півріччя 2026 року / Вінниц. нац. техн. ун-т, Наук.-техн. б-ка ; уклад.: К. Дєдова, Н. Тарануха ; відп. за вип. Т. Притуляк. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. 132 с.

У показнику представлено добірку публікацій освітнього спрямування з періодичних видань традиційного та відкритого доступу, опублікованих у першому півріччі 2026 року. Матеріали висвітлюють актуальні питання розвитку освіти і науки у вищій школі, організації освітнього процесу, інноваційних технологій навчання та науково-методичної діяльності.

Видання буде корисним менеджерам вищої школи, науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними тенденціями у сфері вищої освіти.

Наші контакти:

e-mail: ntb_vntu@vntu.edu.ua

адреса: НТБ ВНТУ, вул. Хмельницьке шосе 95, м. Вінниця, 21021

ПЕРЕДМОВА

Сучасна вища школа функціонує в умовах динамічних суспільних змін, глобалізації, цифрової трансформації та нових викликів, зумовлених війною й необхідністю післявоєнного відновлення. У цих умовах особливої ваги набуває роль освіти і науки як стратегічних чинників сталого розвитку держави, формування людського капіталу та інтеграції України у світовий освітній і науковий простір.

Рекомендаційний бібліографічний покажчик «Освіта і наука у вищій школі», підготовлений відділом наукової інформації та бібліографії Науково-технічної бібліотеки Вінницького національного технічного університету, покликаний ознайомити користувачів із публікаціями, що висвітлюють актуальні питання розвитку вищої освіти, науки, педагогіки, освітньої політики, інноваційних підходів до навчання та виховання.

У покажчику представлено матеріали з періодичних видань традиційного та відкритого доступу за перше півріччя 2026 року. Тематичний спектр охоплює проблеми державної освітньої політики, реформування і модернізації вищої освіти, забезпечення якості освітніх послуг та академічної доброчесності, інтернаціоналізації освіти, цифровізації навчального процесу, розвитку дистанційного й змішаного навчання, а також питання педагогіки, психології, інклюзії, виховної роботи й підготовки фахівців у різних галузях знань.

Матеріали у розділах та підрозділах згруповано за тематичним принципом і систематизовано в алфавітному порядку назв; публікації іноземними мовами подано наприкінці відповідних підрозділів. Така структура полегшує пошук інформації та сприяє ефективному використанню покажчика. Бібліографічний опис та скорочення виконано відповідно до чинних ДСТУ і норм сучасного українського правопису. Електронний формат видання забезпечує оперативний доступ до інформації, зручність навігації та можливість використання гіперпосилань на повні тексти документів (за наявності), що значно розширює можливості його практичного застосування.

Покажчик рекомендований керівникам закладів вищої освіти, науково-педагогічним працівникам, дослідникам, студентам, працівникам бібліотек, а також усім, хто цікавиться проблемами та перспективами розвитку освіти і науки у вищій школі.

ЗМІСТ

1 ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ	6
1.1 Державна політика у сфері освіти і науки.....	6
1.2 Реформування та модернізація вищої освіти України.....	10
1.3 Управління, лідерство та стратегічний розвиток закладів вищої освіти.....	14
1.4 Вища освіта в умовах війни: виклики, трансформації, шляхи подолання.....	20
2 ЯКІСТЬ ОСВІТИ ТА АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА	23
2.1 Забезпечення якості освітніх послуг у ЗВО.....	23
2.2 Академічна доброчесність: принципи, практика, відповідальність.....	24
3 ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	28
3.1 Міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти.....	28
3.2 Зарубіжний досвід і діяльність іноземних закладів вищої освіти.....	30
3.3 Інтеграція освіти, науки та виробництва.....	35
4 ІННОВАЦІЇ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ	38
4.1 Інновації в системі вищої освіти.....	38
4.2 Інформаційно-цифрове забезпечення освітнього процесу.....	41
4.3 Штучний інтелект в освіті та науці.....	48
4.4 Дистанційне та змішане навчання.....	53
5 ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР ОСВІТИ	54
5.1 Педагогіка та психологія вищої школи.....	54
5.2 Гуманізація освіти та виховного процесу.....	70
5.3 Фізичне виховання, спорт і здоров'язбережувальні технології у ЗВО.....	72
5.4 Інклюзивна освіта у ЗВО.....	78
6 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	81
6.1 Методика та методологія викладання навчальних дисциплін.....	81
6.2 Підготовка фахівців у закладах вищої освіти.....	88
6.3 Освіта впродовж життя.....	93
6.4 Професійний та компетентнісний розвиток науково-педагогічних працівників.....	94

7 ГАЛУЗЕВІ НАПРЯМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	98
7.1 Технічна освіта	98
7.2 ІТ-освіта та цифрові компетентності	104
7.3 Екологічна освіта і сталий розвиток	106
7.4 Економічна освіта	107
7.5 Філологічна освіта.....	110
7.6 Військова освіта.....	119
8 НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	123
8.1 Організація та розвиток науково-дослідної діяльності	123
8.2 Наукові школи, академічна мобільність і дослідницьке середовище.....	126
8.3 Підтримка молодих учених і обдарованої молоді.....	127
9 УНІВЕРСИТЕТСЬКІ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ	128
9.1 Сучасні бібліотечно-інформаційні центри ЗВО: функції, ресурси, перспективи	128
10 ПЕРСОНАЛІЇ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ	131
10.1 Видатні педагоги, науковці, діячі освіти і техніки	131

1 ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ТА УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

1.1 Державна політика у сфері освіти і науки

1. **Атестаційна колегія МОН:** кадрові рішення та оновлення мережі спецрад / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 2 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/atestatsiina-kolehiia-mon-kadrovi-rishennia-ta-onovlennia-merezhi-spetsrad> (дата звернення: 03.03.2026).
2. **Вступна кампанія-2026:** що потрібно знати вступникам, батькам і закладам освіти / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 31 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vstupna-kampaniia2026-shcho-potribno-znaty-vstupnykam-batkam-i-zakladam-osvity> (дата звернення: 06.04.2026).
3. **Гід вступника 2026:** покрокова інструкція до здобуття вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 24 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/hid-vstupnyka-2026-pokroкова-instruktsiia-do-zdobuttia-vyshchoi-osvity> (дата звернення: 25.03.2026).
4. **Магдаліна І. В.** Контроль як інструмент підвищення ефективності реалізації освітньої функції держави. *Наука і техніка сьогодні.* 2026. № 2 (56). С. 179-191. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-179-191](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-179-191).
5. **МОН визначило** алгоритм проведення вступних випробувань до магістратури й аспірантури у 2026 році / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 9 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-vyznachylo-alhorytm-provedennia-vstupnykh-vyprobuvan-do-mahistratury-i-aspirantury-u-2026-rotsi> (дата звернення: 10.03.2026).
6. **МОН встановило** вимоги до рівня володіння англійською мовою для держслужбовців та керівників у сфері освіти / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 1 квіт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-vstanovylo-vymohy-do-rivnia-volodinnia-anhliiskoiu-movoju-dlia-derzhsluzhbovtsiv-ta-kerivnykiv-u-sferi-osvity> (дата звернення: 06.04.2026).
7. **МОН:** за результатами державної атестації наукових установ і закладів вищої освіти розподілено понад 3 млрд грн базового фінансування науки / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 6 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-za-rezultatamy-derzhavnoi-atestatsii>

[naukovykh-ustanov-i-zakladiv-vyshchoi-osvity-rozpodileno-ponad-3-mlrd-hrn-bazovoho-finansuvannia-nauky](#) (дата звернення: 10.03.2026).

8. **МОН затвердило** нові правила формування Переліку наукових фахових видань України / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 30 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-zatverdyl-novi-pravyla-formuvannia-pereliku-naukovykh-fakhovykh-vydan-ukrainy> (дата звернення: 03.03.2026).
9. **МОН інформує** про відкриття нового конкурсу програми COST для створення міжнародних науково-дослідницьких мереж / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 27 квіт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-informuie-pro-vidkryttia-novoho-konkursu-prohramy-cost-dlia-stvorennia-mizhnarodnykh-naukovo-doslidnytskykh-merezh> (дата звернення: 01.05.2026).
10. **МОН інформує** про грантовий добір EU4Innovation East для розвитку інкубаційних програм в університетах / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 25 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-informuie-pro-hrantovyi-dobir-eu4innovation-east-dlia-rozvytku-inkubatsiinykh-prohram-v-universytetakh> (дата звернення: 06.04.2026).
11. **МОН оголошує** добір заявок для створення університетських дослідницьких центрів передового досвіду / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 13 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-oholoshuie-dobir-zaiavok-dlia-stvorennia-universytetskykh-doslidnytskykh-tsentriv-peredovoho-dosvidu> (дата звернення: 03.03.2026).
12. **МОН опублікувало** Порядок прийому до закладів вищої освіти у 2026 році / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 24 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-opublikovalo-poriadok-pryiому-do-zakladiv-vyshchoi-osvity-u-2026-rotsi> (дата звернення: 25.03.2026).
13. **МОН розпочинає** конкурс PhD-дослідницьких проєктів для проєктної аспірантури / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 16 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-rozpochynaie-konkurs-phd-doslidnytskykh-proektiv-dlia-proektnoi-aspirantury> (дата звернення: 18.03.2026).
14. **Президент України** підписав Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених». *Верховна Рада України. Комітет з питань освіти, науки та інновацій*. 2026. 19 берез.

URL: https://kno.rada.gov.ua/news/main_news/77573.html (дата звернення: 05.06.2026).

15. **Президент України** підписав указ про п'ятикратне збільшення президентських грантів для молодих учених і докторів наук / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 27 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/prezydent-ukrainy-pidpysav-ukaz-pro-piatykratne-zbilshennia-prezidentskykh-hrantiv-dlia-molodykh-uchenykh-i-doktoriv-nauk> (дата звернення: 03.03.2026).
16. **Про академічну доброчесність**: Закон України від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX. *Урядовий кур'єр.* 2026. № 30. С. 3-6.
17. **Про визначення** механізму фінансового забезпечення діяльності державних наукових установ, наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок державних закладів вищої освіти з урахуванням результатів їх державної атестації: постанова Кабінету Міністрів України від 28 січ. 2026 р. № 116. *Урядовий кур'єр.* 2026. № 28. С. 5-6.
18. **Про внесення змін** до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених: Закон України від 25.02.2026 р. № 4794-IX. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4794-20#Text> (дата звернення: 05.05.2026).
19. **Про встановлення вимог** щодо рівня володіння англійською мовою особами, які претендують на зайняття окремих посад: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 р. № 425. *Урядовий кур'єр.* 2026. № 77 (10 квіт.). С. 5.
20. **Студенти університетів** та фахових коледжів вивчатимуть «Основи національного спротиву»: ВРУ ухвалила відповідний закон / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 25 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/studenty-universytetiv-ta-fakhovykh-koledzhiv-vyvchatymut-osnovy-natsionalnoho-sprotyvu-vru-ukhvalyla-vidpovidnyi-zakon> (дата звернення: 06.04.2026).
21. **Уряд визначив** пріоритети для забезпечення виплати зарплат освітянам і працівникам соціальної сфери у 2026 році / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 19 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-vyznachyv-priorytety-dlia-zabezpechennia-vyplaty-zarplat-osvitianam-i-pratsivnykam-sotsialnoi-sfery-u-2026-rotsi> (дата звернення: 03.03.2026).

22. **Уряд запроваджує** нову модель фінансування наукової сфери: понад 3 млрд додаткового фінансування за результатами державної атестації / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 29 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zaprovadzhuie-novu-model-finansuvannia-naukovojsfery-ponad-3-mlrd-dodatkovoho-finansuvannia-za-rezultatamy-derzhavnoi-atestatsii> (дата звернення: 03.03.2026).
23. **Уряд погодив** експеримент із проектною аспірантурою: підготовка PhD через спеціальні дослідницькі проекти / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 6 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-pohodyv-eksperyment-iz-proektnoi-aspirantury-pidhotovka-phd-cherez-spetsialni-doslidnytski-proekty> (дата звернення: 03.03.2026).
24. **Уряд скасував** необхідність затвердження МОН змін до штатних розписів університетів за науковим спецфондом / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 6 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-skasuvav-neobkhdnist-zatverdzhennia-mon-zmin-do-shtatnykh-rozpysiv-universytetiv-za-naukovym-spetsfondom> (дата звернення: 03.03.2026).
25. **Філіппова В. Д.** Державна політика в галузі освіти як інструмент забезпечення сталого розвитку суспільства. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 556-568. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-556-568](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-556-568).

Узагальнено наукові підходи вітчизняних дослідників до осмислення взаємозв'язку освіти і сталого розвитку, зокрема щодо ролі вищої та професійної освіти у формуванні людського капіталу, інноваційної спроможності та інституційної стійкості держави. Обґрунтовано, що сучасна державна політика у галузі освіти характеризується переходом від нормативно орієнтованої до результативно спрямованої моделі регулювання, яка передбачає переосмислення ролі освітніх стандартів, фінансових механізмів, систем забезпечення якості та інституційної автономії. Запропоновано систематизовану характеристику основних інструментів реалізації Цілей сталого розвитку у сфері освіти, до яких віднесено нормативно-правові, стратегічні, фінансово-економічні, інституційні, інноваційні та моніторингово-оцінювальні механізми.

26. **Юлія Свириденко** зустрілася з очільницями трьох українських університетів, які втілюють реформу управління ЗВО / Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабінету Міністрів України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 11 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yuliia-svyrydenko-zustrilasia-z-ochilnytsiamy-trokh-ukrainskykh-universytetiv-iaki-vtiliuiut-reformu-upravlinnia-zvo> (дата звернення: 03.03.2026).

27. **Як розвивати** конкурентні компетентності студентів: новий курс для викладачів ЗВО / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 3 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yak-rozvyvaty-konkurentni-kompetentnosti-studentiv-novyi-kurs-dlia-vykladachiv-zvo> (дата звернення: 03.03.2026).

1.2 Реформування та модернізація вищої освіти України

28. **Андрущенко В.** Педагогічна інноватика (філософський екскурс). *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 5-11. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).01](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).01)

Розкривається філософське осмислення поняття «новизни» як основи інноваційного прогресу, що поєднує традиційні знання з новими ідеями та відкриттями. Особлива увага приділяється ролі освіти у формуванні особистості, здатної до створення та впровадження інновацій. Наголошено на необхідності інтеграції науки, освіти і практики як основи ефективного розвитку суспільства. Проаналізовано сучасний стан української освіти, її проблеми та виклики, зокрема потреба в модернізації, цифровізації та переорієнтації на інноваційне мислення. Обґрунтовано необхідність формування нової стратегії розвитку освіти в Україні, яка відповідатиме умовам інноваційного типу прогресу та сприятиме підготовці конкурентоспроможного людського капіталу.

29. **Байдак Л. І.** Система безпеки вищої школи в умовах цифровізації та глобальних ризиків. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 278-281. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.50>.

Проаналізовано основні загрози інформаційній, кібернетичній безпеці освітнього середовища. Визначено ключові чинники, що впливають на стабільність функціонування закладів вищої освіти в умовах гібридних викликів, пандемій та технологічних трансформацій. Особливу увагу приділено питанням захисту персональних даних, академічної доброчесності, кібергігієни учасників освітнього процесу та розвитку цифрової культури безпеки. Запропоновано модель інтегрованої системи безпеки вищої школи, яка поєднує організаційні, правові, технічні та освітні компоненти. Реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню рівня стійкості освітніх інституцій до сучасних загроз і забезпечить формування безпечного цифрового освітнього простору. Крім того, окреслено напрями вдосконалення управлінських механізмів у сфері безпеки закладів вищої освіти з урахуванням міжнародного досвіду та національних пріоритетів. Обґрунтовано доцільність впровадження ризик-орієнтованого підходу до управління безпекою, що передбачає системний моніторинг загроз, оцінювання вразливостей та оперативне реагування на інциденти.

30. **Біляковська О. О., Соляр Т. Я., Федина-Дармохвал В. С.** Проектна діяльність здобувачів вищої освіти: особливості організації та підходи до

оцінювання результатів. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 1838-1852. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-1838-1852](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-1838-1852).

Проаналізовано основні наукові підходи до реалізації проєктної діяльності в закладах вищої освіти, зокрема діяльнісний, компетентнісний, технологічний, практико-орієнтований і дослідницький. Акцентовано на таких принципах організації проєктної діяльності як студентоцентрованість, практична спрямованість, міждисциплінарність, самостійність і відповідальність здобувачів освіти, дослідницька спрямованість, співпраця та командна взаємодія, рефлексивність і результативність. Особливу увагу приділено підходам до оцінювання результатів проєктної діяльності здобувачів вищої освіти. Узагальнено критерії оцінювання дослідницьких і прикладних проєктів, а також запропоновано систему, що враховує новизну та актуальність проєкту, методологічну обґрунтованість, практичну значущість, рівень опрацювання інформаційних джерел, узгодженість структурних компонентів проєкту, командну взаємодію, аргументованість висновків і якість презентації результатів.

- 31. Ваврисевич Я. С., Безносюк Н. С., Крамаренко І. С.** Модернізація змісту хімічної освіти у ЗВО в умовах освітніх стандартів ЄС. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 1607-1623. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-1607-1623](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-1607-1623).

Автори провели аналіз наукових праць і міжнародних рекомендацій, порівняли освітні підходи, що застосовуються в Україні та країнах Європейського Союзу, а також виконали нормативно-правовий аналіз документів, які регламентують функціонування системи вищої освіти. Узагальнили педагогічний досвід використання інноваційних технологій у викладанні хімічних дисциплін і застосували метод теоретичного моделювання для визначення пріоритетних напрямів модернізації.

- 32. Вишківська В. Б., Мирошніченко В. М., Прокоф'єв Є. Г.** Розвиток дослідницької компетентності магістрів у галузі освіти в умовах трансформації сучасного університету. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 3 (61). С. 285-295. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-285-295](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-285-295).

Окреслено вплив трансформаційних процесів у сучасному університеті на зміст і форми організації підготовки магістрів. Доведено, що ефективний розвиток дослідницької компетентності забезпечується створенням розвивального освітнього середовища, упровадженням активних і інтерактивних методів навчання, застосуванням проєктних та проблемно-дослідницьких завдань, а також широким використанням цифрових технологій і відкритих освітніх ресурсів. Особливу увагу приділено ролі міждисциплінарної та трансдисциплінарної інтеграції знань у формуванні дослідницького мислення магістрантів. Підкреслено значення поєднання навчальної та наукової діяльності як умови становлення професійної ідентичності майбутнього фахівця в галузі освіти.

33. **Гончарук О. В.** Конфлікт інтересів як деструктивний чинник розвитку сучасної вищої освіти та способи його запобігання. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 565-574. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-565-574](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-565-574).

У результаті розгляду кейсів конфліктів інтересів та аналізу їхніх деструктивних наслідків запропоновано комплексний алгоритм урегулювання конфліктів, що передбачає обов'язкове самодекларування, усунення від прийняття рішень, зовнішню атестацію та цифровізацію процесів оцінювання (Moodle, Google Classroom). Таким чином, подолання деструктивного впливу можливе лише за умови поєднання жорсткого адміністративного контролю, регулярної ротації кадрів, упровадження системи «Whistleblowing» та виховання нової академічної етики.

34. **Жилінський І. В.** Методологія дослідження сучасних викликів у сфері освіти. *Національні інтереси України*. 2026. № 3 (20). С. 1776-1789. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3\(20\)-1776-1789](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3(20)-1776-1789).

Розкрито специфіку застосування системного, синергетичного, аксіологічного, компетентнісного та праксеологічного підходів у контексті дослідження сучасних освітніх проблем. Особливу увагу приділено методологічним засадам вивчення освітніх трансформацій в умовах цифрового суспільства, пандемічних обмежень та воєнного стану. Запропоновано структурно-функціональну модель міждисциплінарного дослідження викликів освітньої галузі, що інтегрує кількісні та якісні методи, традиційні та інноваційні дослідницькі інструменти.

35. **Жмурко О. В., Кобилянський О. В.** Культура безпеки як нова освітня парадигма. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fitki/all-fitki-2026/paper/view/26496/21811> (дата звернення: 06.05.2026).

Зазначено, що формування культури безпеки у закладах вищої освіти сьогодні постає одним із ключових завдань освітньої політики, адже сучасний світ позначений високим рівнем ризиків і невизначеності. Запропоновано застосування комплексного підходу до формування культури безпеки у майбутніх фахівців, що охоплює організаційні, навчальні, методичні, виховні, соціально-психологічні та дослідницькі аспекти. Доведено, що такий підхід дозволить сформувати у студентів відповідальний світогляд, здатність прогнозувати ризики й ефективно діяти в умовах невизначеності, що є необхідною умовою сталого розвитку суспільства.

36. **Понад 6 000 освітян** об'єдналися для трансформації навчання: що чекає на українські університети в майбутньому / Міністерство цифрової трансформації України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 5 трав. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/news/ponad-6-000-osvitian-obiednalsia-dlia-transformatsii-navchannia-shcho-chekaie-na-ukrainski-universytety-v-maibutnomu> (дата звернення: 12.05.2026).

37. **Романенко К. М., Романенко М. І.** Гендерна рівність у системі освіти як об'єкт публічного управління: нормативно-інституційний та ціннісно-світоглядний виміри. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. № 2 (24). С. 1203-1213. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)-1203-1213](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)-1203-1213).

Проаналізовано нормативно-інституційні засади забезпечення гендерної рівності в освітній сфері, визначено роль органів публічної влади, управлінських структур і закладів освіти у формуванні відповідних практик, а також виявлено проблеми фрагментарності, декларативності та недостатньої інституційної узгодженості імплементації нормативних приписів. Показано, що формальна наявність правових норм не гарантує їх результативності без належного управлінського наповнення, ресурсного забезпечення, системного моніторингу та ефективної координації між суб'єктами освітньої політики.

38. **Руднєва І. С., Григор'єв М. В., Щирич В. Ю.** Цифрове читання в сучасній вищій освіті: педагогічні виклики, когнітивні трансформації та дидактичні стратегії. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 1185-1193. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-1185-1193](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-1185-1193).

Актуальність дослідження зумовлена глибокими трансформаціями способів роботи з текстом, які відбуваються під впливом цифрових технологій та масового переходу до екранних форматів навчання. Метою статті є педагогічний аналіз змін у практиках читання студентів, осмислення когнітивних і дидактичних наслідків цифровізації та визначення можливих стратегій інтеграції цифрового читання в освітній процес без втрати аналітичної глибини та критичного мислення. У межах міждисциплінарного підходу поєднуються ідеї педагогіки, когнітивної психології та теорії медіа.

39. **Сніжко Н. В.** Державна політика України щодо впровадження іноземної мови у вищій освіті та її реалізація в системі математичної підготовки майбутніх інженерів. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 703-712. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-703-712](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-703-712).

Обґрунтовано, що в умовах модернізації інженерної освіти особливого значення набуває інтеграція іноземної мови у зміст фундаментальних дисциплін, передусім математичних, які становлять основу професійної підготовки інженера. Доведено, що реалізація державної мовної політики у сфері математичної підготовки сприяє формуванню не лише ініомовної комунікативної компетентності, а й здатності майбутніх інженерів працювати з міжнародними науковими джерелами, брати участь у міжнародних проєктах і професійно взаємодіяти в глобальному технічному середовищі.

40. **6 років Дія.Освіта:** як держава побудувала систему розвитку цифрових навичок / Міністерство цифрової трансформації України. *Урядовий портал* :

єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. 2026. 4 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/6-rokiv-diaosvita-ia-derzhava-pobuduvala-systemu-rozvytku-tsyfrovykh-navychoh> (дата звернення: 03.03.2026).

1.3 Управління, лідерство та стратегічний розвиток закладів вищої освіти

41. Білан Л. Л., Кучай Т. П., Кучай О. В. Механізми формування професійного іміджу майбутніх менеджерів освіти в процесі фахової підготовки. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 2 (44). С. 1518-1524. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-1518-1524](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-1518-1524).

Обґрунтовано роль особистісно-професійного розвитку, освітнього середовища та інтерактивних технологій у формуванні позитивного професійного іміджу. Визначено ключові педагогічні умови та інструменти, що забезпечують ефективність цього процесу.

42. Бондарчук Н. В. Гендерний підхід як інструмент підвищення ефективності публічного управління у сфері освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 535-545. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-535-545](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-535-545).

Доведено, що формально нейтральні управлінські підходи у сфері освіти не завжди забезпечують рівний доступ до освітніх можливостей і можуть відтворювати приховані структурні дисбаланси. Натомість інтеграція гендерного підходу в процеси стратегічного планування, кадрового управління, бюджетування та оцінювання політик сприяє формуванню більш обґрунтованих і результативних управлінських рішень.

43. Борисенко Є. Вплив стратегічної раціональності та обмеженої автономії на занепад університету. *Філософія освіти = Philosophy of Education*. 2025. Т. 31, № 1. С. 51-69. DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2025-31-1-4>.

Університети дедалі більше зводяться до державних або комерційних структур, тоді як знання перетворюються на товар. Результатом, як передбачав Теодор Адорно, є поширення напівосвіти. З цієї причини вкрай важливо провести ретельне дослідження сучасної кризи університету та окреслити потенційні шляхи її вирішення.

44. Головчак М. І., Білик О. І. Фінансово орієнтоване публічне управління у вищій освіті України: моделювання механізму прозорості, розподілу ресурсів та відповідальності. *Національні інтереси України*. 2026. № 1 (18). С. 1067-1078. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1\(18\)-1067-1078](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1(18)-1067-1078).

Обґрунтовано підхід до фінансово-орієнтованого публічного управління у сфері вищої освіти України та запропоновано концептуальну модель фінансово-управлінського моніторингу закладу вищої освіти, яка поєднує стимули публічної політики,

інституційні управлінські рішення та механізми публічної підзвітності. Практична цінність – у можливості адаптувати модель для різних типів ЗВО та використовувати її як основу для прозорого управлінського моніторингу. Управлінська панель на основі моделі може використовуватися для сценарного планування та обґрунтування інвестицій у якість, доступність, цифровізацію й фінансову стійкість ЗВО, включно з комплаєнсом як умовою легітимності.

45. **Долженков О. О.** Управління змінами в закладі освіти під час воєнного конфлікту: безпекові механізми та лідерські рішення. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 348-362. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-348-362](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-348-362).

Розглянуто безпекові механізми управління закладом освіти в умовах воєнного конфлікту як складову управління змінами в системі освітнього менеджменту. Акцентовано роль керівника закладу освіти як лідера змін і кризового менеджера, а також значення партнерських механізмів взаємодії з органами публічної влади, ДСНС, правоохоронними структурами, громадськими організаціями та міжнародними донорами. Висновки статті фіксують необхідність системної інтеграції безпекового компонента в управлінський цикл закладу освіти та підкреслюють актуальність посилення професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти у сфері управління змінами, лідерства й безпекового управління.

46. **Дутко О. М., Лебідь І. Ю.** Професійна етика в системі управління закладом вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2126-2139. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2126-2139](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2126-2139).

Запропоновано різні механізми впровадження принципів професійної етики. Це включає розробку та застосування кодексів поведінки та етичних стандартів, створення систем внутрішнього контролю та моніторингу, більшу прозорість у процесах управління, впровадження програм сприяння академічній та професійній доброчесності, а також активну участь керівників у розвитку етичної культури закладу освіти. Крім того, розроблено структуру етичної компетентності керівників у вищій освіті. Ця структура включає когнітивний, ціннісно-мотиваційний, поведінковий та рефлексивний компоненти.

47. **Іваній О. М.** Інноваційна модель управління освітою в контексті глобальних трансформацій. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 2 (44). С. 1589-1602. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-1589-1602](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-1589-1602).

На основі міжнародного досвіду та аналізу поточних викликів, зокрема повномасштабної війни, автор статті пропонує комплексну інноваційну модель управління освітою, побудовану на п'яти ключових принципах: орієнтація на результат та компетентності, цифрова трансформація, децентралізація та автономія закладів, інклюзивність і сталість, а також активне залучення зацікавлених сторін. Запропонована трирівнева архітектура (стратегічний – державний, тактичний – регіональний/громадський, операційний – заклад освіти) передбачає чітке розподілення повноважень, забезпечення вертикальної координації та горизонтальної колаборації.

48. **Карлінська Я. В.** Інструменти та цифрові технології розвитку цифрової компетентності управлінців закладів освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 908-920. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-908-920](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-908-920).

Обґрунтовано, що цифрова компетентність управлінця формується не лише через оволодіння інструментами, а через здатність проєктувати цифрове робоче середовище закладу, інтегрувати платформи у регламентовані процедури, забезпечувати якість даних та управляти цифровими ризиками. Запропоновано практичну логіку впровадження цифрової екосистеми закладу освіти, що передбачає стандартизацію комунікацій, визначення правил доступу та зберігання інформації, впровадження політик кібербезпеки та використання аналітики для прийняття рішень.

49. **Карлінська Я. В.** Теоретичні засади формування цифрової компетентності керівників закладів освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 701-711. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-701-711](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-701-711).

Запропоновано узагальнену структурну модель цифрової компетентності керівника закладу освіти (особистісно-професійний, управлінсько-організаційний та лідерсько-стратегічний блоки), принципи й умови її формування в системі підвищення кваліфікації та неформальної освіти.

50. **Княжева І. А., Черненко Н. М.** Гнучкість професійних умінь і навичок майбутніх менеджерів освіти як чинник ефективного управління змінами в кризових умовах. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 835-844. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-835-844](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-835-844).

Системне формування гнучких професійних навичок у процесі професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти є необхідним для забезпечення готовності до роботи в кризових умовах. Гнучкість сприяє формуванню здатності до проактивних дій, стратегічного передбачення, ефективної взаємодії та впровадження змін, що визначає конкурентоспроможність сучасного управлінця в освітній сфері.

51. **Кравцов В. О.** Змістовні характеристики соціально-професійної зрілості керівника закладу освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 846-858. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-846-858](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-846-858).

У компонентній структурі соціально-професійної зрілості керівника закладу освіти визначено такі складові (компоненти), як: когнітивний, діяльнісний, ціннісно-мотиваційний, особистісно-індивідуальний (професійно важливі якості). Обґрунтовано, що зміст компонентів та рівень розвитку соціально-професійної зрілості керівника закладу освіти характеризується такими критеріями, як: професійний світогляд, управлінська компетентність, соціальна відповідальність, професійна позиція, самореалізація.

52. **Матюхіна Д. А.** Управління розвитком студентських об'єднань у закладах вищої освіти на основі кваліметричного підходу. *Успіхи і досягнення у науці*.

2026. № 2 (24). С. 1018-1029. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)-1018-1029](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)-1018-1029).

Метою роботи є розроблення цілісної моделі, що поєднує концептуальні, структурні, управлінські та оціночні компоненти й забезпечує можливість об'єктивного вимірювання рівня розвитку студентських об'єднань. Запропонована модель включає п'ять взаємопов'язаних блоків: цільовий, змістово-структурний, організаційно-управлінський, кваліметричний та результативний. Кваліметричне ядро побудовано на основі шести критеріїв: організаційної зрілості, управлінського впливу, ресурсної забезпеченості, комунікаційної ефективності, соціальної активності та інноваційності діяльності. Для кожного критерію визначено систему показників і вагові коефіцієнти, розраховані за методом попарних порівнянь Т. Сааті з перевіркою узгодженості експертних суджень. Це забезпечує математичну строгість, відтворюваність і об'єктивність оцінювання.

53. Мезенцев О. Ю. Управлінські аспекти регулювання використання штучного інтелекту в освітньому середовищі університетів. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 111-117. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.18>.

Обґрунтовано визначальну роль керівництва університету та органів внутрішнього управління у формуванні політик, регламентів і процедур використання штучного інтелекту, а також у створенні механізмів внутрішнього контролю й адаптивного оновлення управлінських рішень. Показано, що інтеграція ШІ в управлінські процеси університету трансформує планування, контроль і моніторинг результатів навчання, підвищуючи аналітичну обґрунтованість і гнучкість управління, водночас актуалізуючи потребу збереження академічних цінностей і людського експертного судження.

54. Мірошніченко В. І., Петраш А. І. Акмеологічні принципи управління освітнім менеджментом в умовах трансформації вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2700-2714. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2700-2714](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2700-2714).

Запропоновано модель реалізації акмеологічних принципів управління освітнім менеджментом, яка інтегрує особистісні, професійні та діяльнісні компоненти управлінської діяльності й спрямована на досягнення високого рівня професійної майстерності керівника, підвищення ефективності функціонування закладу вищої освіти та забезпечення його сталого розвитку в умовах сучасних суспільних і освітніх трансформацій.

55. Мойсієнко О. В. Управління освітніми промоціями в ЗВО України: валідація адаптивної моделі. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2348-2361. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2348-2361](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2348-2361).

Отримані результати підтверджують ефективність запропонованої моделі та її доцільність для інтеграції в систему стратегічного управління закладів вищої освіти. Визначено управлінські імплікації дослідження для розвитку маркетингової діяльності

ЗВО та окреслено перспективи подальших наукових розвідок у напрямі цифровізації освітніх промоцій, використання аналітики даних і персоналізованих комунікацій.

- 56. Москаленко А. М.** Формування професійної етики майбутніх управлінців закладами освіти у процесі розвитку ціннісно-етичної рефлексії. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 2 (44). С. 2391-2401. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2391-2401](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2391-2401).

Розглянуто актуальне питання розвитку ціннісно-етичної рефлексії в майбутніх лідерів освіти як фундаментального компоненту їхньої професійної підготовки. У контексті сучасних освітніх викликів і вимог цілісне поняття «лідер» повинно ґрунтуватися не лише на адміністративних компетенціях, а й на стабільному етичному профілі. Запропоновано та обґрунтовано системний підхід, що складається з трьох взаємопов'язаних етапів: самодіагностика, проблематизація та ідентифікація.

- 57. Нестеренко Г. П., Барабуха Н. М.** Комунікації в публічному управлінні у сфері вищої освіти в Україні. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 2 (22). С. 1315-1325. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-1315-1325](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-1315-1325).

Проаналізовано основи комунікацій публічного управління між органами публічної влади, закладами вищої освіти, студентством та громадськістю. Особливу увагу приділено впливу цифровізації, відкритості та публічності управлінських процесів на підвищення якості управлінських рішень і довіри суспільства. Окреслено напрями удосконалення комунікацій у сфері вищої освіти в умовах реформування системи публічного управління та євроінтеграційних процесів в Україні.

- 58. Поляков С. М.** Система управління проектною діяльністю в закладі вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 2 (22). С. 688-696. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-688-696](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-688-696).

Обґрунтовано систему управління проектною діяльністю у закладах вищої освіти, яка вміщує такі компоненти: суб'єктно-об'єктний компонент (трирівнева вертикаль управління (ректорат – проектний офіс – керівники груп) у взаємодії зі стейкхолдерами); функціонально-процесуальний компонент (перехід до адхократичних структур та поєднання матеріальних стимулів із науковим визнанням працівників); методологічний компонент (синтез системного, діяльнісного та проектно-орієнтованого підходів, що дозволяє трансформувати кафедральну структуру в матричну); ресурсно-інформаційний компонент (нормативне забезпечення, розвиток проектної компетентності кадрів та використання наукової інфраструктури (технопарків, інкубаторів); результативно-аксіологічний компонент (оцінка впливу проектів на якість освіти, міжнародне партнерство та інтелектуальну власність).

- 59. Попадич О. О.** Менеджмент освітнього процесу у закладі вищої освіти як стратегічний простір становлення екологічної культури майбутніх педагогів. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 2 (60). С. 1254-1267. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1254-1267](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1254-1267).

Обґрунтовано доцільність цілеспрямованого управлінського посилення екологічної складової шляхом уточнення програмних результатів навчання, екологічно зорієнтованої інтерпретації загальних і фахових компетентностей, інтеграції екологічної тематики у зміст освітніх компонентів та педагогічних практик. Запропоновано управлінські орієнтири щодо інтеграції завдань формування екологічної культури у внутрішню систему забезпечення якості освіти, що створює передумови для системного моніторингу результативності управлінських рішень і безперервного вдосконалення освітньої програми.

60. **Сичук О. О.** Трансформація підготовки менеджерів освіти: формування готовності до антикризового управління як відповідь на сучасні виклики. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2727-2739. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2727-2739](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2727-2739).

На основі контент-аналізу наукових джерел і узагальнення практичного досвіду управлінської діяльності виявлено основні структурні компоненти готовності майбутніх менеджерів освіти до антикризового управління. Доведено, що така готовність має інтегративний характер і включає взаємопов'язані когнітивний, аналітико-прогностичний, організаційно-управлінський, комунікативний та особистісно-рефлексивний компоненти. Визначені компоненти перебувають у тісному взаємозв'язку та формують цілісну систему професійної готовності.

61. **Формування професійного іміджу майбутніх менеджерів освіти засобами інтерактивних технологій / Т. П. Кучай та ін.** *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 872-878. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-872-878](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-872-878).

Формування іміджу майбутніх менеджерів освіти засобами інтерактивних технологій є важливим напрямом модернізації професійної підготовки управлінських кадрів у системі вищої освіти. Інтерактивні технології забезпечують активну залученість здобувачів освіти до освітнього процесу, сприяють розвитку їхньої професійної самосвідомості, лідерських якостей та комунікативної компетентності. У таких умовах імідж майбутнього менеджера освіти формується не лише як зовнішній образ, а як інтегрована характеристика професійної зрілості, що відображає готовність до ефективної управлінської діяльності.

62. **Чехов А. А.** Цифрові канали комунікації як інструмент взаємодії закладів вищої освіти зі стейкхолдерами. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2959-2966. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2959-2966](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2959-2966).

У межах дослідження здійснено бенчмаркінг офіційних вебресурсів трьох університетів – Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Стенфордського університету (США) та Оксфордського університету (Велика Британія), що дало змогу виявити спільні тенденції й відмінності в організації цифрової комунікації, структурі контенту та орієнтації на потреби стейкхолдерів. Акцентовано увагу на перевагах і потенційних ризиках цифрової комунікації, зокрема інформаційному перевантаженні, питаннях безпеки даних та нерівному доступі до цифрових інструментів, а також окреслено перспективи її подальшого розвитку як важливої складової сучасного управління ЗВО.

1.4 Вища освіта в умовах війни: виклики, трансформації, шляхи подолання

63. Булгакова Т. М., Мельник І. В. Психологічний супровід педагогів у системі освіти в умовах воєнного стану. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 2981-2991. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-2981-2991](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-2981-2991).

Представлено авторську програму психологічного супроводу педагогів у системі освіти в умовах воєнного стану, розраховану на один місяць та реалізовану практичним психологом закладу освіти. Програма має комплексний характер і охоплює діагностичний, психоосвітній, консультативний, профілактично-розвивальний та ресурсний напрями роботи. Вона спрямована на зниження рівня стресу і тривожності, профілактику емоційного вигорання, розвиток психологічної стійкості, підтримку мотивації та командної взаємодії педагогів, а також на формування навичок психологічної саморегуляції в умовах тривалої нестабільності.

64. Волікова М. М., Коваль Г. В. Трансформація вищої освіти України в умовах воєнних викликів. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. № 2 (24). С. 719-728. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)-719-728](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)-719-728).

65. Горденко С. І., Варивода К. С., Єрічева Т. Ю. Формування культури безпеки праці в закладах освіти України в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2046-2059. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2046-2059](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2046-2059).

66. Куліков П. М. Стратегічні орієнтири розвитку вищої освіти України в умовах воєнного стану: інтеграція науки, практики та державного управління : Наукова доповідь на загальних зборах НАПН України «Про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2025 році та завдання на 2026 рік», 3 квіт. 2026 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2026. Т. 8, № 1. С. 1-3. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8123>.

Автор акцентує увагу на необхідності переходу до інноваційних моделей навчання, розвитку патріотичного виховання та підтримки експериментальної діяльності. Окрему увагу приділено критичним питанням вступної кампанії 2026 року, зокрема проблемі відтоку талановитої молоді за кордон та демографічним ризикам, що загрожують людському капіталу держави. Розглядаються механізми вдосконалення правил прийому до ЗВО, доцільність перегляду прохідних балів для контрактної форми навчання та стратегія оптимізації мережі закладів освіти через продумане об'єднання. Наголошується на важливості синергії між НАПН України, МОН України та Спілкою ректорів закладів вищої освіти України задля розроблення виважених державних рішень,

спрямованих на збереження освітнього потенціалу країни в умовах війни та повоєнного відновлення.

- 67. Нагайчук О. В., Кравченко Л. В.** Методика формування резильєнтності здобувачів вищої освіти засобами дисципліни «Безпека життєдіяльності» в умовах тривалого воєнного стану. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2422-2430. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2422-2430](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2422-2430).

Представлено результати впровадження імерсивно-тренінгової моделі навчання, яка включала: когнітивно-регулятивний блок (вправи з аудиту безпеки простору для зниження невизначеності), діяльнісно-практичний блок (симуляції «сліпих протоколів» для формування сенсомоторних автоматизмів) та ціннісний блок (рольові ігри з надання першої психологічної допомоги). Експериментально доведено, що наявність сформованих алгоритмів дій під час надзвичайних ситуацій (обстріли, блекаути) виступає потужним когнітивним регулятором, який знижує рівень деструктивної тривожності студентів та переводить стресову реакцію у русло продуктивної мобілізації. Результати дослідження підтверджують, що фахові компетентності з безпеки життєдіяльності розширюють адаптаційні можливості особистості, запобігають панічним реакціям та сприяють збереженню ментального здоров'я майбутніх фахівців.

- 68. Прокоф'єва Л. Б.** Формування академічної культури: особливості професійної взаємодії в умовах воєнного стану. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 143-148. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.24>.

Представлено авторську модель практично-орієнтованих модулів у межах дисциплін «Методика викладання і виховання у вищій школі» та «Методологія педагогічних досліджень». Запропоновані заходи спрямовані на подолання освітніх дефіцитів (змістових, комунікативних, ресурсних), розвиток «методологічного імунітету» та навичок цифрового гуманізму в умовах дистанційної освіти. Обґрунтовано роль викладача як «стабілізуючого лідера», який власним прикладом дотримання високих моральних стандартів нівелює негативний вплив війни на освітнє середовище.

- 69. Гарнавська Т. В., Глушаниця Н. В., Білоус Н. П.** Цифрова трансформація та інновації у вищій освіті під час війни та надзвичайних ситуацій. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1638-1649. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1638-1649](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1638-1649).

На основі аналізу сучасних викликів виокремлено пріоритетні напрями подолання негативних наслідків війни або природних катастроф у сфері освіти. До них належать посилення сильних сторін дистанційної освіти з урахуванням очікувань студентів і роботодавців щодо рівня професійної підготовки випускників; адаптація освітніх програм і навчальних планів до онлайн та змішаних форматів навчання; організація системного підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів за участі IT-компаній і технологічних партнерів; формування у студентів стійких цифрових компетентностей із дотриманням принципу рівного доступу та недопущення

соціального чи освітнього виключення. Окрему увагу приділено пошуку шляхів подолання суперечностей між потребою в розвитку академічної мобільності та обмеженнями, зумовленими надзвичайними ситуаціями, а також сприянню інтернаціоналізації наукових досліджень.

70. **Шуневич Б., Городецька Н., Гавришків Н.** Крізь терни до зірок: освітній процес в українській вищій школі в кризових ситуаціях. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 140-146. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-140-146>.

Предметом дослідження є вища школа, труднощі організації освітнього процесу під час пандемії COVID-19 та широкомасштабного вторгнення ворога в Україну, а об'єктом – основні види діяльності одного з підрозділів закладу вищої освіти у згаданих вище умовах. Мета цього дослідження – описати організацію навчально-методичної та наукової діяльності викладачів на прикладі кафедри іноземних мов (ІМ) Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького протягом пандемії та війни і перспективи діяльності кафедри ІМ на майбутнє.

71. **Ensuring educational** continuity under armed conflict: The underground university model in Ukraine / I. Holubnychy et al. *Educational Challenges.* 2026. Vol. 31 (1). P. 30-44. DOI: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.03>.

Дослідження демонструє, що модель підпільного університету дозволяє вищим навчальним закладам підтримувати академічну безперервність, безпеку та якість в умовах збройного конфлікту. Інтегруючи підпільні навчальні простори зі змішаними педагогічними методиками та емпіричними практиками, українські університети сприяють стійкості, психологічній стабільності та змістовній освітній участі, пропонуючи сталу модель вищої освіти в кризових умовах.

72. **Fomenko T., Bilotserkovets M.** Safe learning environment as a theoretic concept and its practical embodiment in wartime Ukraine. *Educational Challenges.* 2026. Vol. 31 (1). P. 62-74. DOI: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.05>.

У дослідженні розкрито теоретичні аспекти та практичні підходи до формування безпечного навчального середовища з дотриманням прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та екологічної безпеки учасників освітнього процесу. Автори розглянули вхідні, вихідні та кінцеві результати різних аспектів безпечного навчального середовища, а також висвітлили університетську політику та стратегії щодо створення безпечного навчального середовища в Сумському національному аграрному університеті, Україна.

2 ЯКІСТЬ ОСВІТИ ТА АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА

2.1 Забезпечення якості освітніх послуг у ЗВО

73. Гришков М. М., Ждан Я. Ф., Коваленко О. О. Студентоцентризований менеджмент якості вищої освіти: інструменти впливу студентів на освітню політику закладу вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 498-509. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-498-509](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-498-509).

Проаналізовано сучасні наукові дослідження з менеджменту якості (TQM, ESG), student engagement та університетського управління, а також нормативні документи України, що регламентують систему забезпечення якості освіти. Розроблено практичну модель студентоцентризованого менеджменту якості, що передбачає етапи збору даних, аналізу, прийняття рішень, впровадження змін і оцінки результатів, а також розподіл відповідальності між адміністрацією, гарантами ОП, відділом якості та студентським самоврядуванням.

74. Кущенко О. І. Проблема забезпечення та удосконалення якості вищої освіти в контексті цифрових трансформацій в умовах кризи. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 890-905. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-890-905](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-890-905).

Проаналізовано теоретико-методологічні підходи до розуміння якості вищої освіти, систематизовано ключові поняття та виявлено їхню термінологічну неоднорідність у сучасному науковому дискурсі. Установлено спільне та відмінне у вітчизняних і зарубіжних підходах до забезпечення якості вищої освіти в кризових умовах. Обґрунтовано, що в умовах тривалої нестабільності якість вищої освіти доцільно розглядати як динамічну, контекстуально зумовлену характеристику, тісно пов'язану з цифровими трансформаціями та інституційною стійкістю. Наукова новизна статті полягає в узагальненні вітчизняних і зарубіжних підходів до забезпечення якості вищої освіти в умовах кризи на основі порівняльного аналізу, а також у концептуальному уточненні поняттєво-термінологічного апарату дослідження.

75. Нестуля С. І. Дидактичні технології формування лідерських якостей освітніх менеджерів у контексті забезпечення якості освіти дорослих. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1101-1112. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1101-1112](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1101-1112).

Схарактеризовано ключові дидактичні технології, які забезпечують цілеспрямоване формування лідерських компетентностей: проблемно-орієнтоване навчання, тренінгові та коучингові підходи, проєктне навчання, трансформаційне навчання, змішане навчання та менторство. Кожна з технологій розглядається у взаємозв'язку з організаційно-педагогічними умовами їх впровадження, серед яких підготовка тренерів і коучів, доступ до кейс-банку, інтерактивне освітнє середовище, підтримка адміністрації та

інтеграція з системами забезпечення якості. Особлива увага приділяється шляхам реалізації технологій, що передбачають роботу з кейсами, участь у тренінгах та симуляціях, розробку та впровадження управлінських проєктів, індивідуальне коучингове супроводження, участь у професійних спільнотах та наставництво.

76. **Україна вперше** увійшла до Керівного комітету ЮНЕСКО з якості освіти / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 8 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-vpershe-uviishla-do-kerivnoho-komitetu-unesko-z-iakosti-osvity> (дата звернення: 03.03.2026).

77. **Хлус Н. О.** Психологічна готовність педагога до інноваційної діяльності як умова якості освіти. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1761-1769. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1761-1769](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1761-1769).

Розкрито сутність поняття «психологічна готовність педагога до інноваційної діяльності» як інтегративного особистісно-професійного утворення, що охоплює мотиваційний, когнітивний, емоційно-вольовий та рефлексивний компоненти. Проаналізовано психологічні чинники, які зумовлюють готовність педагога до сприйняття та реалізації освітніх інновацій, зокрема професійну мотивацію, ціннісні орієнтації, рівень саморефлексії, толерантність до невизначеності та емоційну стійкість.

78. **Harbuza T. V.** Pedagogical principles for ensuring the quality of foreign language training of students of non-philological specialities in contemporary higher education. *Інноваційна педагогіка.* 2026. Вип. 91, т. 1. С. 203-207. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.36>.

Здійснено теоретичний аналіз сучасних наукових підходів до розуміння якості іншомовної підготовки у вищій освіті та обґрунтовано доцільність її розгляду як інтегративної педагогічної характеристики, що поєднує результати навчання, узгодженість змісту з цілями освітніх програм, ефективність організаційних рішень і функціонування внутрішніх систем забезпечення якості. Особливу увагу приділено змішаній формі навчання як освітньому контексту іншомовної підготовки, який в умовах воєнного часу виступає ключовим механізмом забезпечення безперервності освітнього процесу.

2.2 Академічна доброчесність: принципи, практика, відповідальність

79. **Академічна доброчесність** як методологічна основа науково-педагогічних досліджень у системі професійної освіти / Л. М. Рибалко та ін. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 1 (43). С. 3559-3569. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-3559-3569](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-3559-3569).

Проаналізовано сучасні виклики, пов'язані з поширенням недоброчесних практик у науковому середовищі, та визначено шляхи їх подолання через удосконалення нормативно-правового забезпечення, внутрішніх політик закладів освіти і системи внутрішнього контролю якості. Доведено, що утвердження академічної доброчесності в системі професійної освіти сприяє підвищенню довіри до результатів досліджень, зміцненню академічної репутації закладів освіти та формуванню конкурентоспроможного фахівця, здатного діяти відповідально в умовах сучасного освітнього і наукового простору.

- 80. Ганаба С.** Академічна доброчесність у наукових дослідженнях та освіті: досвід зарубіжних країн і можливості імплементації в Україні. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки.* 2026. Т. 44, № 1. С. 87-104. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v44i1.2068>.

Обґрунтовано, що академічна доброчесність є необхідною умовою забезпечення якості освіти, достовірності наукових знань, формування довіри суспільства до результатів інтелектуальної діяльності та інтеграції національної науки у світовий академічний простір. Актуалізовано значення проблеми для України в умовах воєнного стану, реформування освіти та необхідності зміцнення наукового потенціалу держави. Проаналізовано наукові підходи зарубіжних і українських дослідників до трактування академічної доброчесності, визначено її фундаментальні принципи – чесність, довіру, справедливість, повагу та відповідальність – і розкрито їхній практичний вимір у науковій та освітній діяльності. Розглянуто нормативно-правові засади забезпечення академічної доброчесності в Україні та охарактеризовано суб'єктів академічної діяльності відповідно до чинного законодавства.

- 81. Забезпечення академічної доброчесності** в наукових дослідженнях в умовах використання штучного інтелекту / К. К. Щербина та ін. *Наука і техніка сьогодні.* 2026. № 2 (56). С. 1347-1358. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-1347-1358](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-1347-1358).

Систематизовано особливості використання штучного інтелекту на різних етапах наукового дослідження та обґрунтовано, що впровадження ШІ не є методологічно нейтральним процесом, оскільки змінює структуру наукового методу та перерозподіляє ролі між дослідником і технологічним інструментом, залишаючи повну відповідальність за результати за людиною-науковцем. Аргументовано необхідність переходу від переважно контрольних до превентивних механізмів забезпечення доброчесності, які мають ґрунтуватися на чіткому розмежуванні допустимих і недопустимих практик застосування штучного інтелекту, обов'язковому декларуванні його використання, розвитку критичного мислення та формуванні культури відповідального дослідження.

- 82. Кадлубович Т. І.** Академічна доброчесність як інституційна основа якості вищої освіти та науки в Україні. *Національні інтереси України.* 2026. № 1 (18). С. 641-651. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1\(18\)-641-651](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1(18)-641-651).

Розглянуто нормативне забезпечення академічної доброчесності до прийняття спеціального Закону України «Про академічну доброчесність» № 10392 та визначено його системоутворююче значення для освітньої та наукової сфери. Акцентовано увагу на тому, що до ухвалення цього Закону академічна доброчесність регулювалася фрагментарно, переважно в межах загальних норм освітнього, наукового та цивільного законодавства, що не забезпечувало єдності підходів, належної процедурної визначеності та ефективних механізмів відповідальності. Проаналізовано основні принципи академічної доброчесності, коло суб'єктів відповідних правовідносин, види порушень і механізми юридичної відповідальності. Особливу увагу приділено правовому статусу здобувачів освіти, їх правам та обов'язкам у процесі навчання, а також впливу академічної доброчесності на якість освітніх результатів.

- 83. Поліщук Н. М.** Академічна доброчесність у процесі підготовки наукових публікацій: методологічний і етичний виміри. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 675-687. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-675-687](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-675-687).

Здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми академічної доброчесності у процесі підготовки наукових публікацій. Основну увагу зосереджено на таких аспектах, як плагіат і самоплагіат, коректне цитування наукових джерел, персональна відповідальність автора за достовірність, оригінальність і наукову новизну результатів дослідження, а також вплив дотримання принципів академічної доброчесності на якість наукових досліджень і формування академічної репутації науковця. Проаналізовано нормативно-правові документи, зокрема Закон України «Про освіту», рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також наукові та навчально-методичні праці українських учених, у яких розкрито сутність академічної доброчесності, її структурні компоненти та механізми впровадження в освітньому й науковому середовищі.

- 84. Попадич О. О.** Академічна доброчесність у системі менеджменту освітнього процесу вищої школи. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 293-298. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.53>.

Актуальність дослідження зумовлена посиленням вимог до якості освіти, прозорості освітніх процедур і відповідальності учасників академічного середовища в умовах реформування вищої освіти, розширення інституційної автономії закладів вищої освіти та інтеграції України до європейського освітнього простору. Обґрунтовано, що академічна доброчесність у сучасних умовах виходить за межі суто етичної категорії та набуває статусу важливого управлінського інструменту, який забезпечує нормативну впорядкованість, координацію та контроль освітньої і наукової діяльності.

- 85. Попова О. І., Лесик А. С.** Академічна доброчесність як ціннісна основа професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1364-1372. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1364-1372](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1364-1372).

Метою статті є теоретичне обґрунтування академічної доброчесності як ціннісної основи професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти та окреслення освітнього потенціалу відповідного освітнього компонента у системі магістерської підготовки. У ході дослідження використано теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення наукових джерел, а також елементи констатувально-узагальнювального дослідження. Проаналізовано вітчизняні й зарубіжні наукові підходи до розуміння академічної доброчесності та акцентовано її аксіологічний характер у професійній підготовці майбутніх педагогів. Розкрито освітній потенціал освітнього компонента «Академічна доброчесність університетської спільноти» у формуванні академічної культури, дослідницької компетентності та професійної відповідальності магістрантів.

- 86. Рисинець Т. П.** Цифровізація вищої освіти та академічна доброчесність: аналіз проблем, тенденцій та практик. *Наукові перспективи*. 2026. № 1 (67). С. 2130-2143. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2130-2143](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2130-2143).

Здійснено теоретичний аналіз досліджень сучасних вітчизняних учених щодо проблем, тенденцій і практик використання штучного інтелекту й підтримання академічної доброчесності в умовах цифровізації вищої освіти України. Охарактеризовано регулювання проблеми академічної доброчесності нормами чинного національного законодавства й засадами внутрішньої інституційної політики закладів вищої освіти. Визначено актуалізацію проблем академічної доброчесності учасників освітнього процесу в умовах активного використання інструментів штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності. Акцентовано увагу на важливості дотримання принципу академічної доброчесності в реаліях цифрової трансформації системи вищої освіти України на сучасному етапі.

- 87. Сакалюк О. О., Самуренко А.** Академічна доброчесність як фундамент підготовки фахівців в умовах цифровізації освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2947-2957. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2947-2957](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2947-2957).

Особлива увага приділена аналізу викликів, зумовлених стрімким розвитком технологій, зокрема широким впровадженням інструментів генеративного штучного інтелекту (ChatGPT, Gemini тощо), що потребує перегляду традиційних підходів до оцінювання знань. У роботі деталізовано нормативно-правову архітектуру академічної доброчесності в Україні та досвід її імплементації на рівні закладу вищої освіти (на прикладі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»). Доведено, що технічна перевірка на плагіат є лише допоміжним засобом, тоді як стратегічне вирішення проблеми лежить у площині формування культури «нульової толерантності» до академічного шахрайства.

- 88. Скоромна М. В.** Педагогічні умови формування академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1444-1452. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1444-1452](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1444-1452).

Визначено та систематизовано комплекс педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти. До них віднесено: створення ціннісно-орієнтованого освітнього середовища; інтеграцію змісту академічної доброчесності в освітні програми та навчальні дисципліни; використання активних та інтерактивних педагогічних технологій; забезпечення прозорості та об'єктивної системи оцінювання результатів навчання. Доведено, що взаємозв'язок зазначених умов сприяє переходу від зовнішньої регламентації поведінки до внутрішнього прийняття принципів академічної культури як особистісної цінності.

89. **Ткаченко Г. І., Сустрєтов А. С., Шпорт Л. С.** Формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти крізь призму цифрової грамотності та етичного застосування штучного інтелекту. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 262-265. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.45>.

Наукова новизна роботи полягає у концептуалізації академічної доброчесності як складника цифрово-етичної культури особистості, що інтегрує інформаційну, медійну, технологічну та етичну компетентності, а також у визначенні педагогічних механізмів її формування в умовах активного поширення інструментів штучного інтелекту. У ході дослідження встановлено, що саме достатній рівень цифрової грамотності здобувачів освіти сприяє усвідомленому і відповідальному використанню цифрових ресурсів, формуванню навичок академічного письма, коректного цитування й оцінки інформації. Окреслено ризики, пов'язані з недоброчесним застосуванням генеративних технологій, зокрема підміною індивідуальної інтелектуальної діяльності машинно згенерованим контентом. Запропоновано підходи до інтеграції цифрової етики у зміст освітніх програм, посилення ролі формувального оцінювання і створення цілісних інституційних політик академічної доброчесності.

90. **Формування дослідницької компетентності у бакалаврів у ході науково-дослідної роботи як складової академічної доброчесності / С. Б. Беляєв.** *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 42-59. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-42-59](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-42-59).

3 ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1 Міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти

91. **Лелеченко А. П.** Особливості впровадження цифрових стандартів ЄС як драйвера реформування системи публічного управління освітою України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 416-428. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-416-428](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-416-428).

Впровадження стандартів інтероперабельності (EIF) та вимог до управління даними (Data Governance) трансформують освітню аналітику в стратегічний ресурс для

прийняття управлінських рішень. Обґрунтовано трикомпонентну структуру механізму інтеграції цифрових стандартів ЄС в систему публічного управління освітою України, що включає: інституційно-правовий компонент, спрямований на гармонізацію законодавства на засадах *policy coherence* та правове закріплення стандартів *Data Governance*; організаційно-функціональний компонент, що базується на моделі багаторівневого врядування (*multilevel governance*) для забезпечення вертикальної координації між центральними органами та громадами; ресурсний компонент, орієнтований на розвиток управлінського капіталу, фінансову сталість та технологічну сумісність реєстрів згідно з вимогами інтероперабельності.

92. **Микола Трофименко** обговорив із партнерами з Естонії оцінювання експерименту із наглядовими радами університетів / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 3 лют. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mykola-trofymenko-obhovoryv-iz-partneramy-z-estonii-otsiniuvannia-eksperymentu-iz-nahliadovymy-radamy-universytetiv> (дата звернення: 03.03.2026).
93. **Україна та Молдова** посилюють співпрацю у сферах освіти і науки на шляху до Європейського Союзу / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 27 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-moldova-posyliuiut-spivpratsiu-u-sferakh-osvity-i-nauky-na-shliakhu-do-ievropeiskoho-soiuzu> (дата звернення: 03.03.2026).
94. **Україна та Швейцарія** розширюють співпрацю для розвитку дуальної освіти й навчання дорослих / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 30 січ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-shveitsariia-rozshyriuiut-spivpratsiu-dlia-rozvytku-dualnoi-osvity-i-navchannia-doroslykh> (дата звернення: 03.03.2026).
95. **Уряд затвердив** механізм залучення іноземних викладачів, науковців і експертів до роботи в Україні через Фонд Президента / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 4 берез. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyy-mekhanizm-zaluchennia-inozemnykh-vykladachiv-naukovtsiv-i-ekspertiv-do-roboty-v-ukraini-cherez-fond-prezydenta> (дата звернення: 10.03.2026).
96. **Brovchenko V. V., Hadaichuk N. M.** Evaluating the outcomes and significance of the 2025 «Chinese Bridge» group exchange program for Ukrainian participants. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2026/paper/view/28442/23347> (дата звернення: 07.05.2026).

Проаналізовано результати реалізації програми міжнародного обміну «Китайський міст – 2025», спрямованої на розвиток мовних компетенцій та соціокультурну адаптацію студентів ВНТУ в Ланьчжоуському технологічному університеті. Доведено, що застосування модульної системи навчання «4+1» ефективно сприяє зміцненню міжкультурного діалогу та розширенню стратегічного академічного партнерства між Україною та КНР.

3.2 Зарубіжний досвід і діяльність іноземних закладів вищої освіти

97. **Бондаренко Г. Г.** Компетентнісний підхід в освітньому процесі в університетах наук про життя країн-учасниць європейського простору вищої освіти. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2026. № 3 (45). С. 1875-1886. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-1875-1886](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-1875-1886).

Розглянуто досвід провідних закладів вищої освіти Нідерландів, Німеччини, Фінляндії, Польщі та Франції. Встановлено ключові відмінності між моделями компетентностей у різних країнах та визначено спільні тенденції: студентоцентрованість, орієнтацію на результати навчання, зв'язок із потребами ринку праці, інтеграцію компетентностей сталого розвитку, розширення практичної складової навчання через проєктно-орієнтоване навчання та автентичне оцінювання. Охарактеризовано роль міжнародного альянсу European Bioeconomy University (EBU) у координації компетентнісних рамок між провідними університетами наук про життя Європи.

98. **Бурунова О. А.** Система публічного управління вищою освітою в Польщі. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 2 (22). С. 966-978. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-966-978](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-966-978).

Здійснено комплексний аналіз системи публічного управління вищою освітою в Польщі з особливим акцентом на ролі центральних органів влади, посередницьких установ та операційної автономії університетів. Метою статті є аналіз особливостей структури управління, розподіл компетенцій, а також механізми нагляду й оцінки з метою виявлення потенційних інституційних прогалин і вказівки напрямків подальшого розвитку системи.

99. **Васильєва М. П.** Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців немовних спеціальностей у закладах вищої освіти Німеччини. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 417-432. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-417-432](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-417-432).

Розкрито актуальність формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців немовних спеціальностей в умовах глобалізації, інтернаціоналізації вищої освіти та зростання вимог ринку праці. Наголошено, що для України звернення до

досвіду Німеччини є важливим у контексті євроінтеграційних процесів, академічної мобільності та модернізації іншомовної підготовки. У межах дослідження вивчено теоретичні підходи до розуміння іншомовної комунікативної компетентності як інтегративної здатності до ефективної академічної та професійної комунікації; обґрунтовано її структуру через мовний, мовленнєвий, соціокультурний і стратегічний компоненти.

100. **Гарасим І. Б.** Моделі професійної підготовки магістрів з економіки у закладах вищої освіти США. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 49-53. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.8>.

Стаття присвячена аналізу та узагальненню сучасних моделей професійної підготовки магістрів з економіки у закладах вищої освіти США в умовах цифровізації соціально-економічних процесів, посилення ролі доказової політики та зростання попиту на аналітичні й цифрові компетентності випускників. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією професійних функцій економіста, який дедалі частіше залучається до роботи з реальними наборами даних, застосування економетричних методів, інтерпретації результатів аналізу та обґрунтування управлінських рішень у сфері публічної політики, бізнесу й консалтингу.

101. **Голуб Т.** Інституційні підходи врегулювання етикою застосування штучного інтелекту у вищій освіті. *Нова педагогічна думка*. 2026. № 1 (125). С. 24-29. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-24-29>.

Представлено чотири інституційні підходи до врегулювання етики використання штучного інтелекту: норми, засновані на заборонах, які розглядають ШІ як принципово несумісний з освітньою доброчесністю; політика, заснована на розкритті інформації, що вимагає прозорості щодо використання ШІ; підходи, засновані на компетентності, що ґрунтуються на результатах навчання, а не на використанні інструментів; інтегровані норми, що поєднують декілька елементів.

102. **Джурило А. П.** Вища освіта США між елітарністю та масовістю: соціально-економічний вимір кризи. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1861-1881. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1861-1881](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1861-1881).

Здійснено порівняльний аналіз американської моделі вищої освіти з європейськими та азійськими підходами. Сформульовано висновки щодо можливих уроків американського досвіду для реформування вищої освіти в Україні та інших країнах.

103. **Долинна А.** Американський досвід психономічної освіти: емоційна стійкість в умовах складних життєвих обставин. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 48-52. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-48-52>.

Представлено узагальнені показники емоційної стійкості фахівців психономічної сфери США, розподілені за когнітивною, емоційною, вольовою та соціально-комунікативною складовими. На основі аналізу цих показників визначено високий рівень

психоемоційної витривалості педагогів, психологів та арт-терапевтів, які працюють в умовах складних життєвих обставин. Індекс загальної емоційної стійкості (83.7) підтверджує системний характер американської психономічної освіти, яка поєднує когнітивно-поведінкові, нейрпсихологічні, гуманістичні та технологічні моделі. Особливу увагу приділено розвитку soft skills: емоційного інтелекту, лідерства, комунікації та стресостійкості.

104. **Котова А. В., Сірик Т. Ю.** Освітнє середовище університетів КНР як чинник формування управлінської компетентності та готовності менеджерів до професійного самовдосконалення. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 1 (43). С. 2003-2015. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2149-2173](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2149-2173).

Освітнє середовище університетів КНР поєднує державне регулювання та інституційну автономію, що забезпечує баланс між академічною якістю та практичною орієнтацією навчальних програм. Важливими чинниками є розвиток міжнародного партнерства, програм подвійних дипломів та MBA-освіти світового рівня, яка інтегрує глобальні стандарти та акредитації. Дуальна система державних і приватних університетів створює різні траєкторії професійної підготовки, а інтеграція цілей сталого розвитку формує компетентності відповідального лідерства. Особливу увагу приділено інституціоналізації системи оцінювання результатів навчання, що сприяє розвитку критичного мислення, командної взаємодії та управлінської рефлексії.

105. **Кухарська В. Б., Мартиць Ю. М., Краса Г. В.** Інтелектуальне виховання засобами мережі Інтернет у системі координат сучасної мовної освіти. Досвід великої Британії. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 1 (21). С. 236-248. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-236-248](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-236-248).

106. **Лунячек В., Ігнатенко Л.** Оцінювання здобувачів вищої освіти в США, Австралії та Японії: порівняння та вплив на якість надання освітніх послуг. *Нова педагогічна думка.* 2026. № 1 (125). С. 14-23. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-14-23>.

Доведено, що ефективні системи оцінювання у провідних країнах світу базуються на поєднанні формульованого й підсумкового оцінювання, розвитку самооцінювання та взаємооцінювання, застосуванні цифрових інструментів і дотриманні принципів академічної доброчесності. Обґрунтовано доцільність упровадження в українську освітню практику змішаних моделей оцінювання, орієнтованих на формування ключових компетентностей, критичного мислення, академічної мобільності та професійної готовності здобувачів вищої освіти.

107. **Нос В. І.** Економічна освіта в Канаді у світлі наукових досліджень кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 2 (44). С. 2445-2458. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2445-2458](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2445-2458).

108. **Нос В. І.** Нормативно-правові засади та організаційні механізми формування освітніх програм економічного профілю в Канаді. *Актуальні*

питання у сучасній науці. 2026. № 3 (45). С. 2078-2091. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-2078-2091](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-2078-2091).

109. **Підпригора І. І., Кисленко Д. П., Савіна І. О.** Особливості планування навчального заняття в системі освіти та індивідуальної підготовки НАТО. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1320-1331. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1320-1331](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1320-1331).

Стаття є спробою на основі теоретичних досліджень та власного практичного досвіду розроблення навчальних занять, набутого під час навчання на курсах НАТО, розкрити загальні підходи до планування навчального заняття в системі освіти та індивідуальної підготовки НАТО, висвітлити особливості та послідовність цього процесу. Зокрема важливою особливістю, що якісно відрізняє планування навчального заняття в системі освіти та індивідуальної підготовки НАТО, є спосіб планування навчального заняття у зворотному порядку – Backwards planning. Процес сильно відрізняється від традиційного планування навчального заняття, що зазвичай починається з вибору навчальних матеріалів, потім форми (виду навчального заняття) і методів навчання. Навчання, сплановане у зворотному порядку, забезпечує зосередженість заняття на результатах навчання і тих діях, які мають виконати здобувачі освіти для його досягнення, а не на процесі планування і діяльності викладача.

110. **Прибора Т.** Аналітичний огляд стратегічних документів ЄС у контексті розвитку медіаосвіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 72-77. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-72-77>.

Представлено аналітичне дослідження стратегічних документів Європейського Союзу, що визначають основні напрями розвитку медіаосвіти. Їх концептуальна основа охоплює три взаємопов'язані напрями: формування критичного мислення і громадянських компетентностей, розвиток безпечного та етичного інформаційного простору та підтримку освітніх інституцій і професійного зростання педагогів.

111. **Рибалко Л. С., Цуй Кеке.** Розвиток творчої активності майбутніх фахівців графічного та анімаційного дизайну засобами цифрових медіа інструментів у закладах вищої освіти КНР та України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1564-1576. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1564-1576](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1564-1576).

Наведено авторське визначення поняття «творча активність майбутніх фахівців графічного та анімаційного дизайну» як здатність енергійно сприймати й реагувати на зміни в дизайн-індустрії, активізувати власний потенціал під час розробки неординарних візуальних концепцій, генерувати ідеї проектної і художньо-творчої діяльності та створювати анімації, ілюстрації, логотипи з використанням цифрових медіа інструментів. Виокремлено напрями розвитку творчої активності майбутніх фахівців графічного та анімаційного дизайну в закладах вищої освіти: освоєння ними інструментів штучного інтелекту, які поєднуються із основними носіями інформації цифрових медіа – зображеннями, відео, анімацією, звуками та текстами; посилення продуктивної співпраці закладів вищої освіти з підприємствами дизайн-індустрії; створення команди ініціативних викладачів, здатних до лідерства і партнерства в дизайн-проектах.

112. **Самойлова А. В.** Досвід дуальної освіти Німеччини у кар'єрному консультуванні в українських закладах освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 3 (45). С. 2110-2118. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-2110-2118](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-2110-2118).

Досвід Німеччини щодо стандартизації і сертифікації дуальної професійної освіти посилює довіру до якості результатів освіти і містить перспективу працевлаштування здобувачів професійної освіти. Адже працедавець брав безпосередню участь у підготовці фахівців, тому зацікавлений у його професійному зростанні. Перспективи працевлаштування визначено маркером популяризації дуальної професійної освіти в Україні.

113. **Сніжко Н. В.** Світовий досвід реалізації білінгвального навчання у вищій освіті: імплікації для викладання математики в технічному університеті. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1465-1479. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1465-1479](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1465-1479).

Здійснено комплексний аналіз розвитку теорії та практики білінгвального навчання у системі вищої освіти, з особливим акцентом на технічні університети. Білінгвальне навчання розглядається як стратегічна відповідь на процеси інтернаціоналізації освіти, глобалізацію академічного простору та зростання ролі іноземної мови як ефективного засобу професійної, наукової та академічної комунікації. Окреслено основні типи білінгвальних освітніх програм, що функціонують у європейському освітньому просторі, та проведено їхню типологізацію за соціокультурними, дидактико-методичними та навчально-організаційними критеріями.

114. **Сутяга О. С.** Методичні аспекти підготовки магістрів права в британських університетах. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1647-1657. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1647-1657](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1647-1657).

Інтеграція цифрових технологій і платформ штучного інтелекту у навчальний процес забезпечує розвиток дослідницьких, аналітичних і технологічних компетентностей, а також сприяє індивідуалізації освітніх траєкторій. Зроблено висновок, що британський досвід є релевантним для модернізації вищої юридичної освіти в Україні, зокрема в частині розвитку практико-орієнтованих методів навчання, підвищення автономії студентів, удосконалення системи оцінювання та інтеграції сучасних цифрових технологій у підготовку майбутніх правників.

115. **Фізеші О.** Вища педагогічна освіта в європейських країнах: проєкція на вітчизняні реалії. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 516-519. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-516-519>.

Проведено аналіз вітчизняної педагогічної компаративістики з проблем вищої педагогічної освіти в окремих європейських країнах (Англія, Румунія, Словаччина, Угорщина, Франція) з їх можливою проєкцією на вітчизняні реалії. З'ясовано, що система вищої педагогічної освіти в європейських країнах є невід'ємною складовою

національної освіти кожної держави, адже саме вона здійснює підготовку кваліфікованих педагогічних кадрів задля реалізації державної освітньої політики. В переважній більшості європейських країн, як і в Україні, педагогічна освіта є багатоступеневою та забезпечується її здобуттям на різних освітніх рівнях, через систему післядипломної освіти та підвищення кваліфікації, різноманітним освітньо-професійним програм.

116. **Zhupanyk O.** Integrating socio-cultural competence into teaching english as a second language: a US higher education perspective. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 96-105. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).12](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).12).

Дослідження систематизує комплексну педагогічну структуру, розділену на чотири основні групи: когнітивно-порівняльний аналіз, завдання з інтерактивного моделювання, проєктні методи дослідження та пряма міжкультурна взаємодія. Опираючись на роботи видатних українських та зарубіжних вчених, дослідження визначає СКК як важливу передумову академічного успіху та соціальної інтеграції.

3.3 Інтеграція освіти, науки та виробництва

117. **Васиньова Н. С.** Нормативно-правові аспекти та інституційні механізми взаємодії закладів вищої освіти з територіальними громадами в період воєнного стану в Україні. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 8-17. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-8-17>.

Обґрунтовано значення концепції «третьої місії» університетів як правової та інституційної основи інтеграції закладів вищої освіти в процесі регіонального розвитку, участі в стратегічному плануванні, експертному супроводі та реалізації інноваційних і соціальних програм. Запропоновано напрями вдосконалення правового регулювання, зокрема створення цілісної моделі партнерства, узгодження законодавства, запровадження фінансових інструментів співфінансування та розроблення типових договорів. Формування стабільного правового механізму взаємодії визначено необхідною умовою сталого розвитку громад і посилення соціальної ролі вищої освіти.

118. **Васиньова Н. С., Володавчик В. С.** Університетсько-громадська взаємодія у контексті імплементації концепції відкритої науки. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1587-1600. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1587-1600](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1587-1600).

Здійснено теоретичне осмислення розвитку університетсько-громадської взаємодії у контексті імплементації концепції відкритої науки як одного з ключових напрямів трансформації сучасної науково-освітньої політики. Актуальність дослідження зумовлена процесами цифровізації науки, посиленням вимог до відкритості та

прозорості наукової діяльності, а також зростанням ролі університетів у сталому розвитку територіальних громад, зокрема в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України.

- 119. Курок В. П., Бурчак С. О.** Дуальне навчання як сучасна форма здобуття вищої освіти в педагогічному університеті. *Актуальні питання у сучасній науці.* 2026. № 2 (44). С. 1710-1720. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-1710-1720](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-1710-1720).

Запропоновано комплекс спеціальних методів реалізації дуального навчання, серед яких методи інтегрованого навчання (паралельне поєднання теорії та практики), проєктна діяльність, кейс-метод (аналіз реальних професійних ситуацій), проблемне навчання (розв'язування нестандартних завдань для розвитку самостійного мислення), симуляції та моделювання (використання математичних моделей для відтворення реальних процесів), а також стажування й практикуми. Окрему увагу приділено типам спеціальних завдань, зокрема завданням практичного спрямування, завданням статистичного аналізу, проєктним і розрахунково-графічним роботам, елементам виробничої практики, моделюванню процесів, аналізу фінансових і ресурсних даних, роботі з таблицями та діаграмами, прикладним задачам на оптимізацію, а також самостійному дослідженню й аналізу даних.

- 120. Куций М. В.** Моделі інтеграції формальної, неформальної освіти та практичного навчання. *Наука і техніка сьогодні.* 2026. № 2 (56). С. 1034-1046. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-1034-1046](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-1034-1046).

Актуальність дослідження зумовлена потребою модернізації освітнього процесу відповідно до викликів цифрової економіки, динаміки ринку праці та необхідності формування конкурентоспроможних фахівців, здатних до неперервного професійного розвитку. Проаналізовано наукові підходи до інтеграції освітніх форматів, зокрема компетентнісний, системний, діяльнісний та цифрово-орієнтований підходи, що забезпечують узгодження результатів навчання, практичної підготовки та розвитку м'яких навичок.

- 121. Лахижа М., Качан Я., Кульчій І.** Інтеграція науки та освіти у формуванні професійних компетентностей публічних службовців: польський досвід. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 2 (22). С. 1267-1277. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-1267-1277](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-1267-1277).

Актуальність теми зумовлена необхідністю модернізації української державної служби в умовах євроінтеграції та цифровізації, що потребує запозичення успішного досвіду сусідніх країн. Висвітлено роль «науки адміністрації» як міждисциплінарної основи, що поєднує правові аспекти, управлінські теорії та політичне проектування. Охарактеризовано перехід від традиційної освітньої моделі до компетентнісного підходу, де акцент зміщується з накопичення знань на здатність вирішувати складні управлінські завдання.

122. **Прокоф'єв Є. Г., Брюховецька І. В., Соняк Н. Л.** Дуальна освіта як ефективна модель професійної підготовки фахівців в Україні. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2612-2623. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2612-2623](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2612-2623).

Висвітлено роль закладів вищої освіти у забезпеченні науково-методичного супроводу дуального навчання та значення роботодавців у формуванні практичних компетентностей майбутніх фахівців. Наголошено, що дуальна освіта сприяє підвищенню мотивації студентів до навчання, ранній професійній соціалізації, формуванню стійких партнерських зв'язків між освітою та виробництвом, а також підвищенню якості й практичної спрямованості професійної підготовки.

123. **Соколова Е. Т.** Розвиток екосистеми академічного підприємництва в закладах вищої та післядипломної освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 1390-1401. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-1390-1401](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-1390-1401).

Здійснено аналіз сучасних наукових підходів до управління інноваційною діяльністю закладів освіти, досліджено міжнародні практики побудови підприємницьких екосистем на прикладі університетів Фінляндії, Великої Британії, Естонії та Нідерландів. Встановлено, що успішні екосистеми поєднують інституційну автономію, розвинену інфраструктуру підтримки стартапів, механізми трансферу знань та активне партнерство з бізнесом і державою. На основі концепції «Потрійної спіралі» розроблено модель мережевої взаємодії між державним сектором, закладами вищої освіти та бізнес-спільнотою. Обґрунтовано роль кожного з учасників у формуванні екосистеми: держава виступає регулятором і джерелом грантової підтримки, університет – центром генерації та трансферу знань, бізнес – замовником і реципієнтом інновацій. Запропоновано адаптовану схему життєвого циклу академічного стартапу, що охоплює етапи від формування гіпотези до масштабування на ринку. Доведено ефективність Agile-інструментарію для подолання академічного консерватизму та підвищення адаптивності управлінських процесів.

124. **Формування нової моделі** підготовки здобувачів професійної освіти як інструмент забезпечення сталого розвитку ринку праці / І. І. Демченко та ін. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 773-786. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-773-786](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-773-786).

Проаналізовано міжнародний і вітчизняний досвід упровадження дуальної моделі, зокрема практики Німеччини, Китаю та України, що демонструють ефективність стратегічного партнерства між закладами освіти та підприємствами. Визначено оптимальні пропорції поєднання теоретичної й практичної складових підготовки фахівців електротехнічного профілю, а також обґрунтовано необхідність формування міждисциплінарних і «гібридних» компетентностей, що поєднують інженерно-технічні знання з цифровими навичками. Окреслено значення впровадження імерсивних технологій (VR/AR), віртуальних лабораторій, елементів промислового IoT та аналітики даних у професійну підготовку.

125. **Шаповал О.** Роль системи вищої освіти в інноваційному розвитку промислового середовища країн світу та України. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-123>.

Досліджено роль вищої освіти в інноваційному розвитку промисловості України, що визначається шляхом оцінки індексу освітньо-індустріальної діяльності системи вищої освіти. На основі розробленої методології здійснено аналіз вибірки з 28 країн-членів ЄС та кандидатів, до яких входить і Україна, в результаті чого виявлено існування чотирьох кластерів країн відповідно до характеру їх освітньо-індустріальної діяльності. Було виявлено, що Україна відноситься до групи країн з високим освітнім потенціалом але відносно низьким освітньо-науковим потенціалом і рівнем активності освітньо-індустріальної діяльності порівняно з іншими країнами у вибірці.

126. **Юрків Я. І.** Взаємодія закладу вищої освіти та територіальної громади щодо підготовки фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 44-56. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-44-56>.

У межах співпраці закладу вищої освіти та територіальної громади також важливим аспектом постає вивчення ринку праці та послуг, створення сприятливих умов для професійної й соціальної адаптації, соціально-психологічної підтримки та реінтеграції ветеранів війни в суспільне життя. Окреслено напрями діяльності Центру ветеранського розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», які стосуються професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації ветеранів війни та членів їх сімей.

4 ІННОВАЦІЇ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ

4.1 Інновації в системі вищої освіти

127. **Безкоровайна О. Л.** Медіатека навчального курсу іноземної мови як інноваційний елемент освітнього середовища університету. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 266-270. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.46>.

Проаналізовано вітчизняні та зарубіжні дослідження, що підтверджують ефективність інтеграції мультимедійних і цифрових ресурсів у навчання іноземних мов та підкреслюють потребу структурованого добору матеріалів. Виявлено недостатній розвиток практичних аспектів використання медіатеки як структурного елементу навчально-методичного комплексу дисципліни, зокрема щодо систематизації ресурсів, педагогічної доцільності та підтримки автономності й мотивації студентів. У статті запропоновано вимоги до формування медіатеки курсу: відповідність цілям та рівню

мовної підготовки, методична обґрунтованість, актуальність матеріалів, жанрова різноманітність, доступність і можливість оновлення. Показано, що якісно організована медіатека сприяє підвищенню ефективності навчання, розвитку міжкультурної компетентності та навичок саморефлексії студентів.

128. Гурська О. О., Денисенко Н. Г., Максимович Г. О. Інноваційні технології навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 282-286. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.49>.

Аналізується потенціал штучного інтелекту щодо підвищення ефективності навчання англійської мови (*English Language Teaching, ELT*), а також розглядаються шляхи, за допомогою яких його застосування може створити нові дидактичні можливості для студентів і викладачів. Основна ідея дослідження полягає в обґрунтуванні, що інтеграція навчання іноземних мов із сучасними цифровими технологіями, зокрема штучним інтелектом, може значно оптимізувати й удосконалити освітній процес, збагачуючи навчальний досвід здобувачів освіти та підвищуючи їхні результати у вивченні англійської мови.

129. **Інноваційна трансформація університетів: від виживання до лідерства у відновленні України** : За матеріалами звітної наукової конференції Інституту вищої освіти НАПН України / Ю. А. Скиба та ін. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2026. Т. 8, № 1. С. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8108>.

Висвітлено результати дослідження, проведеного фахівцями відділу взаємодії вищої освіти та ринку праці в межах наукової теми щодо механізмів розвитку інноваційної діяльності університетів у період повоєнного відновлення України. Проаналізовано європейську нормативно-правову базу та міжнародний досвід функціонування університетів у контексті стійкого розвитку. На основі отриманих даних обґрунтовано теоретичні засади інноваційного поступу університетів та запропоновано практичні рекомендації щодо адаптації кращих світових практик в українських університетах в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови.

130. **Інноваційні технології як чинник модернізації системи фізичного виховання у ЗВО** / Оксана Бородіна та ін. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 7-14. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-001>.

Досліджується роль інноваційних технологій як чинника модернізації системи фізичного виховання у ЗВО. Актуальність дослідження зумовлена зростаючою потребою підвищення рухової активності, мотивації та загального фізичного стану студентів у контексті сучасних освітніх стандартів та Європейської рамки ключових компетентностей. Мета роботи полягала у оцінюванні ефективності інтеграції цифрових інструментів, фітнес-додатків, трекерів активності, інтерактивних вправ та методів самоконтролю у заняття з фізичного виховання студентів.

131. **Мотуз Т. В., Гірліна Н. Ю.** Цифрова культура майбутнього педагога: потенціал сучасних освітніх технологій. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 595-605. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-595-605](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-595-605).

Здійснено узагальнення підходів до класифікації освітніх технологій та проаналізовано їх еволюцію від усталених інформаційних і класичних активних педагогічних технологій до сучасних інтерактивних та інноваційних цифрових освітніх середовищ. Показано дидактичний потенціал таких технологій для формування цифрової культури майбутніх педагогів, розвитку їхньої інформаційно-комунікаційної, методичної, дослідницької та аксіологічної компетентностей.

132. **Сергійчук, О.** Професійна мобільність майбутнього викладача в умовах цифрової трансформації освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2026. № 1. С. 104-113. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2026.356352>.

Розглянуто цифрову трансформацію вищої освіти, як системний процес впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових інструментів та платформ в освітній, управлінській та науковій діяльності. У статті розглядаються можливість проходження тренінгів та програм, які сприяють розвитку професійної мобільності, що вчать працювати з цифровими інструментами, впроваджувати інноваційні технології в освіту та користуватись онлайн-платформами.

133. **Столяренко О. В., Столяренко Ол. В., Магас Л. М.** Досвід впровадження цифрових технологій у контексті інноваційних дидактичних практик вищої школи. *Scientific Space: Current Issues, Achievements, and Innovations : collective monograph / ed. Olena Arsha, Maksym Kaistro. New York, USA : Staten House, 2026. P. 235-240. URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50890>.*

134. **Сучасні підходи до візуалізації результатів наукових досліджень з біології та екології студентів у закладах вищої освіти / Н. О. Ахматова та ін. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1523-1533. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1523-1533](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1523-1533).**

Охарактеризовано основні засоби візуалізації результатів студентських пошуків (презентації, наукові постери, інфографіку, мультимедійні матеріали), визначено їх призначення, особливості застосування та сучасні інструменти створення. Наголошено на типових помилках, що виникають під час підготовки візуальних матеріалів та запропоновано рекомендації щодо їх уникнення.

135. **Черемних І., Федорчук Л.** Студентські медіапроекти: нові виклики і інноваційні підходи у медіаосвіті. *Věda a perspektivy*. 2026. № 2 (57). С. 216-234. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2\(57\)-216-234](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2(57)-216-234).

Завдяки контент-аналізу виявлено динаміку тенденцій обрання студентами тем,

пов'язаних із нестабільними і непередбачуваними ситуаціями, спричиненими різноманітними викликами зовнішнього середовища. З'ясовано, що більшість медіапродуктів, мають позитивне забарвлення (653 одиниці проти 194 негативних) з акцентом на «професіоналізмі», що підтверджує гіпотезу необхідності й можливості якісного розвитку галузі навіть за найскладніших умов реальності. Це дає розуміння подальшого зростання якості медіаосвіти, зокрема й завдяки впровадженню інноваційних технологій, що позитивно впливають на трансформаційні процеси галузі.

4.2 Інформаційно-цифрове забезпечення освітнього процесу

136. Білоус І. І., Дем'янюк А. В. Проблемно-орієнтовані технології навчання в умовах цифрової трансформації професійної освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 158-170. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-158-170](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-158-170).

137. Борідко О. Медіаграмотність у контексті цифрової трансформації освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 353-357. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-353-357>.

Особлива увага приділяється впливу цифровізації на освітні процеси, зокрема інтеграції електронних освітніх ресурсів, платформ дистанційного навчання, адаптивних систем навчання та інструментів штучного інтелекту у навчально-виховну практику. Досліджуються переваги та виклики, пов'язані з формуванням медіаграмотності у студентів та педагогів, зокрема ризики інформаційної маніпуляції, дезінформації, фейкових новин, цифрової нерівності та феномену інформаційного перенавантаження.

138. Великдан Ю., Хищенко О. Трансформація технологічної та професійної освіти в умовах цифровізації: синергія штучного інтелекту та імерсивних технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 421-426. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-421-426>.

У результаті дослідження обґрунтовано синергетичну модель інтеграції штучного інтелекту та імерсивних технологій у професійній і технологічній освіті, що поєднує когнітивний, середовищний та методичний компоненти та забезпечує взаємодію інтелектуальної підтримки навчання, практично орієнтованого цифрового середовища та педагогічно керованої організації освітнього процесу. Визначено педагогічні ризики використання інтелектуальних цифрових інструментів, зокрема можливість формування залежності від автоматизованих рішень, зниження рівня критичного мислення та когнітивного перевантаження здобувачів освіти, а також окреслено педагогічні умови їх керованого подолання.

139. Зіневич В. В. Розвиток іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах цифровізації освітнього процесу.

Інноваційна педагогіка. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 287-290. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.50>.

Обґрунтовано доцільність інтеграції цифрових інструментів (платформ управління навчанням, сервісів відеокommунікації, інтерактивних і мультимедійних ресурсів, інструментів спільної роботи та аналітики навчальних даних) у комунікативно орієнтоване навчання іноземних мов. Показано, що їх педагогічно виважене використання сприяє підвищенню мотивації, розвитку автономності здобувачів, формуванню здатності до медіації та міжкультурної взаємодії. Виокремлено педагогічні умови, за яких цифрове освітнє середовище стає ефективним чинником розвитку іншомовної комунікативної компетентності, зокрема інтеграцію технологій у зміст навчання, формування цифрової грамотності учасників освітнього процесу, організацію колаборативної діяльності та формувального оцінювання.

140. **Іванчук В.** Цифрова педагогіка та цифрова дидактика: дефінітивний аналіз. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences.* 2026. Вип. 1 (60). С. 62-71. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-62-71>.

Проаналізовано значну кількість вітчизняних та іноземних наукових джерел з окресленої проблеми, надано відповіді на запитання: як означені дефініції співвідносяться з традиційною педагогікою та дидактикою, чи є вони самостійною науковою гілкою, які специфічні риси характеризують ці поняття. Визначено інновації цифрової педагогіки, до яких науковці відносять відкриті освітні ресурси, масові відкриті онлайн-курси, електронні підручники, цифрову відеокommунікацію тощо. Наведено різні погляди на ключові компоненти цифрової педагогіки проти традиційної педагогіки в контексті цифрової трансформації освіти. Проаналізовано деякі рамкові моделі цифрової педагогіки.

141. **Кіш Н. В., Канюк О. Л.** Цифровізація іншомовної освіти як стратегічний напрям професійної підготовки майбутніх фахівців. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 2 (44). С. 2096-2107. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2096-2107](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2096-2107).

Висвітлено практичний потенціал інструментів CLIL, проєктного навчання та моделі «перевернутого класу», що дозволяють синхронізувати вивчення мови з фаховою підготовкою. Охарактеризовано роль штучного інтелекту як інтелектуального партнера-асистента та специфіку впровадження іммерсивних технологій (VR/AR) для відтворення автентичних контекстів і подолання психологічних бар'єрів. Доведено, що ядром цифровізації виступає структура LMS, яка забезпечує моніторинг результатів, аналіз «цифрових слідів» та адаптацію контенту.

142. **Кольцов Р. В.** Цифрова грамотність здобувачів вищої освіти як предмет наукового дискурсу. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 2 (60). С. 773-785. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-773-785](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-773-785).

143. **Комар В. І.** Цифровізація професійної освіти як фактор підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2026)»*, 22-26 черв. 2023 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2026/paper/viewFile/27384/2248> 7 (дата звернення: 07.05.2026).

Проаналізовано наукові підходи до впровадження цифрових технологій у освітній процес, зокрема використання цифрових освітніх середовищ, онлайн-платформ, систем управління навчанням та інноваційних методів викладання. Визначено основні переваги цифрової трансформації освіти, серед яких підвищення доступності навчання, індивідуалізація освітнього процесу, розвиток цифрових і професійних компетентностей студентів.

144. **Кравченко К.** Мобільні освітні платформи як інструмент розвитку фахових компетентностей бакалаврів професійної освіти. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 48-57. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).07](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).07).

Розглянуто низку мобільних освітніх платформ та додатків, а також їхніх функціональних можливостей для розвитку фахових компетентностей бакалаврів професійної освіти (itslearning; SwiftAssess (Vocational Education & Skills Evaluation); OpenClassrooms; Coursebox; AutoCAD 360; iCircuit Electronics Simulator; Phyphox). Визначено переваги мобільних навчальних платформ у розвитку фахових компетентностей бакалаврів професійної освіти: можливість створення персоналізованих планів навчання; постановка цілей та відстеження їхнього виконання; функції інтерактивності та мотивації простіше застосовувати в мобільному середовищі, що забезпечує вищу продуктивність та задоволеність; висока доступність мобільних навчальних платформ.

145. **Красненко О. М., Красовська І. В., Степаненко О. І.** Педагогічний потенціал мобільних додатків у розвитку іншомовної компетентності здобувачів в умовах цифровізації освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 257-261. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.44>.

Особливої уваги набуває використання мобільних додатків, які інтегруються в повсякденне життя здобувачів освіти та створюють умови для індивідуалізації навчання в умовах змішаного й дистанційного форматів. Методологічну основу дослідження становлять системний, компетентнісний і комплексний підходи. Емпіричне дослідження передбачало проведення опитування, спрямованого на виявлення частоти використання мобільних додатків, їх переваг, труднощів і впливу на розвиток іншомовної компетентності. За результатами дослідження було встановлено, що більшість здобувачів освіти активно використовують мобільні додатки для вивчення іноземної мови та позитивно оцінюють їх педагогічний потенціал.

146. Лазаренко Г. С. Шерстюк Н. В., Кирик Ю. А. Цифрова трансформація методики викладання іноземних мов у вищій освіті. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 774-788. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-774-788](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-774-788).

147. Лебідь О. В. Системний підхід до створення хмарних освітніх платформ: тестування, мережі та кібербезпека в умовах відкритої науки. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 2319-2339. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-2319-2339](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-2319-2339).

Запропоновано концептуальну модель побудови хмаро-орієнтованої системи відкритої науки, що передбачає взаємозв'язок між компонентами програмного забезпечення, мережевими протоколами та модулями безпеки. Розглянуто механізми автоматизованого тестування, методи перевірки надійності мережевої взаємодії та способи виявлення і нейтралізації кіберзагроз у реальному часі. Обґрунтовано доцільність використання сучасних технологій верифікації, penetration testing, IDS/IPS систем і хмарних протоколів безпеки для забезпечення цілісності даних і безпечної співпраці користувачів. Отримані результати мають практичну цінність для науково-педагогічних працівників, IT-фахівців і розробників освітніх платформ, оскільки дозволяють підвищити якість цифрової інфраструктури закладів освіти, забезпечити безпечний доступ до наукових даних та створити передумови для розвитку відкритої науки в Україні.

148. Михайлюк Н. Система Moodle як один з елементів цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 344-348. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-344-348>.

Систематизовано основні критерії, яким відповідає система електронного навчання Moodle, такі як: функціональність, надійність, стабільність, вартість, модульність, зручність тощо. Визначені можливості, які надає система Moodle закладу вищої освіти для реалізації модульної організації навчального процесу, створення Internet-середовища для дистанційної освіти та забезпечення оперативного контролю навчального процесу. В публікації окреслено переваги застосування системи Moodle для всіх учасників навчального процесу: викладач має зручний інструмент для навчально-методичного забезпечення дисципліни, а студент – доступ до логічно структурованого та укомплектованого навчально-методичного матеріалу, що покращує умови для самостійного опанування змістом дисципліни.

149. Міхєєв В. І., Белзецький Р. С. Розробка бази даних для вебплатформи Інформаційна система надання консультацій та реєстрації угод на виробничу практику для здобувачів вищої освіти. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL:

<https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fksa/all-fksa-2026/paper/view/28313/23232> (дата звернення: 12.05.2026).

Запропоновано реляційну базу даних для вебплатформи, яка забезпечує централізоване зберігання, обробку та пошук інформації здобувачів освіти про місця проходження практики, типи документів та їх статус. Результати дослідження підтверджують доцільність впровадження спеціалізованої інформаційної системи для автоматизації супроводу виробничої практики у закладах вищої освіти. За результатами, представленими у роботі, отримано свідоцтво про державну реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму: «Комп'ютерна програма реєстрації угод на виробничу практику» № 41872 від 27.01.2026.

150. **Овсієнко Л. М., Захарченко О. С.** Використання цифрових освітніх ресурсів під час формування граматичної компетентності студентів і курсантів ЗВО. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 27-34. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.4>.

На основі аналізу наукових джерел окреслено дидактичний потенціал цифрових освітніх ресурсів та визначено їх роль у модернізації змісту, форм і методів навчання української мови у закладах вищої освіти. У статті схарактеризовано основні типи цифрових освітніх ресурсів, що мають найбільше значення для формування граматичної компетентності, зокрема електронні навчальні курси на базі LMS-середовищ, інтерактивні онлайн-платформи й тренажери, мультимедійні та візуалізаційні засоби, а також гейміфіковані й квестові форми організації навчальної діяльності.

151. **Онтологічні платформи** для трансдисциплінарної STEM-освіти / О. Стрижак та ін. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 88-96. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-088-096>.

Проведено комплексний аналіз сучасних інструментів побудови онтологій, що забезпечують формалізацію знань, встановлення семантичних взаємозв'язків між навчальними поняттями та інтеграцію освітніх ресурсів різних дисциплін. Обґрунтовано концептуальну модель трансдисциплінарної STEM-онтології, яка включає структуру сутностей, властивостей, відношень і логічних правил, що забезпечує формування міжпредметних зв'язків у освітньому процесі. Запропоновано архітектуру онтологокерованої освітньої системи, що передбачає інтеграцію семантичних моделей знань із аналітичними модулями та когнітивними освітніми сервісами.

152. **Паламарюк І. В.** Цифровізація освіти: виклики, нормативна база та вимоги до професійної компетентності педагогів. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2398-2413. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2398-2413](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2398-2413).

153. **Поліщук Н. М., Кушнірюк С. Г., Самойленко В. Л.** Цифровізація викладання дисципліни «Основи наукових досліджень»: вплив антиплагіатних систем і наукометричних баз на якість підготовки здобувачів

освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1242-1253. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1242-1253](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1242-1253).

Здійснено аналіз нормативно-правових документів у сфері освіти, зокрема Закону України «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України, а також матеріалів, присвячених розвитку цифрової економіки та цифровізації науки. Значну увагу приділено науковим публікаціям вітчизняних і зарубіжних учених, у яких розкрито педагогічний потенціал цифрових інструментів, систем антиплагіатної перевірки, наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science), цифрових бібліографічних менеджерів та сучасних засобів академічного письма, а також окреслено вплив штучного інтелекту на процеси наукової комунікації.

154. **Приходько О. О., Якушенко І. О.** Цифровізація англomовної підготовки як чинник розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1014-1026. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1014-1026](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1014-1026).

155. **Рум'янцева К. Є.** Використання цифрових технологій у розв'язанні дослідницьких завдань з вищої математики. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 156-159. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.26>.

Акцентована увага на тому, що дослідницькі завдання з вищої математики – це прикладні задачі та проблеми, які виходять за рамки простих обчислень, вимагаючи математичного моделювання, аналізу даних, розробки алгоритмів і дослідження моделей для вирішення реальних проблем, що охоплюють лінійну алгебру, математичний аналіз, елементи теорії ймовірностей та математичну статистику, і спрямовані на розвиток критичного мислення та практичних навичок застосування математичних методів. Проведено аналіз спеціалізованих програмних продуктів і платформ, які можна використовувати при розв'язуванні дослідницьких завдань з вищої математики та розглянуто їх основні переваги та можливості. Основними етапами розв'язування дослідницьких завдань є аналіз умови, побудова моделі, визначення методу розв'язання, вибір програмного продукту, необхідного для розв'язання завдання, побудова і виконання алгоритму, аналіз результатів.

156. **Сакалюк О. О.** Організація освітнього процесу в умовах сучасного інформаційного середовища. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1331-1342. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1331-1342](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1331-1342).

Систематизовано досвід Університету Ушинського щодо розбудови продуктивного інформаційно-освітнього середовища. Виокремлено та деталізовано ключові стратегічні напрями роботи: системна цифровізація на базі хмарних сервісів, модернізація дидактичного інструментарію, безперервний розвиток інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу. Висвітлено механізми персоналізації навчання через індивідуальні траєкторії та визнання результатів неформальної освіти. Особливий акцент зроблено на відкритій мережевій архітектурі університету, що забезпечує інтеграцію в глобальний науковий простір через інституційні репозитарії та міжнародні наукометричні бази (Scopus, Web of Science).

157. **Собко А. Є., Белзецький Р. С.** Розробка чатбота для надання консультації на виробничу практику для здобувачів вищої освіти. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fksa/all-fksa-2026/paper/view/28291/23210> (дата звернення: 12.05.2026).

Проведено аналіз існуючих інформаційних систем та програмних рішень, що використовуються у закладах вищої освіти, і виявлено їхні обмеження щодо комплексної автоматизації процесу виробничої практики. Запропоновано розробку інформаційної системи з інтегрованою реляційною базою даних, яка забезпечує автоматизацію документообігу, зручну комунікацію та моніторинг проходження практики студентами.

158. **Цифрові навички** як фактор урізноманітнення навчально-методичного арсеналу у закладі вищої освіти / Р. В. Слухенська та ін. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1680-1690. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1680-1690](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1680-1690).

Цифрові навички у сучасному освітньому просторі характеризуються практично-ціннісними параметрами. Згідно з європейськими стандартами цифрових компетентностей для громадян (DigComp) виділяються ключові характеристики, які є актуальними для освітніх програм вищої школи: цифрова грамотність, цифрова безпека, цифрова комунікація, цифровий контент, цифрова ефективність. У статті зазначається, що вказані виміри цифрових навичок виконують практичну та ціннісну роль в удосконаленні навчально-методичного потенціалу вищої освіти.

159. **Шайнер Г. І., Барабаш О. В., Бияк Н. Я.** Навчальні цілі та освітні можливості використання мережі Інтернет та нейромереж. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 500-510. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-500-510](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-500-510).

160. **Шкварилюк М. В.** Цифрова етика і медіаграмотність як складові культури онлайн-комунікації здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1881-1890. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1881-1890](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1881-1890).

Особливу увагу приділено аналізу ризиків цифрового онлайн-середовища, зокрема інформаційного перенасичення, алгоритмічних маніпуляцій, проблеми анонімності та знеособлення комунікації, загроз цифровій безпеці й академічній доброчесності. Обґрунтовано провідну педагогічну роль закладу вищої освіти у формуванні культури онлайн-комунікації шляхом інтеграції цифрової етики та медіаграмотності в освітні програми, навчальні дисципліни й позааудиторну діяльність. Запропоновано практико-орієнтовані методи й інструменти навчання, спрямовані на розвиток відповідальної, критичної та етично виваженої цифрової поведінки здобувачів вищої освіти.

161. **Шостацька М. О., Кобилянський О. В.** Професійна підготовка медичних фахівців в умовах цифровізації. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fitki/all-fitki-2026/paper/view/26499/21814> (дата звернення: 06.05.2026).

Метою даної тези є аналіз сучасних тенденцій цифровізації професійної підготовки медичних фахівців, визначення її ключових викликів та перспектив, а також визначення напрямів ефективної інтеграції цифрових технологій у освітній процес закладів вищої медичної освіти. Зазначено, що принципи інтеграції, практико-орієнтованості, адаптивності, науковості, міждисциплінарності, цифрової етики та розвитку аналітичних навичок формують основу ефективної підготовки медичних фахівців в умовах цифрової трансформації освіти.

162. **Development of an Assessment Methodology** for Educational Platforms in the Context of Educators' Innovation and Research Activities / Maksym Maksymov ets. *Філософія освіти = Philosophy of Education*. 2025. Т. 31, № 1. С. 90-110. DOI: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2025-31-1-6>.

Стаття присвячена розробці універсальної методології оцінки якості сучасних освітніх платформ. Автори пропонують методологію, яка враховує вісім ключових критеріїв: доступність та інклюзивність, зручність використання та дизайн інтерфейсу, взаємодію та залученість користувачів, підтримку та зворотний зв'язок користувачів, оплату, адаптивність до індивідуального темпу навчання, багатомовність та локалізація, а також сертифікацію. Методологія дослідження поєднує кількісні та якісні методи аналізу, що забезпечує всебічну та об'єктивну оцінку. Відмінною особливістю запропонованого підходу є використання процесу аналітичної ієрархії для визначення вагових коефіцієнтів критеріїв, що підвищує наукову обґрунтованість.

4.3 Штучний інтелект в освіті та науці

163. **Большуткін В. О.** Різновиди штучного інтелекту та їх роль в галузі освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 276-281. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.48>.

Досліджено історичний розвиток технологій ШІ. Виокремлено ключові етапи їх еволюції: домінування символічного підходу, розквіт експертних систем, криза та зміна парадигм, розвиток нейронних мереж та глибокого навчання, революційну появу архітектури Transformer, бурхливий розвиток великих мовних моделей і подальший сучасний інтеграційний етап. Систематизовано сучасні технології ШІ, що мають

потенціал застосування в освіті, запропоновано їх класифікацію: традиційне машинне навчання; комерційні великі мовні моделі; відкриті великі мовні моделі; малі мовні моделі; системи доповнені пошуком по базам даних та знань; гібридні системи з двосторонньою інтеграцією; агентський ШІ.

164. **Дослідження ефективності** використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти спеціальностей «Математика» та «Комп'ютерні науки» в освітньому процесі університету / О. О. Біляковська та ін. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 2 (54). С. 1040-1055. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2\(54\)-1040-1055](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2(54)-1040-1055).

165. **Етичні аспекти** використання штучного інтелекту в освітньому процесі / О. І. Харитонова та ін. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 2 (44). С. 1422-1433. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2\(44\)-1422-1433](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-2(44)-1422-1433).

Стаття спрямована на аналіз сучасного розуміння етичних засад застосування штучного інтелекту в навчанні, виявлення основних ризиків пов'язаних із його використанням, а також обґрунтування меж його добросовісного використання учасниками освітнього процесу. Провідними методами дослідження виступають системний, формально-логічний та міждисциплінарний методи. Окрему увагу в статті приділено розкриттю нових тенденції у формуванні політик відповідального використання штучного інтелекту та запобіганню розвитку такого явища як «цифрова нерівність».

166. **Миронова Л. А., Ульянова В. О.** *Методологія використання штучного інтелекту в навчанні латинської мови у закладах вищої освіти. Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2332-2343. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2332-2343](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2332-2343).

Досліджено функціональні можливості генеративних моделей (GenAI), зокрема ChatGPT та Claude, у контексті створення «сократівського діалогу» та автоматизації морфологічного розбору античних текстів. Окрему увагу зосереджено на аналізі спеціалізованих навчальних екосистем (зокрема Taalhammer), принципах інтервальних повторень (Spaced Repetition) та концепції «Comprehensible Input», які розглядаються як ключові чинники ефективного засвоєння мовного матеріалу. Додатково у статті висвітлено як переваги цифровізації (персоналізація траєкторій, інтерактивність, миттєвий зворотний зв'язок), так і критичні ризики: «галюцинації» ШІ, механічність перекладів та втрату культурного контексту за відсутності фахового філологічного нагляду.

167. **Мошноріс М.** *Інтеграція Notebook LM-AI сервісу від Google на заняттях української мови за професійним спрямуванням. Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 35-42. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-035-042>.

Досліджуються методичні підходи до інтеграції сервісу NotebookLM у процес викладання української мови за професійним спрямуванням. Розглянуто його

функціональні можливості як інтелектуального асистента викладача в умовах інформаційного перевантаження. Описано архітектуру робочого простору, методологію підбору та інтеграції джерел знань, а також інструментарій створення мультимедійного навчального контенту. Обґрунтовано доцільність використання сервісу для підвищення ефективності методичної роботи, забезпечення академічної доброчесності. Запропоновано приклади практичного використання Notebook LM на заняттях і в позааудиторній роботі.

168. **Остапенко О. П.** Етичне використання штучного інтелекту в освітньому процесі при підготовці фахівців технічних спеціальностей. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 5 (57). С. 2217-2228. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5\(57\)-2217-2228](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-5(57)-2217-2228).

Запропоновано системний підхід до планування впровадження ШІ-інструментів, що передбачає попередню оцінку відповідності педагогічним цілям, пілотування з певними когортами студентів, постійний моніторинг ефективності та безпеки, налагодження співпраці з постачальниками технологій, залучення студентів та батьків до процесу прийняття рішень, а також безперервне професійне навчання педагогічних працівників з питань ШІ-грамотності відповідно до рамки DigComp 3.0. Підкреслюється подвійна роль студентів технічних спеціальностей як користувачів та розробників ШІ-систем, що вимагає поглибленого розуміння етичних, соціальних та технічних аспектів функціонування штучного інтелекту. Результати дослідження можуть бути використані для розробки інституційних політик щодо етичного використання ШІ у вищій технічній освіті, створення методичних рекомендацій для викладачів та формування навчальних програм з інтеграцією ШІ-компетентностей.

169. **Сачанюк-Кавецька Н. В., Гетманюк О. І., Гуда О. В.** Використання штучного інтелекту у вивченні вищої математики студентами технічних спеціальностей: освітній ефект. *Системні технології*. 2026. № 1 (162). С. 212-225. URL: <https://journals.nmetau.edu.ua/index.php/st/article/view/2283/1521> (дата звернення: 16.03.2026).

Метою статті є дослідження та оцінка впливу ШІ-платформ на академічну успішність, мотивацію та розвиток аналітичного мислення студентів у процесі засвоєння складних математичних концепцій. Методологія дослідження базується на порівняльному аналізі функціональних можливостей ряду ШІ-платформ, зокрема Maple, Wolfram Alpha, Julius AI, MathGPTPro, Symbolab, Maple Calculator та GeoGebra, а також експериментальній перевірці їхньої ефективності в реальних умовах навчального процесу технічних ЗВО. Дослідження проводилося шляхом аналізу даних про академічні результати студентів та їхньої взаємодії з ШІ-інструментами.

170. **Сидоренко М. Є., Жукович І. І.** Штучний інтелект у навчанні англійської мови: перспективи інтеграції у військову освіту. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1393-1404. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1393-1404](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1393-1404).

Метою статті є теоретичне та емпіричне дослідження ефективності застосування технологій штучного інтелекту для вивчення англійської мови та їх інтеграція у військову освіту. Використано методи аналізу науково-методичної літератури, синтезу інформації, узагальнення результатів емпіричного дослідження. Всебічно розкрито історію виникнення нейромереж, їх поширення в освітній діяльності. Розглянуто основні завдання сучасної методики викладання англійської мови, розкрито зміст традиційних та інноваційних методів навчання, їх практичне використання на основі інтеграції зі штучним інтелектом.

171. **Тинний В., Щукіна Е.** Від мовленнєвої практики до аналітичного осмислення: штучний інтелект і трансформація критичного мислення у вивченні іноземних мов. *Нова педагогічна думка.* 2026. № 1 (125). С. 91-97. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-91-97>.

Закцентовано увагу на потенційних ризиках використання ШІ без критичного аналізу, зокрема зниженні пізнавальної активності та формуванні залежності від автоматично згенерованих відповідей. У зв'язку з цим підкреслюється важливість розвитку цифрової грамотності, автономії здобувачів освіти та постійного педагогічного супроводу. Зроблено висновок, що ефективність застосування штучного інтелекту для розвитку критичного мислення визначається не технологією як такою, а передусім продуманим дидактичним дизайном й усвідомленою освітньою стратегією. За умов етичного та критично орієнтованого впровадження штучний інтелект може виступати дієвим чинником інтелектуального й мовленнєвого розвитку студентів у системі іншомовної освіти.

172. **Хміль О. О.** Штучний інтелект як інструмент персоналізації освітнього процесу у викладанні іноземних мов. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 3 (45). С. 3276-3284. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-3276-3284](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-3276-3284).

Охарактеризовано основні інструменти штучного інтелекту (Grammarly, Elsa Speak, Quizlet тощо), визначено їхні функціональні можливості у контексті персоналізації навчання та проаналізовано педагогічний ефект їх застосування. Доведено, що інтеграція ШІ сприяє адаптації навчального контенту, автоматизації зворотного зв'язку, моделюванню комунікативних ситуацій і формуванню індивідуальних освітніх траєкторій. Результати проведеного дослідження дають можливість дійти висновку про те, що використання технологій штучного інтелекту є ефективним засобом модернізації освітнього процесу, забезпечує підвищення якості іншомовної підготовки та сприяє переходу до інноваційних, адаптивних і компетентнісно орієнтованих моделей навчання.

173. **Штучний інтелект як мотиваційний інструмент вивчення української мови / Я. С. Білик та ін.** *Інноваційна педагогіка.* 2026. Вип. 91, т. 2. С. 271-275. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.47>.

Проведено аналіз наукових джерел за останні п'ять років, що стосуються застосування технологій ШІ в освіті, включаючи дослідження вітчизняних та

зарубіжних науковців. Розглянуто ключові виклики, які постають перед сучасною освітньою системою у зв'язку з розвитком штучного інтелекту, а саме: проблему академічної доброчесності, необхідність її забезпечення та шляхи запобігання недоброчесній поведінці. Окреслено трансформації, які відчують, наприклад, викладачі у своїй професії, використовуючи технології ШІ, що дає змогу оновити методи та стилі в роботі. Особливу увагу приділено перевагам, які ШІ відкриває для працівників освіти й здобувачів.

174. **Interactive learning** of the Ukrainian language among students using AI-based chatbots / O. Boiko etc. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2026. Vol. 13, № 1. P. 43-55. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.13.1.43-55>.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці та тестуванні спеціалізованого чат-бота на основі штучного інтелекту для вивчення української мови, побудованого на трансформаторній архітектурі та впровадженні інтегрованого підходу до оцінювання, який одночасно охоплює технологічну ефективність (за допомогою метрик NLP та аналізу лог-файлів) та педагогічно-психологічний вплив (на мотивацію та тривожність). Результати підтверджують, що інтеграція чат-ботів на основі штучного інтелекту є ефективним інструментом для підвищення мотивації, академічних досягнень, розвитку мовних навичок та зниження тривожності.

175. **Stepanova I. S., Nykyporets S. S.** Using generative artificial intelligence (GenAI) to develop academic writing skills in technical students. *Матеріали LV Всеукраїнської науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ*, Вінниця, 24-27 берез. 2026 р. Вінниця : ВНТУ, 2026. URI: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2026/paper/view/26743/22062> (дата звернення: 24.04.2026).

Проаналізовано, як генеративний штучний інтелект (ChatGPT, Gemini, Claude, Grok) може підтримувати академічне письмо англійською мовою у студентів технічних спеціальностей в умовах воєнного стану в Україні.

176. **SWOT-аналіз** ставлення здобувачів вищої освіти до використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі / Ю. М. Красюк. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 914-931. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-914-931](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-914-931).

Досліджено феномен стрімкої інтеграції генеративного штучного інтелекту (GenAI) у вищу освіту, що за масштабами впливу перевершив перехід до дистанційного навчання під час пандемії та воєнного стану. На основі аналізу досвіду світових та українських університетів за останні роки автори констатують радикальну трансформацію використання інструментів GenAI: від періодичних експериментів до систематичного залучення у повсякденну академічну діяльність. Метою роботи є аналіз суб'єктивного ставлення українських здобувачів до використання інструментів GenAI та обґрунтування на основі розширеного SWOT-аналізу стратегій їх педагогічної імплементації для мінімізації ризиків і посилення фахових компетентностей.

4.4 Дистанційне та змішане навчання

177. **Арістова Н. О., Павельчук М. О.** Індивідуалізація і персоналізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти в умовах змішаного формату організації освітнього процесу. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 202-211. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-202-211](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-202-211).

Змішаний формат навчання є сприятливим середовищем для реалізації індивідуалізованого та персоналізованого підходів, що підвищує автономність студентів, сприяє формуванню їхніх ключових компетентностей для навчання протягом життя та забезпечує гнучкість освітнього процесу.

178. **Засєкіна Т. М., Арістова Н.О., Павельчук М. О.** Організація змішаного навчання в закладах вищої освіти: індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 842-852. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-842-852](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-842-852).

Розкрито технологічні та методичні аспекти підтримки індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності: автоматизований моніторинг успішності, адаптивні онлайн-ресурси, інтерактивні платформи для колективної роботи та системи зворотного зв'язку, що дає змогу студентам коригувати власний освітній маршрут відповідно до рівня знань і професійних інтересів. Висвітлено роль змішаного навчання у формуванні метанавичок XXI століття, зокрема критичного мислення, самоорганізації, командної взаємодії та цифрової грамотності.

179. **Коляденко Н. В.** Використання гейміфікації в онлайн-навчанні студентів закладів вищої освіти в умовах військового стану в Україні. *Наукові перспективи*. 2026. № 1 (67). С. 1786-1800. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-1786-1800](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1786-1800).

В умовах військового стану саме дистанційна форма навчання може забезпечити збереження учнівського та студентського контингенту українських закладів освіти. Однак швидка трансформація освітнього середовища потребує відповідної адаптації вітчизняної освітньої системи на основі поєднання традиційних та інноваційних підходів. Наявність даних джерел наукової літератури щодо позитивного впливу гейміфікації на залученість та психологічну відповідальність студентів дозволяє розглядати її як перспективний інструмент трансформації освітнього середовища та процесу навчання.

180. **Лісовий М.** Педагогічні умови стимулювання творчого мислення майбутніх фахівців у дистанційному та змішаному форматах навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 481-485. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-481-485>.

Проаналізовано сутність творчого мислення як важливої складової професійної компетентності здобувачів освіти та визначено чинники, які впливають на його формування в онлайн- і комбінованому освітньому середовищі. Обґрунтовано комплекс педагогічних умов стимулювання творчого мислення: створення безпечного психологічного та мотиваційного простору; застосування проблемно-пошукових і проєктних методів; організація інтерактивної цифрової взаємодії та співпраці; забезпечення автономії здобувачів із якісним тьюторським супроводом; використання формувального оцінювання, рефлексії та творчих завдань із відкритим результатом; інтеграція цифрових інструментів для генерації ідей, візуалізації та спільного конструювання продукту.

181. **Пасько О. О.** Цифрове освітнє середовище в організації дистанційного викладання фізики. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1283-1293. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1283-1293](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1283-1293).

Проаналізовано комплекс засобів для організації онлайн-навчання, який включає платформу управління навчальним курсом, відеосервіс для проведення синхронних занять та груповий чат для оперативної комунікації. Обґрунтовано дидактичну доцільність використання платформ управління навчанням, зокрема Google Classroom та Moodle, з урахуванням їх функціональних можливостей і обмежень. Окрему увагу приділено ролі відеосервісів у забезпеченні інтерактивної взаємодії між викладачем і студентами.

182. **Tverdokhliebova N., Yevtushenko N.** Transforming the cognitive conditions of online learning in higher education. *Educational Challenges*. 2026. Vol. 31 (1). P. 18-29. DOI: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.02>.

Завданням вищої освіти є переорієнтація навчального процесу з передачі знань на розвиток когнітивних компетенцій студентів, зокрема навичок свідомого мислення, концентрації уваги, інформаційної гігієни та саморегуляції в цифровому освітньому середовищі. Ця проблема набуває особливої актуальності в умовах тривалого дистанційного навчання, що збільшує когнітивне навантаження та ризики поверхневого засвоєння навчального матеріалу.

5 ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ ТА ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР ОСВІТИ

5.1 Педагогіка та психологія вищої школи

183. **Бачинська Л. Л., Новікова Г. В., Харченко О. О.** Розвиток комунікативної компетентності студентів у закладах вищої освіти: аналітичний огляд завдання-орієнтованих підходів. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 259-268. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-259-268](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-259-268).

Особлива увага приділяється сучасним інноваційним практикам, зокрема застосуванню цифрових платформ, мультимодальній взаємодії у синхронних онлайн-середовищах (SCMC), інтеграції TBLT із CLIL та ESP, що дозволяє поєднувати професійну спрямованість навчання з активним використанням мови у реальних або максимально наближених до реальних комунікативних ситуаціях, водночас стимулюючи креативність та критичне мислення студентів.

184. **Бідюк І. А., Калайтан Н. Л.** Особливості прояву копінг-стратегій під час війни у здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 3 (61). С. 3143-3151. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-3143-3151](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-3143-3151).

185. **Бондаренко В. В., Черкашина Ж. В.** Емоційний інтелект як інноваційний компонент професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 168-171. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.30>.

Проаналізовано вітчизняні та закордонні наукові підходи до визначення сутності та структури емоційного інтелекту, зокрема таких його компонентів, як самосвідомість, саморегуляція, мотивація, емпатія, адаптивність і соціальні навички, які визначають ефективність педагогічної комунікації, командної взаємодії та професійної поведінки. Визначено педагогічні умови та методичні підходи, спрямовані на цілеспрямований розвиток емоційного інтелекту в процесі інженерно-педагогічної підготовки. Особливу увагу приділено застосуванню інтерактивних методів навчання, включно з груповими формами роботи, рефлексивними вправами, рольовими іграми та ситуаційним моделюванням, що забезпечують формування soft skills, розвиток комунікативної культури, емоційної стійкості, професійної саморефлексії та критичного мислення майбутніх фахівців.

186. **Бондарчук Ю. А., Кудрик К. О.** Готовність до міжкультурної комунікації: аналіз факторів та навичок здобувачів вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 171-181. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-171-181](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-171-181).

Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтенсивності міжнародних контактів, розвитком академічної мобільності, поширенням цифрових комунікативних середовищ та посиленням потреби у підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності в багатокультурних контекстах. Проаналізовано сучасні наукові підходи до розуміння міжкультурної комунікативної компетентності, міжкультурної чутливості, стратегічної компетентності та культурного посередництва як концептуального підґрунтя досліджуваного феномена.

187. **Брюховецька І. В., Білоножко Н. Й., Чередник Л. М.** Методологічні підходи до розвитку особистісно орієнтованих педагогічних технологій у сучасній освітній парадигмі. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1025-1034. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1025-1034](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1025-1034).

Досліджувана проблема має міждисциплінарний характер і потребує розгляду особистісно орієнтованих педагогічних технологій не як сукупності окремих методів або прийомів, а як цілісних педагогічних систем, спрямованих на розвиток індивідуального потенціалу здобувачів освіти, їхньої освітньої автономії, рефлексивності та відповідальності за результати власної освітньої діяльності. Наукова новизна дослідження полягає в систематизації і методологічному обґрунтуванні підходів до розвитку особистісно орієнтованих педагогічних технологій у сучасній освітній парадигмі, а також у визначенні методологічних засад їх ефективного впровадження з урахуванням сучасних соціокультурних і освітніх викликів.

188. **Винничук С. О.** Педагогічні умови формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 196-202. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.35>.

Уточнено сутність поняття «компетентність». Запропоновано авторську дефініцію поняття «педагогічні умови». Розглянуто педагогічні, психологічні, психолого-педагогічні умови формування рефлексивної компетентності. Запропоновано методичні рекомендації щодо формування рефлексивної компетентності здобувачів вищої освіти: використання освітніх технологій; застосування рефлексивно-діалогових, діалогово-спонукаючих, рефлексивно-творчих методів навчання; створення рефлексивного середовища тощо. Особливого значення надано педагогічним умовам, що сприяють формуванню рефлексивної компетентності майбутніх фахівців: формування в здобувачів вищої освіти внутрішньої позитивної мотивації до рефлексивної діяльності; дотримання етапності формування рефлексивної компетентності; використання в освітньому процесі системи рефлексивних завдань, кейсів, портфоліо, проблемних ситуацій, есе; активне впровадження в освітній процес інноваційних педагогічних технологій; створення рефлексивно-зорієнтованого середовища.

189. **Главацька О. Л., Писарчук О. Т., Фіголь Н. А.** Формування здатності до професійного саморозвитку здобувачів вищої освіти в контексті цифровізації освітнього середовища. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 683-696. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-683-696](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-683-696).

Проаналізовано сутність поняття «здатність здобувачів вищої освіти до професійного саморозвитку» як інтегровану якість особистості та професійної сфери, що репрезентує готовність майбутнього спеціаліста до свідомого, систематичного й довготривалого фахового розвитку. Окреслено складові цієї здатності та підкреслено провідну роль рефлексивності, внутрішніх мотиваційних чинників і сформованої професійної ідентичності у забезпеченні її ефективного реалізації.

190. **Гнатик К. Б., Фодор К. Й., Молнар Є. Р.** Студентоцентричний підхід як концептуальна основа сучасної вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 413-422. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-413-422](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-413-422).

Особливу увагу приділено психолого-педагогічним аспектам взаємодії учасників освітнього процесу. На основі гуманістичних ідей К. Роджерса та методологічних

принципів М. Ваймера обґрунтовано необхідність трансформації ролі викладача з інструктора на фасилітатора, який створює сприятливе середовище для розвитку особистості.

191. **Дидактичні аспекти** реалізації компетентнісного підходу у підготовці майбутніх інженерів-педагогів / Оксана Козарь та ін. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 403-409. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-403-409>.

Обґрунтовано актуальність переходу від традиційної знанневої моделі навчання до компетентнісно орієнтованої, що забезпечує формування інтегрованих результатів навчання, здатність до професійної мобільності, креативного мислення та ефективної адаптації до динамічних умов ринку праці. Проаналізовано сутність понять «компетенція», «компетентність» і «компетентнісний підхід», визначено їх багатовимірний характер та системність у структурі професійної підготовки.

192. **Довіра** та підтримка в менторстві як психологічні чинники розвитку студентів закладів вищої освіти / Л. Я. Нечитайло та ін. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 2 (60). С. 1113-1124. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1113-1124](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1113-1124).

Проаналізовано вітчизняні та зарубіжні наукові джерела, які досліджують проблему менторства, довіри та підтримки і їх вплив на мотивацію, емоційний стан та пізнавальні процеси студентів. Особливу увагу приділено довірі як основі ефективної взаємодії між ментором і студентом, а підтримку розглянуто як важливий засіб подолання навчальних труднощів та професійної невизначеності. Практичну частину дослідження представлено результатами анонімного анкетування студентів вищих навчальних закладів, що дозволило визначити рівень довіри до наставника, відчуття психологічної підтримки та їхній вплив на мотивацію до навчання, емоційний стан, самооцінку і професійне самовизначення студентів.

193. **Дучимінська Т. І.** Психодизайн кар'єрної траєкторії професійного самовизначення і навчальної адаптації першокурсників. *Наукові перспективи.* 2026. № 1 (67). С. 1801-1812. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-1801-1812](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1801-1812).

Метою статті є теоретичний аналіз психологічних особливостей професійного самовизначення й навчальної адаптації першокурсників у сучасному освітньому просторі; вивчення потенціалу психодизайнерського та кар'єрного підходів у підтримці студентів на початку їхнього університетського досвіду. Можна припустити, що саме поєднання цих підходів дозволяє краще побачити «об'ємність» адаптаційного процесу.

194. **Заболотна А. В., Поліщук Т. В., Манзій О. П.** Формування soft skills в освітньому процесі вищої школи: від загальних компетентностей до галузевої специфіки біотехнології та генетики. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 2 (60). С. 589-597. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-589-597](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-589-597).

Деталізовано структуру ключових soft skills, серед яких виокремлено емоційний інтелект як фундамент стресостійкості та професійної адаптивності. Розкрито роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як середовища для цифрової колаборації, що реалізується через використання хмарних сервісів, систем управління проєктами та віртуальних лабораторій. Запропоновано використання кейс-методів, біоетичних дебатів та міждисциплінарних проєктів як засобів розвитку критичного мислення та відповідальності. Доведено, що інтеграція soft skills в освітні програми вищих навчальних закладів забезпечує формування гармонійної особистості, здатної до безперервного самовдосконалення та успішної реалізації в умовах глобальних викликів.

195. **Заболотній О., Федорина Т.** Формування безпекових компетентностей майбутніх фахівців у процесі вивчення дисципліни «Безпека праці і життєдіяльності». *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 43-53. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-043-053>.

Акцентовано увагу на потребі в оновленні змісту навчальних програм відповідно до чинної нормативно-правової бази, зокрема положень Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці», що визначають сучасні підходи до оцінювання умов праці. Проаналізовано роль освітніх механізмів у формуванні здатності студентів ідентифікувати небезпечні та шкідливі фактори виробничого середовища, оцінювати професійні ризики та приймати обґрунтовані рішення щодо їх мінімізації.

196. **Залібовська-Ільніцька З., Сніховська І.** Соціальні характеристики особистісних криз здобувачів вищої освіти в умовах війни: результати дослідження. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 686-696. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-686-696](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-686-696).

Описано основні результати дослідження аспектів соціальних характеристик особистісних криз студентів в умовах війни, зокрема: статусно-рольовий аспект, що полягає в зміні статусу здобувачів вищої освіти в умовах війни та виконанні відповідних ролей «студент», «здобувач освіти», «староста» тощо; поведінково-діяльнісний аспект соціальної характеристики особистісної кризи в здобувачів вищої освіти в умовах війни, який розкриває прояви особистісної кризи студента через його дії, поведінку, діяльність; ресурсний аспект соціальної характеристики особистісної кризи здобувачів вищої освіти в умовах війни показує потенціал для виходу з особистісної кризи, закладений в особистості студента, його ресурс розвитку.

197. **Іванова С. С.** Самоосвітня діяльність як педагогічна категорія в професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічної сфери. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 18-26. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-18-26>.

Обґрунтовано діяльнісну природу самоосвітньої діяльності, розкрито її структурну організацію та аксіологічне наповнення. Доведено, що в професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічної сфери самоосвітня діяльність виконує інтегративну

функцію, поєднуючи формальне навчання з процесами саморозвитку, саморегуляції та професійного становлення. Визначено перспективи подальших досліджень, пов'язані з розробленням педагогічних умов і моделей формування вмінь самоосвітньої діяльності у вищій школі.

198. **Кавецький С. І.** Особливості формування емоційно-етичної компетентності майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 747-755. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-747-755](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-747-755).

Мета статті – визначити та схарактеризувати шляхи удосконалення процесу формування емоційно-етичної компетентності майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. Важливими компонентами емоційно-етичної компетентності є: емоційна компетентність (усвідомлення власних емоцій та емоцій інших людей, використання емоцій для саморегуляції, побудови стосунків); етична компетентність (сформовані уявлення про мораль та етику, що є основою для вчинків, аналіз мотивів поведінки, уміння бачити себе «очима інших», «поставити себе на місце інших» та діяти відповідно до етичних принципів).

199. **Киселиця О., Іванчук М., Штефюк І.** Проектна діяльність як інструмент формування soft skills у студентів магістратури. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 526-533. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.58>.

Представлено методику комплексної діагностики динаміки розвитку навичок, що базується на поєднанні самооцінювання, методу «360 градусів» та експертного оцінювання результатів. Обґрунтовано наукові результати, які підтверджують позитивний вплив командної проектної роботи на рівень емоційного інтелекту, тайм-менеджменту та здатності до прийняття рішень у ситуаціях невизначеності. Емпіричні дані свідчать про значний приріст показників командної стресостійкості у магістрантів під час реалізації міждисциплінарних кейсів.

200. **Кічук Н. В.** Дослідницька компетентність майбутніх бакалаврів спеціальної освіти в контексті розвитку здатності до інновацій та освітнього їх лідерства. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 821-834. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-821-834](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-821-834).

Окреслено деякі шляхи формування дослідницької компетентності: проблемно-орієнтоване навчання, участь студентів у науково-дослідних семінарах, проектній діяльності, робота в наукових гуртках, створення індивідуальних освітніх траєкторій. Підкреслено, що системне поєднання теоретичної підготовки й практичного досвіду сприяє розвитку критичного мислення, креативності та здатності до інновацій. Наголошено, що формування дослідницької компетентності має відбуватися у тісному зв'язку з розвитком професійних цінностей, комунікативних умінь та навичок командної роботи.

201. **Коваль Г. В., Волікова М. М.** Філософсько-методичні засади формування громадянської компетентності здобувачів вищої освіти в умовах сучасного освітнього простору. *Наукові перспективи*. 2026. № 1 (67). С. 360-368. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-360-368](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-360-368).

У процесі дослідження проаналізовано філософські та педагогічні підходи до формування громадянської компетентності здобувачів вищої освіти в контексті трансформацій сучасного освітнього простору. Актуальність теми визначена суспільно-політичними змінами, зумовленими процесами демократизації, євроінтеграції, цифровізації освіти та воєнними викликами, що актуалізують потребу у підготовці фахівців із сформованою громадянською позицією, соціальною відповідальністю та готовністю до активної участі в громадянському житті. Особливу увагу зосереджено на ролі вищої освіти як середовища становлення громадянських цінностей, ідентичності та культури демократичної взаємодії.

202. **Костюкевич О. М.** Формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти засобом інтерактивних педагогічних технологій. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.2>.

Особливу увагу приділено аналізу потенціалу інтерактивних педагогічних технологій як ефективного засобу розвитку лідерських якостей у студентів. Розкрито можливості застосування дискусій, тренінгів, рольових і ділових ігор, кейс-методу, проєктної діяльності та командної роботи для формування комунікативних, організаційних і управлінських умінь, розвитку критичного мислення, ініціативності, відповідальності та здатності до рефлексії. Наголошено на ролі викладача як фасилітатора освітнього процесу, який створює умови для активної участі здобувачів освіти, їх самореалізації та розвитку лідерського потенціалу. Доведено, що систематичне та методично обґрунтоване використання інтерактивних педагогічних технологій сприяє підвищенню мотивації студентів до навчання, активізації їх пізнавальної діяльності та формуванню готовності до лідерської діяльності в професійній сфері.

203. **Краснокутський Д. Б.** Критерії, показники та рівні сформованості прогностичної компетентності майбутніх менеджерів освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2170-2183. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2170-2183](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2170-2183).

Запропоновано рівневу модель сформованості прогностичної компетентності майбутніх менеджерів освіти, яка охоплює ретроспективно-репродуктивний, ситуативно-адаптивний, конструктивно-прогностичний і стратегічно-акмеологічний рівні. Кожен рівень характеризується специфічними особливостями мотивації, знаннєвого забезпечення, практичної готовності до прогнозування та рефлексивної спроможності професійного саморозвитку. Обґрунтовано, що послідовний перехід між рівнями відображає зростання інтегрованості прогностичної компетентності та її перетворення на стійкий професійний принцип управлінської діяльності.

204. **Кугай К.** Ціннісні орієнтації студентів комп'ютерних і філологічних спеціальностей у контексті персоналізації іншомовної підготовки. *Освіта. Інноватика. Практика.* 2026. Т. 14, № 2. С. 61-67. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-008>.

В умовах трансформації вищої освіти, цифровізації та зростання міждисциплінарної взаємодії урахування ціннісних пріоритетів здобувачів вищої освіти є необхідною передумовою ефективної персоналізації іншомовної підготовки. У дослідженні використано комплекс теоретичних і емпіричних методів, зокрема аналіз і узагальнення науково-педагогічних та психологічних джерел, термінологічний аналіз, анкетування за методикою «Діагностика ціннісних орієнтацій» М. Рокича, а також методи кількісного та порівняльного аналізу.

205. **Кулібаба Є. Л., Кобилянський О. В.** Розвиток емоційного інтелекту як чинник зниження професійного вигорання майбутніх ІТ-фахівців. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2026)»*, 22-26 черв. 2023 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2026/paper/viewFile/27585/22609> (дата звернення: 06.05.2026).

Метою роботи є аналіз взаємозв'язку між цифровими та емоційними компетентностями у контексті підготовки фахівців, а також обґрунтування методичних підходів до інтеграції розвитку емоційного інтелекту в освітній процес закладів вищої освіти для зниження професійного вигорання майбутніх ІТ-фахівців. Доведено, що емоційний інтелект є не просто бажаною додатковою навичкою, а критично важливим чинником професійної стійкості. Його розвиток ще на етапі професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі сприятиме профілактиці професійного вигорання за рахунок ефективного управління стресом, підвищенню ефективності командної взаємодії, а також адаптації до постійних змін у технологічному середовищі.

206. **Кулібаба Є. Л., Кобилянський О. В.** Роль емоційного інтелекту в цифрову епоху. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fitki/all-fitki-2026/paper/view/26498/21813> (дата звернення: 06.05.2026).

Метою роботи є аналіз взаємозв'язку між цифровими та емоційними компетентностями у контексті підготовки фахівців, а також обґрунтування методичних підходів до інтеграції розвитку емоційного інтелекту в освітній процес закладів вищої освіти для забезпечення конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці. Зазначено, що розвиток емоційного інтелекту в закладах вищої

освіти має здійснюватися комплексно, поєднуючи освітні, психологічні та соціальні підходи. Це не лише сприятиме формуванню гармонійної особистості, але й забезпечить готовність майбутніх фахівців ефективно діяти в складному та динамічному світі.

207. **Кульчицький В. Й.** Здобувач вищої освіти у контексті філософії здоров'я та соціології громадянського суспільства: методологічні орієнтири наукового пошуку та академічна доброчесність. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 511-520. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-511-520](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-511-520).

Актуальність дослідження обумовлена потребою формування нового типу освітньої особистості, яка поєднує професійну компетентність, критичне мислення, етичну свідомість та соціальну відповідальність. Показано, що сучасний здобувач вищої освіти постає як активний суб'єкт соціальних та освітніх трансформацій, здатний інтегрувати міждисциплінарні знання у професійну, наукову та соціальну практику, проявляючи ініціативу, критичність мислення та здатність до саморегуляції. Обґрунтовано значення інтеграції філософії здоров'я та соціології громадянського суспільства для розвитку фізичного, психічного, духовного та соціального благополуччя, саморегуляції, емоційного інтелекту та міжособистісної компетентності.

208. **Леміш Н. О.** Психолого-педагогічні та комунікативні чинники формування культури академічного письма в здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 92-97. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.16>.

Наголошено на використанні активних форм проведення занять зі здобувачами освіти, а саме: дебати, круглі столи, – застосування взаємооцінювання й самооцінювання, що впливає на мотивацію навчання, глибину розуміння наукового тексту й розвиток критичного мислення. Наведено психологічні чинники, що позначаються на виробленні навичок створення академічного тексту, серед яких названо подолання психологічних бар'єрів, розвиток когнітивних функцій. Результати дослідження свідчать, що ефективно формування культури академічного письма, в цілому, можливе за умови системного психолого-педагогічного супроводу та розвитку комунікативних компетентностей здобувачів освіти.

209. **Майданевич Л., Паламарчук В., Рогова А.** Формування культури безпеки як засобу профілактики інтернет-залежності в студентів. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 78-87. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-078-087>.

Проаналізовано основні чинники формування інтернет-залежності, серед яких емоційна нестійкість, підвищений рівень тривожності, занижена самооцінка та прагнення уникнути труднощів реального життя через занурення у віртуальний простір. Розглянуто підходи до трактування поняття «інтернет-залежність» у наукових дослідженнях, зокрема концепції І. Голдберга та Р. Девіса, які визначають надмірне використання Інтернету як форму поведінкової залежності, що характеризується втратою контролю над часом перебування в мережі та виникненням негативних

психологічних і соціальних наслідків. Обґрунтовано, що профілактика інтернет-залежності потребує комплексного підходу, який передбачає формування культури безпеки в цифровому середовищі, розвиток цифрової компетентності, навичок самоконтролю та відповідального використання інформаційних ресурсів. Визначено, що важливу роль у цьому процесі відіграють заклади вищої освіти, які можуть сприяти створенню безпечного освітнього середовища, організації профілактичних заходів і наданню психологічної підтримки студентам.

210. **Мащак С. О., Шарміна Т. С.** Довіра як показник психологічного добробуту студентів. *Наукові перспективи*. 2026. № 1 (67). С. 1977-1989. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-1977-1989](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1977-1989).

Студентський період розглядається як етап, на якому установки довіри проходять інтенсивну перевірку в реальних соціально-організаційних умовах. Зростання автономії, розширення комунікативної мережі, включеність у формальні процедури університету та взаємодія з різними агентами освітнього середовища створюють численні ситуації, де проявляються як довірливі, так і недовірливі очікування. Досвід непрозорості правил, нестабільності взаємин, інформаційних загроз і соціальної напруги здатний підсилювати цинічні інтерпретації та конспіративні пояснення. Досвід підтримки, справедливості й передбачуваності сприяє формуванню ресурсних моделей взаємодії. Представлено теоретичну модуль довіри у студентському віці. Сформовано висновки, що довіра – це багатовимірне утворення, у якому поєднуються різні рівні узагальнення, котрі визначають психологічний добробут студентів.

211. **Мірошніченко І., Калініченко В.** Формування фахових та мовних компетентностей здобувачів вищої освіти за нефілологічними напрямками під час розвитку глибинного професійного потенціалу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 299-306. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-299-306>.

Здійснено аналіз науково-теоретичних джерел у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців та визначено компетентності, що є взаємопов'язаними складовими цілісної професійної культури здобувача вищої освіти, що сприяють його конкурентоспроможності на ринку праці. Окреслено сучасні вимоги до організації освітнього процесу у вищій школі відповідно до компетентнісного підходу, що орієнтується на формування здатності до самостійного мислення, креативності, адаптивності та міжкультурної комунікації. Особливу увагу приділено інтеграції мовної підготовки в професійно орієнтоване навчання, зокрема у підготовці майбутніх фахівців нефілологічних напрямів (за освітніми програмами немовної підготовки).

212. **Мороз М. О., Галич Т. В.** Управлінські механізми розвитку мовленнєвої компетентності здобувачів вищої освіти як чинник конкурентоспроможності та європейської інтеграції. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 1179-1189. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-1179-1189](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-1179-1189).

Систематизовано управлінські механізми розвитку мовленнєвої компетентності: нормативно-стратегічний, організаційно-освітній, кадровий, ресурсний, партнерський, аналітико-моніторинговий та комунікаційно-учасницький. Запропоновано модель індикаторного супроводу механізмів і підкреслено, що найбільший ефект забезпечує їх інтеграція у внутрішню систему якості за логікою «механізми – індикатори – управлінська корекція».

213. **Палько Т. В.** Психофізіологічні кореляти когнітивної оцінки стресу як чинник адаптації студентської молоді до освітнього процесу. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 3576-3588. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-3576-3588](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-3576-3588).

Досліджується роль суб'єктивної когнітивної оцінки стресу у процесі адаптації студентів до навчання. Обґрунтовано, що сприйняття навчальних навантажень як «виклику» або «загрози» визначає специфіку психофізіологічної відповіді організму. Виявлено ключові психофізіологічні кореляти стресу. Особливу увагу приділено феномену «замкненого кола дезадаптації», за якого фізіологічне виснаження блокує здатність до когнітивного рефреймінгу. На основі дослідження запропоновано комплексну Модель психофізіологічного супроводу студентів, яка поєднує методи психологічної корекції та біологічного зворотного зв'язку. Впровадження такої моделі дозволяє знизити «фізіологічну вартість» адаптації та зберегти психосоматичне здоров'я молоді в кризових умовах.

214. **Психологічні чинники становлення особистості в студентському віці / І. О. Петухова та ін.** *Наукові перспективи.* 2026. № 1 (67). С. 2082-2095. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2082-2095](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2082-2095).

Показано, що психологічне благополуччя виступає ключовим ресурсом подолання складних життєвих ситуацій, кризових та травматичних подій, сприяє розвитку адаптивних стратегій поведінки, формуванню резильєнтності та підтримці внутрішньої рівноваги, а також забезпечує потенціал посттравматичного зростання. Особливо підкреслено значення психологічного благополуччя в умовах соціальної нестабільності, воєнного стану та невизначеності майбутнього як чинника психологічної стійкості, життєздатності та особистісного розвитку.

215. **Самойлов О. С.** Психологічні засоби профілактики негативних впливів соціальних мереж на студентську молодь. *Наукові перспективи.* 2026. № 1 (67). С. 2176-2186. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2176-2186](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2176-2186).

На основі отриманих даних розроблено програму психологічної профілактики негативних впливів соціальних мереж, що включає навчально-просвітницькі, тренінгові та корекційно-розвивальні заходи. Основними компонентами програми є: розвиток навичок саморегуляції та тайм-менеджменту, емоційна обізнаність і стресостійкість, критичне мислення щодо цифрового контенту, психоосвіта щодо механізмів залежності від соціальних мереж та стимулювання офлайн-активностей і живого спілкування. Запропонована програма сприяє формуванню усвідомленого ставлення до цифрового середовища, підвищенню психологічної стійкості та навчальній мотивації студентів.

216. **Стадник І. Ю., Кузнецова Л. В.** Соціально-психологічні виклики закладу вищої освіти (що потрібно знати здобувачу вищої освіти). *Національні інтереси України*. 2026. № 1 (18). С. 1366-1375. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1\(18\)-1366-1375](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1(18)-1366-1375).

Висвітлюються загальні питання, що стосуються соціально-психологічних викликів, зокрема: булінгу (цькування, що є розповсюдженим явищем серед молоді у боротьбі за лідерство), мобінгу (цькуванню, притаманному в середині науково-педагогічного колективу, яке негативно позначається на навчально-виховному процесі), босінгу (цькуванню як з боку безпосереднього керівництва так і освітніх менеджерів різних ланок), хейзингу (як різновиду булінгу), кібербулінгу, кібермобінгу та газлайтінгу (омані за допомогою психологічного тиску та психологічного знуцання). Окреслено загрози не лише для здобувачів вищої освіти як ключової фігури закладу вищої освіти, а й досліджено проблеми негативних явищ, яких можуть зазнати викладачі. Наголошено, що забезпечення ментального здоров'я та створення доброзичливої атмосфери є складовою досягнення передбачених Стандартами вищої освіти результатів навчання. В статті досліджується нове для нашого суспільства та для закладів вищої освіти безпечне середовище, що має назву – гледінг. Саме завдяки атмосфері добра, запровадження в закладі вищої освіти тижня чи години добра позитивно впливає на формування безконфліктного та сприятливого для навчального процесу середовища.

217. **Стадній А. С.** Розуміння тексту як важлива навичка студентів ЗВО. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних електронних систем, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-frtzp/all-frtzp-2026/paper/view/28924/23705> (дата звернення: 07.05.2026).

Досліджено проблему розуміння наукових текстів як важливу навичку студентів ЗВО, оскільки здобувачі освіти постійно працюють з текстами з метою здобуття знань, написання наукових робіт, розширення кругозору тощо. Доведено, що студентам потрібно розвивати навички розуміння текстів з метою оптимізації процесу читання та підвищення ефективності читання наукових текстів. Запропоновано студентам основні прийоми для розвитку навичок розуміння текстів.

218. **Станіславчук Н. І.** Формування етичної компетентності майбутніх перекладачів у системі цінностей вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1480-1488. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1480-1488](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1480-1488).

Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами в освітній системі України, інтеграцією у європейський освітній простір, утвердженням компетентнісного підходу та зростанням ролі аксіологічного складника професійної підготовки майбутніх фахівців. Обґрунтовано необхідність посилення етичного виміру

освітнього процесу як важливої передумови гармонійного особистісного й професійного розвитку студентської молоді. На основі аналізу філософської та психолого-педагогічної літератури уточнено сутність понять «етична компетентність», «цілі вищої школи» та «цінності вищої школи».

219. **Стасюк М. І.** Психологічна безпека як детермінанта особистісного зростання студентів. *Наукові перспективи*. 2026. № 1 (67). С. 2235-2248. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2235-2248](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2235-2248).

Розглянуто психологічну безпеку як вирішальний чинник у адаптації, становленні психологічного здоров'я та успішної самореалізації в освітньому середовищі. Визначено чинники, умови та механізми психологічної безпеки, її вплив на зростання особистості. Проаналізовано суб'єктний підхід до феномена безпеки, визначено індивідуальні особливості та умови формування в освітньому процесі задля захищеності студента. Вивчено вплив безпеки на психологічне здоров'я студентської молоді, їхню адаптацію.

220. **Столяренко О. В., Столяренко Ол. В.** Синергетична модель інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти для розвитку іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти. Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі»: До 100-річчя Інституту педагогіки НАПН України, Київ, 9-10 груд. 2025 р. Київ: Вид-во Людмила, 2026. С. 383-386. URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50893> (дата звернення: 27.04.2026).

221. **Тимошко Г. М., Шолох О. А.** Інтерпретація ціннісних соціальних орієнтацій здобувачів вищої освіти у науковому дискурсі. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1524-1536. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1524-1536](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1524-1536).

Стаття позиціонує проблему формування ціннісного ставлення здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, яка є актуальною в сучасній психолого-педагогічній науці та практиці, адже вона відображає спрямованість професійних інтересів особистості, наявність життєвих цілей, усвідомленість необхідності набуття професійної компетентності, як запоруки успішної професійної діяльності в сучасному мінливому соціумі. Інтерпретація ціннісних соціально-адаптованих орієнтацій здобувачів вищої освіти є проблемою в науковому дискурсі.

222. **Тулюлюк К. В.** Вивчення іноземної мови як фактор формування критичного мислення в здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 1010-1020. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-1010-1020](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-1010-1020).

223. **Тушко К. Ю., Чудик А. В.** Проблема формування готовності в майбутніх фахівців до використання інновацій в сучасному українському науковому дискурсі. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 814-827. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-814-827](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-814-827).

Виокремлено чотири групи педагогічних умов формування готовності: організаційно-педагогічні, змістові, технологічні та психолого-педагогічні. Обґрунтовано ефективність таких педагогічних технологій, як проєктне навчання, кейс-метод, симуляційні технології, STEAM-підхід, використання засобів штучного інтелекту та VR-середовищ. Запропоновано авторську чотириетапну модель формування готовності, що охоплює діагностичний, мотиваційно-орієнтовний, технологічний та рефлексивно-коригувальний етапи.

- 224. Формування та підтримка ментального здоров'я студентів і викладачів у вищій освіті: інтеграція управлінських, коучингових, психотерапевтичних та соціально-психологічних практик / А. М. Шевченко та ін. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 3913-3925. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-3913-3925](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-3913-3925).**

Розглянуто сучасні підходи до забезпечення психоемоційного благополуччя суб'єктів освітнього процесу, зокрема механізми підтримки психологічної стійкості, мотивації, професійної компетентності та соціальної адаптації. Обґрунтовано необхідність інтеграції управлінських, коучингових, психотерапевтичних та соціально-психологічних практик як ключового чинника формування здорового психоемоційного клімату в університетських колективах. Проведено теоретичний аналіз психоемоційних, когнітивних, поведінкових і соціально-психологічних складових ментального здоров'я, а також виявлено чинники ризику і ресурси, що впливають на його підтримку.

- 225. Харченко Н. В. Освітні практики формування міжкультурної компетентності учнівської і студентської молоді. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1562-1571. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1562-1571](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1562-1571).**

Проаналізовано освітні практики, що забезпечують реальний досвід міжкультурної взаємодії, зокрема діалогові платформи, проєктну діяльність, міжрівневі навчальні модулі, волонтерські та громадянські ініціативи, кейс-аналіз, медіаосвітні та рефлексивні практики. Обґрунтовано, що ефективність освітніх практик значною мірою залежить від урахування вікових, соціокультурних і регіональних особливостей молоді, створення психологічно безпечного освітнього середовища та можливості адаптації змісту й методів до конкретного соціального контексту.

- 226. Циганок Г., Лущик Ю. Педагогічна модель формування критичного мислення студентів засобами лінгвістичного аналізу медіатекстів. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 67-74. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).09](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).09).**

Розкрито сутність «лінгвістичної пильності» як ключового компонента інформаційної стійкості особистості в умовах гібридної агресії. Систематизовано лінгвістичні маркери маніпулятивного впливу на лексико-семантичному, граматико-синтаксичному та дискурсивному рівнях. Описано етапи реалізації педагогічної технології: від когнітивної дестабілізації до продуцентно-рефлексивної діяльності. На основі результатів педагогічного експерименту доведено ефективність впровадження авторського алгоритму деконструкції текстів, що підтверджено статистично значущим зростанням показників аналітичних навичок у студентів експериментальної групи на 42 %.

227. Шиделко А. В., Сербін Ю. В. Резильєнтність студентської молоді як ресурс психологічного благополуччя в освітньому процесі. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 3726-3737. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-3726-3737](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-3726-3737).

Представлено теоретико-емпіричне дослідження резильєнтності студентської молоді як важливого психологічного ресурсу підтримки психологічного благополуччя в умовах сучасного освітнього процесу. Актуальність проблеми зумовлена зростанням психологічного навантаження на студентів у контексті соціальної нестабільності, воєнного стану та трансформації форм навчання, що актуалізує потребу у вивченні внутрішніх ресурсів адаптації та саморегуляції особистості.

228. Шостацька М., Кулібаба Є. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності фахівців із охорони здоров'я в умовах воєнного стану. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 54-61. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-054-061>.

Обґрунтовано комплекс психолого-педагогічних умов, що включає створення психологічно безпечного освітнього середовища, інтеграцію компетентнісного підходу з урахуванням воєнних викликів, цифровізацію та гнучкість освітнього процесу, розвиток психологічної стійкості й емоційного інтелекту, підтримку мотивації та формування професійної ідентичності, а також спеціальну підготовку викладачів до роботи в кризових умовах. Запропоновано модель поєднання інноваційних освітніх технологій (симуляційне навчання, його дистанційні та змішані форми) із системною психологічною підтримкою, що забезпечує не лише набуття професійних компетенцій, а й розвиток особистісних якостей, потрібних для ефективної медичної діяльності в умовах воєнного стану.

229. Шостацька М. О., Кобилянський О. В. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх фахівців охорони здоров'я в умовах воєнного стану. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2026)»*, 22-26 черв. 2023 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2026/paper/viewFile/27591/22604> (дата звернення: 06.05.2026).

Проаналізовано вплив воєнного стану на психоемоційний стан студентів-медиків та молодих фахівців, а також роль емоційного інтелекту як протидії вигоранню та фактора підвищення якості медичної допомоги. Окреслено основні напрями розвитку ЕІ у процесі професійної підготовки: інтеграція симуляційного навчання з елементами емоційного менеджменту, рольових ігор у віртуальних сценаріях, групової рефлексії, програм психологічної підтримки тощо. Визначено значення системного формування ЕІ як важливого чинника збереження кадрового потенціалу галузі охорони здоров'я, запобігання професійному вигоранню та забезпечення стійкості системи охорони здоров'я в умовах тривалого конфлікту та післявоєнного відновлення.

230. **Яровий Р. С., Кобилянський О. В.** Мотиваційні чинники вибору спеціальності в галузі безпеки в умовах цифрової трансформації освіти. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fitki/all-fitki-2026/paper/view/29026/23798> (дата звернення: 06.05.2026).

Проаналізовано внутрішні та зовнішні мотиваційні фактори, що впливають на вибір абітурієнтами спеціальностей, пов'язаних із безпекою праці та безпекою життєдіяльності. Визначено вплив цифровізації освітнього середовища на формування уявлень молоді про професії в галузі безпеки. Окреслено підходи до вдосконалення профорієнтаційної роботи з урахуванням особливостей сучасного цифрового суспільства.

231. **Bilous A.** Pedagogical tolerance as a professional competence. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*. 2026. Vol. 14, № 1. С. 23-39. DOI: <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2026.23>.

Розглянуто феномен толерантності викладача в контексті трансформацій, що відбуваються у вищій освіті, та проаналізовано суперечності, притаманні університетському освітньому процесу, які класифіковано як глобальні, часткові та ситуативні. Проаналізовано тісний взаємозв'язок толерантності з критичним мисленням, із наголосом на діалектичному мисленні та принципі комплементарності як альтернативі дихотомічним підходам типу «або-або», поширеним в освітній практиці. Особливу увагу приділено педагогічній взаємодії в системі «викладач-студент», ризикам псевдотолерантності та дисбалансу між знаннево орієнтованими й діяльнісними моделями навчання.

232. **Cybal-Michalska A., Hekmat-Szał A.** Identity styles of university students in a globalising world – a sociopedagogical perspective. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2026. Vol. 13, № 1. P. 6-21. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.13.1.6-21>.

Роздуми про глобалізовану реальність і молодих людей, які змушені справлятися з трансформаціями, що відбуваються навколо них, такими як: труднощі, пов'язані з етапом розвитку, а також постійні зміни, що роблять світ непередбачуваним, надихнули на проведення дослідження сутності ідентичності серед сучасних студентів. Метою дослідження було вивчення суб'єктивного аспекту почуття ідентичності академічної молоді, яка бере участь у глобалізованій реальності.

233. **Turitsyna O.** Terminological differentiation of the concepts «intercultural», «polycultural», «multicultural», and «cross-cultural» in the context of forming cross-cultural competence. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*. 2026. Vol. 14, № 1. С. 40-51. DOI: <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2026.40>.

У дослідженні використано методи теоретичного аналізу наукової літератури, порівняльного аналізу ключових термінів, узагальнення, систематизації та інтерпретації наукових джерел. Результати аналізу засвідчили, що, попри певну синонімічність, кожне з понять мало власне змістове наповнення та відображало різні аспекти культурної взаємодії. Зокрема, мультикультурна комунікація акцентувала на співіснуванні й різноманітності культур у межах одного соціуму; міжкультурна комунікація підкреслила важливість діалогу, взаєморозуміння та толерантності між представниками різних культурних груп; крос-культурна комунікація фокусувалась на активній взаємодії між носіями істотно відмінних культурних систем, що передбачило аналіз відмінностей і подолання бар'єрів; натомість полікультурна комунікація втілила ідею гармонійного взаємопроникнення культур при збереженні національної ідентичності кожної з них.

234. **Vakulyk I.** Psychosocial impact of war on Ukrainian youth: Analysis of resilience, social adaptation, and civic engagement. *Humanities Studios: Pedagogy, Psychology, Philosophy*. 2026. Vol. 14, № 1. С. 52-66. DOI: <https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2026.52>.

Досліджено теоретичні підходи до посттравматичного стресового розладу, соціальної адаптації та резильєнтності, що сформували концептуальну основу для аналізу реального досвіду молоді. Встановлено особливості психоемоційних реакцій молодих людей, серед яких підвищена тривожність, емоційне виснаження та потреба у стабільному соціальному та освітньому середовищі. Проаналізовано дані анкетування, що дозволило оцінити рівень соціальної підтримки, участь у громадській діяльності та волонтерських ініціативах. Узагальнено спільні тенденції та відмінності між різними групами, а порівняння з результатами наукових досліджень інших авторів підтвердило достовірність та актуальність отриманих висновків.

5.2 Гуманізація освіти та виховного процесу

235. **Горішна О., Вітик І.** Гуманістичні орієнтири нормативного регулювання документно-інформаційних комунікацій в університеті. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 138-148. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).17](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).17).

Обґрунтовано, що документно-інформаційні комунікації виходять за межі цифрового інструменту консолідації даних. Набуваючи соціокультурного значення, вони безпосередньо впливають на реалізацію прав учасників освітнього процесу. Окреслено їх ціннісні орієнтири в освітньому процесі, серед яких: академічна свобода, прозорість інформаційних потоків, захист персональних даних та цифрова безпека. На основі аналізу нормативно-правового регулювання у сфері освіти та інформаційної політики встановлено, що чинне законодавство регламентує процедурні аспекти документно-інформаційних комунікацій, залишаючи поза увагою їх особистісний, психоемоційний та етичний компоненти. Доведено доцільність інтеграції гуманістичних цінностей у внутрішні нормативні акти університету як передумову гуманізації документно-інформаційних комунікацій.

236. **Єршов М.-О.** Моніторинг якості соціогуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах цифрових трансформацій і гібридних загроз. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 149-162. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).18](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).18).

Стаття присвячена переосмисленню ролі соціогуманітарної освіти в умовах цифровізації і викликів гібридної агресії, спрямованої на деструкцію індивідуальної та суспільної свідомості. У центрі уваги – необхідність трансформації системи оцінювання соціогуманітарної підготовки молоді, де традиційні академічні показники поступаються місцем здатності майбутніх фахівців протистояти маніпулятивним впливам.

237. **Кай Цянь, Тернопільська В. І.** Шляхи оптимізації формування гуманістичної культури студентської молоді. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 238-241. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.43>.

Розкрито педагогічний інструментарій формування гуманістичної культури студентів. Зазначено, що з метою розширення знань студентів про гуманістичну культуру, розвитку у них гуманістичних почуттів, умінь, особливо значення набуває вивчення курсу «Гуманістична культура особистості: керунок у соціально-моральному вдосконаленні». Наголошено на неабиякому значенні для професійного розвитку студентів, формування у них гуманістичної культури, включення їх у розробку програми художньо-прикладного мистецтва.

238. **Столяренко О. В., Столяренко Ол. В.** Етика відповідальності майбутнього фахівця: виховний потенціал освіти в період воєнних випробувань. *Траєкторія медичної освіти* : збірник матеріалів з досвіду роботи педагогів та тез доповідей Освітнього навчально-методичного форуму «Фахівець ХХІ століття: дослідження та освітні інновації в умовах воєнного стану в Україні», м. Рівне, 29-30 січ. 2026 р. Рівне : Рівненська медична академія, 2026. С. 212-214. URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50815> (дата звернення: 16.03.2026).

239. **Столяренко О. В., Столяренко Ол. В.** Роль вищої школи у формуванні єдиного соціокультурного простору України. *День Соборності України: історико-політологічні дискусії* : збірник наукових праць. Хмельницький : МАУП, 2026. Вип. 13. С. 152-157. URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50960> (дата звернення: 27.04.2026).

240. **Тимошко Г. М., Шолох О. А.** Інтерпретація ціннісних соціальних орієнтацій здобувачів вищої освіти у науковому дискурсі. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1524-1536. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1524-1536](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1524-1536).

Представлено комплексний теоретико-методологічний аналіз феномену ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти крізь призму їхньої соціальної адаптованості. Завдання дослідження зумовлені необхідністю переосмислення духовних та прагматичних пріоритетів молоді в умовах воєнного стану, цифрової трансформації

суспільства та глобалізаційних викликів, що вимагають від майбутнього фахівця не лише високої кваліфікації, а й ціннісної усталеності.

241. **Толочко С. В., Маценко Л. М., Сироєжко О. В.** Стратегічне планування та управління військово-патріотичним вихованням здобувачів освіти: цифрові виклики й освітні можливості. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 52-60. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.8>.

Проаналізовано управлінські, педагогічні, етичні й правові аспекти цифровізації військово-патріотичного виховання, зокрема питання захисту персональних даних, цифрової безпеки та дотримання прав людини. Особливу увагу приділено ролі педагогів і керівників закладів освіти у реалізації цифрової стратегії військово-патріотичного виховання, розвитку їхньої цифрової та управлінської компетентності, а також налагодженню партнерства з громадськими й цифровими інституціями.

242. **Федоренко О. І., Костинюк В. С.** Методологічні підходи формування національної самосвідомості студентів університетів наук про життя. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1751-1764. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1751-1764](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1751-1764).

Актуалізується проблема формування національної самосвідомості студентської молоді в умовах глибоких суспільно-політичних трансформацій, євроінтеграційних процесів та повномасштабної війни в Україні. Наголошено, що система вищої освіти, зокрема університети наук про життя, відіграє ключову роль не лише у професійній підготовці майбутніх фахівців, а й у формуванні їхньої громадянської позиції, патріотизму та готовності до соціально значущої діяльності.

5.3 Фізичне виховання, спорт і здоров'язбережувальні технології у ЗВО

243. **Бабачук Ю. М.** Інноваційні підходи до організації самостійних занять з фізичного виховання здобувачів вищої освіти під час дистанційного навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 257-266. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-257-266](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-257-266).

Проаналізовано специфіку реалізації фізичного виховання в онлайн-форматі, зумовлену обмеженням безпосередньої взаємодії між викладачем і студентами, зниженням рівня рухової активності та необхідністю формування у здобувачів освіти навичок самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності. Визначено педагогічні, організаційні та методичні умови ефективної організації освітнього процесу з фізичного виховання у закладах вищої освіти з використанням дистанційних технологій. Обґрунтовано доцільність упровадження інноваційних підходів, що передбачають застосування цифрових освітніх платформ, інтерактивних засобів навчання, індивідуалізованих програм фізичних вправ та елементів мотиваційної підтримки здобувачів вищої освіти.

244. **Волощук К. В., Червоношапка М. О., Дудник І. О.** Особливості побудови занять з фізичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 484-494. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-484-494](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-484-494).

У дослідженні доведено доцільність використання комбінованих форматів навчання, які поєднують онлайн-заняття в режимі реального часу з самостійною тренувальною діяльністю студентів під методичним супроводом викладача. Запропоновано підходи до індивідуалізації фізичних навантажень, застосування відеоінструкцій, щоденників рухової активності та електронних форм зворотного зв'язку для підвищення навчальної мотивації та відповідальності студентів. Обґрунтовано необхідність системного моніторингу фізичного стану, самопочуття та рівня залученості здобувачів освіти до дистанційних занять.

245. **Гамалій В. В., Бондар А. А., Колос О. А., Дусь С. В.** Стабілізація психоемоційного стану студентів засобами фізичного виховання у не профільних ЗВО. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2026. Вип. 2 (201). С. 64-67. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02\(201\).11](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02(201).11).

246. **Гоголь Т. В.** Міждисциплінарні підходи до наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 423-434. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-423-434](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-423-434).

Розглядається роль інтеграції знань для комплексного оцінювання фізичної активності людини, оптимізації тренувального процесу, збереження здоров'я, формування мотивації та психоемоційної стійкості. Особлива увага приділяється застосуванню інформаційних технологій і цифрових платформ для контролю фізичної активності, дистанційного навчання та підвищення ефективності тренувального процесу. Виділено основні проблеми міждисциплінарних досліджень, такі як недостатня інтеграція наук, обмежені матеріально-технічні ресурси, недостатня кваліфікація фахівців, методологічні та організаційні труднощі, а також соціальні та психологічні бар'єри.

247. **Дорош В.** Фізичне виховання як педагогічне середовище формування вольових якостей студентів у контексті компетентнісного підходу. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 155-162. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.17>.

Робота містить аналіз науково-методичних матеріалів щодо формування вольової сфери студентської молоді та нормативно-правових документів, якими забезпечується впровадження компетентнісного підходу в освітнє середовище. Виконане дослідження рівня вольової регуляції студентів надає розуміння, щодо використання відповідних методичних прийомів для розвитку вольових якостей. Показано, що фізичне виховання виступає важливим ресурсом розвитку особистісних і соціальних компетентностей,

пов'язаних із самоконтролем, ініціативністю та здатністю до досягнення поставленої мети. Особлива увага приділяється педагогічним умовам, які забезпечують активне залучення студентської молоді до процесу самовдосконалення та формування позитивної мотивації до занять фізичною культурою.

248. Дудник І. О., Супрунович В. О., Волощук К. В. Інноваційні рекреаційні технології у фізичному вихованні здобувачів освіти: педагогічний потенціал та практичні результати. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 363-374. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-363-374](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-363-374).

Здійснено комплексний теоретико-методичний аналіз інноваційних рекреаційних технологій у фізичному вихованні здобувачів освіти, зокрема сучасних фітнес-напрямів, ігрових, релаксаційних та психорегуляційних методик, що використовуються в освітній діяльності закладів вищої освіти. Проаналізовано наукові підходи вітчизняних і зарубіжних учених, які досліджують рекреаційний потенціал фізичної культури, інноваційні фітнес-технології та здоров'язбережувальні підходи в освіті. Узагальнено наукові погляди щодо впливу рекреаційної рухової активності на фізичний стан, психоемоційне благополуччя та мотиваційну сферу студентської молоді.

249. Захаріна Є., Захаріна А., Стешиц А. Фітнес-технології як засіб фізичної рекреації та підтримання працездатності студентської молоді. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 193-200. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.22>.

Проаналізовано актуальність застосування фітнес-технологій у період дистанційного навчання як засобу підтримання фізичної працездатності та психофізичного здоров'я студентської молоді в умовах воєнного стану. Визначено роль силового фітнесу як практичного й результативного формату рухової активності, придатного для організації занять у тренажерній залі, домашньому середовищі та на відкритих майданчиках. Метою дослідження було наукове обґрунтування та розробка ефективності програми розвитку сили юнаків в умовах обмежених матеріально-технічних ресурсів і простору для занять, з акцентом на використання вправ з власною масою тіла, можливості реалізації в домашньому середовищі та відкритих громадських просторах.

250. Макаренко А. В., Буров Ю. В., Шайда О. Г. Вплив занять фізкультурою та спортом на задоволеність життям у здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1075-1083. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1075-1083](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1075-1083).

Інтегральний показник задоволеності життям здобувачів вищої освіти пов'язаний з характеристиками мотиваційно-ціннісної сфери особистості. Виявлено прямий зв'язок задоволеності життям з самосприйняттям та ставленням до себе в сьогоденні та майбутньому, соціальною активністю та успішністю у навчанні, бажанням мати високий статус, розважатися, працювати в команді; а також з розвитком професійних, навчально-пізнавальних, творчих, комунікативних та соціальних мотивів, з мотивацією подолання життєвих труднощів.

251. **Приказка М., Курнишев Ю., Осадець М.** Психоемоційний стан студентської молоді та його корекція засобами фізичних вправ. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 534-542. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.59>.

Доведено, що систематичне виконання фізичних вправ позитивно впливає на психоемоційний стан студентської молоді, сприяє нормалізації емоційного фону, зниженню рівня тривожності, покращенню настрою та підвищенню загальної працездатності. Особливу роль відіграють аеробні навантаження, рухливі ігри та рекреаційні види фізичної активності.

252. **Проблематика формування рухової активності здобувачів вищої освіти в контексті освітньо-професійної підготовки / К. В. Волощук та ін.** *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 113-124. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-113-124](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-113-124).

Метою роботи є порівняльний аналіз рухової активності курсантів та студентів закладів вищої освіти на різних етапах навчання з урахуванням особливостей організації фізичного виховання, фізичної підготовки та впливу дистанційної форми навчання. Отримані результати свідчать про визначальний вплив організованої фізкультурно-спортивної діяльності на забезпечення достатнього рівня рухової активності та підкреслюють необхідність розроблення додаткових педагогічних механізмів для підтримання активності студентів старших курсів та тих, хто навчається дистанційно.

253. **Психолого-педагогічні основи формування здоров'язберезувальної компетентності здобувачів вищої освіти у процесі фізичного виховання / В. В. Черняков та ін.** *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1853-1863. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1853-1863](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1853-1863).

Обґрунтовано основні положення сутності психолого-педагогічних умов та сучасних методичних особливостей щодо формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх фахівців у системі закладів вищої освіти під час занять з фізичного виховання та показано її виняткова важливість для забезпечення фізичного й психічного здоров'я людини як основного показника якості людської життєдіяльності. Охарактеризовано зміст структурних компонентів здоров'язберезувальної компетентності: інформаційного, аксіологічного, емоційно-вольового, діяльнісного.

254. **Роль самостійних занять фізичними вправами у формуванні здорового способу життя здобувачів вищої освіти / В. Я. Зель та ін.** *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1967-1983. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1967-1983](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1967-1983).

Здоровий спосіб життя розглядається як інтегрований, динамічний педагогічний феномен, що формується у взаємодії поведінкових практик, здоров'язберезувальних компетентностей і ціннісно-мотиваційних орієнтацій особистості. Проаналізовано класичний, компетентнісний та особистісно орієнтований підходи до його розуміння,

що дало змогу обґрунтувати провідну роль рухової активності та фізичних вправ у структурі здоров'язбережувальної поведінки студентів.

255. **Синиця А., Ридзель Ю., Драгунов Д.** Формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти на заняттях з фітнесу. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 399-405. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.43>.

Обґрунтовано педагогічні можливості використання фітнес-занять у процесі фізичного виховання здобувачів вищої освіти. Зазначено, що до структури таких занять доцільно включати різні напрями та види фізичних вправ, зокрема елементи аеробних, силових та функціональних тренувань. Наголошено на важливості поєднання фізичних вправ із формуванням знань про здоров'я, розвитком мотивації до рухової активності та формуванням навичок самоконтролю за фізичним станом.

256. **Собко І., Подмарьова І.** Ефективність самостійних занять із використанням тренажерних пристроїв у фізичному вихованні здобувачів вищої освіти. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 24-31. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.3>.

Показано доцільність застосування вуличних тренажерів у структурі самостійних занять, що забезпечує комплексний вплив на організм, сприяє підтриманню здоров'я, підвищенню працездатності та формуванню культури здорового способу життя.

257. **Сороколіт Н., Римар О., Кудрявець Д.** Цифровізація фізичного виховання в умовах війни та змішаного навчання: переваги та труднощі застосування. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 351-360. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.38>.

258. **Соціально-комунікативна** функція ігрових видів спорту в освітньому процесі ЗВО / Оксана Бородіна та ін. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 20-27. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-003>.

Досліджується вплив ігрових видів спорту на розвиток соціально-комунікативних компетентностей студентів закладів вищої освіти. Теоретичний аналіз психолого-педагогічних концепцій соціального навчання та структурних особливостей ігрових видів спорту дозволив виділити ключові механізми формування комунікативних навичок: моделювання та ротацію соціальних ролей, немедійоване навчання у реальних ігрових ситуаціях, отримання емоційного зворотного зв'язку, формування довіри та групової ідентичності, а також тренування вербальних і невербальних каналів комунікації.

259. **Формування рухової компетенції** у здобувачів вищої освіти в умовах освітнього середовища / В. О. Вакарчук та ін. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1572-1586. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1572-1586](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1572-1586).

Метою статті є визначення організаційно-педагогічних умов формування рухової компетентності здобувачів вищої освіти. Запропоновано педагогічну модель, у центрі

якої перебуває студент як суб'єкт освітнього процесу, та окреслено чотири етапи формування рухової компетентності: підготовчо-когнітивний, корекційно-формуючий, професійно-прикладний і підсумково-презентативний. Показано, що поетапне поєднання теоретичного, методичного та практичного компонентів фізичного виховання сприяє підвищенню фізичної та розумової працездатності, адаптивності й професійної готовності майбутніх фахівців.

260. **Хома Т. В.** Теоретико-методологічний аналіз емпіричних методів педагогічного дослідження у фізичному вихованні та спорті. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 62-65. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.9>.

Охарактеризовано наукові підходи щодо вибору та застосування емпіричних методів педагогічного дослідження й використання їх результатів з метою удосконалення навчально-тренувального процесу. Підкреслено практичну значущість емпіричних методів педагогічного дослідження у сфері фізичного виховання і спорту, що спрямовані на безпосереднє спостереження, вимірювання і фіксацію фактичних даних про рухову активність, фізичні якості та поведінку досліджуваних. Сформульовано мету статті, яка полягає у теоретико-методологічному аналізі сучасних наукових розвідок з проблеми застосування емпіричних методів педагогічного дослідження у фізичному вихованні та спорті.

261. **Чиченьова О. М.** Актуальність контрольних нормативів з фізичної підготовки для здобувачів вищої освіти у навчальній програмі дисципліни «Фізичне виховання». *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 3343-3354. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-3343-3354](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-3343-3354).

262. **Чуйко О. О.** Самоорганізація здорового способу життя як складова професійної підготовки майбутніх менеджерів. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 198-203. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.34>.

Особливу увагу приділено самоорганізації здорового способу життя як професійно важливій якості майбутніх менеджерів, зумовленій високою інтенсивністю управлінської праці, відповідальністю за прийняття рішень та необхідністю саморегуляції в умовах постійного психоемоційного навантаження. Розкрито роль освітнього середовища закладу вищої освіти як системоутворювального чинника формування здоров'язберезжувальних цінностей, моделей поведінки та навичок самоменеджменту. Визначено можливості інтеграції елементів здоров'язберезжувальної освіти у зміст фахових дисциплін підготовки майбутніх менеджерів шляхом поєднання професійних компетентностей із розвитком відповідального ставлення до власного здоров'я.

263. **Чхань А. А., Столярик В. А., Колос О. А., Блават В. О.** Оптимізація психологічного здоров'я студентської молоді за засобами рухової активності в умовах непрофільних закладів вищої освіти. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного*

університету (ВНТКП ВНТУ-2026). Факультет машинобудування та транспорту, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fmt/all-fmt-2026/paper/view/27595/22597> (дата звернення: 07.05.2026).

За результатами проведеного анкетування здійснено кількісну обробку отриманих даних із подальшим представленням їх у відсотковому співвідношенні та визначенням середніх показників за всіма досліджуваними параметрами. Порівняльний аналіз здійснювався у дні проведення занять з фізичного виховання та у дні, що передбачали лише теоретичне навчання. Аналіз різних рівнів рухової активності та показників психологічного здоров'я дав змогу встановити високий рівень взаємозв'язку між досліджуваними характеристиками.

264. Шкондя В., Рогаль І., Чхань А., Романенко О. Сучасні підходи до удосконалення техніко-тактичної підготовки студентів, які займаються баскетболом у ЗВО. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2026. Вип. 2 (201). С. 205-208. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02\(201\).38](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.02(201).38).*

Проаналізовано особливості формування технічних і тактичних навичок у студентів-баскетболістів, обґрунтовано доцільність інтегрованого підходу до навчання, що передбачає поєднання технічної та тактичної підготовки. Висвітлено можливості використання ігрових і змагальних методів, ситуаційного навчання, а також інноваційних педагогічних і інформаційно-комунікаційних технологій. Визначено основні напрями оптимізації техніко-тактичної підготовки з урахуванням психофізіологічних і мотиваційних особливостей студентської молоді. Разом із тим аналіз літературних джерел свідчить, що більшість наукових робіт зосереджена на підготовці кваліфікованих спортсменів і команд високого рівня.

5.4 Інклюзивна освіта у ЗВО

265. Герєга Б. Від теоретичних моделей персоналізованого навчання до вимог до освітнього програмного забезпечення на основі штучного інтелекту в інклюзивній освіті. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2026. Вип. 222. С. 82-87. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-82-87>.*

Особлива увага приділяється компонентам генеративного ШІ, які можуть розширити можливості створення контенту та зворотного зв'язку, але вимагають суворішого регулювання та нагляду з боку педагогів. Результати дослідження свідчать на користь моделі, де вчитель залишається ключовою ланкою, а ШІ підсилює його фахову експертизу й допомагає долати бар'єри в освітньому процесі.

266. Джурило А. П. Міжнародні практики академічної підтримки студентів з особливими освітніми потребами у вищій освіті: досвід США, Канади,

Австралії та Японії. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 11-14. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.1>.

Особливу увагу приділено впровадженню принципів універсального дизайну навчання, розвитку допоміжних і цифрових технологій, системній підготовці викладачів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі та формуванню культури інституційної відповідальності за інклюзію. Окреслено ключові напрями академічної підтримки студентів з особливими освітніми потребами, зокрема індивідуалізовані академічні адаптації, консультаційний і психологічний супровід, сприяння соціальній інтеграції, розвитку самостійності та підготовці до подальшої професійної діяльності.

267. **Дмітрієва О. І., Шевченко В. М.** Сучасні тенденції спеціальної та інклюзивної освіти в Україні та за кордоном. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 625-638. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-625-638](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-625-638).

Реалії, у яких знаходиться сьогодні Україна, обумовлені тривалою повномасштабною війною, постійною загрозою життю і здоров'ю її громадян. Проте навіть у таких складних умовах українська освіта не просто існує, вона результативно функціонує і удосконалюється, відшукуючи ефективні стратегії забезпечення доступу до навчання усіх без винятку здобувачів освіти, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами, реформуючи нормативно-правову базу, розробляючи нові шляхи та принципи доступності. Разом з тим, Україна вивчає досвід впровадження спеціальної та інклюзивної освіти інших європейських країн, зокрема Польщі, презентує власні напрацювання та досягнення.

268. **Дуб Н. Є.** Вимоги до інклюзивного освітнього середовища та способи його оцінки. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 150-160. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-150-160](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-150-160).

Проаналізовано зарубіжні теоретико-концептуальні підходи до розуміння інклюзивної освіти та інклюзивного освітнього середовища. Узагальнено основні принципи проектування адаптивного інклюзивного освітнього середовища (безпека, доступність, сенсорна впорядкованість, соціальна взаємодія та розвивальний характер середовища).

269. **Лаппо В. В.** Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2474-2483. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2474-2483](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2474-2483).

270. **Лелеченко А. П.** Роль механізмів цифрової інклюзії у становленні людиноцентричної парадигми управління освітніми послугами. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 685-697. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-685-697](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-685-697).

Ефективність цифрової трансформації освітньої сфери визначається здатністю суб'єктів публічного управління інтегрувати технологічні інновації у людиноцентричну

модель врядування. Доведено, що системна інтеграція досліджених механізмів дозволяє трансформувати цифрову інклюзію з технічного атрибуту модернізації у дієвий важіль демократизації управління освітніми послугами, що гарантує соціальну справедливість та рівність можливостей у цифровому суспільстві.

271. Опаріна А. В. Педагогічні умови розвитку інклюзивної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах сучасного українського суспільства. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 1 (21). С. 282-294. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-282-294](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-282-294).

272. Перетяга Л. Є., Савчук З. С. Сучасні виклики інклюзії в українській освіті: правові та практичні шляхи їх подолання. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 1 (43). С. 2461-2471. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2461-2471](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2461-2471).

У ході дослідження виявлено ключові виклики реалізації інклюзивної освіти в Україні, зокрема нерівномірність доступу до інклюзивних освітніх послуг у різних регіонах, кадровий дефіцит, неоднаковий рівень професійної готовності педагогів, недостатню матеріально-технічну й цифрову доступність закладів освіти, а також розрив між нормативно-правовими гарантіями та практикою їх упровадження. Актуальність дослідження зумовлена тим, що інклюзивна освіта в Україні функціонує в умовах одночасної дії нормативного розширення прав осіб з ООП та зростання практичних бар'єрів реалізації цих прав.

273. Хмельницька О. С., Ткаченко Л. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів у контексті інклюзивної освіти та педагогіки партнерства під час професійної підготовки. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1770-1784. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1770-1784](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1770-1784).

Окреслено форми й методи формування комунікативної компетентності в закладах вищої освіти, серед яких: використання інтерактивних онлайн-платформ, ігрових технологій, моделювання педагогічних ситуацій, кейс-методу, тренінгів розвитку емпатії, командної роботи та партнерської взаємодії. Підкреслено значення практико-орієнтованого підходу у підготовці майбутніх учителів до роботи у закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання, яка сприяє розвитку рефлексивності, відповідальності та професійної зрілості майбутніх педагогів.

274. Якімець Ю. М., Федюк Г. З. Принципи та методи корекційної педагогіки в умовах інклюзивного освітнього середовища. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 2 (60). С. 1659-1667. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1659-1667](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1659-1667).

Здійснено комплексний аналіз принципів і методів корекційної педагогіки в умовах інклюзивного освітнього середовища, що функціонує в контексті сучасних трансформацій освітньої системи та гуманістичної парадигми навчання. Обґрунтовано

актуальність корекційно-розвиткової роботи як важливої складової забезпечення рівного доступу до якісної освіти для осіб з особливими освітніми потребами. Акцентовано увагу на міждисциплінарному характері корекційної педагогіки, яка поєднує педагогічні, психологічні, соціальні та медико-реабілітаційні підходи.

6 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1 Методика та методологія викладання навчальних дисциплін

275. **Азарова Л. Є.** Сучасні тенденції в мовній підготовці іноземних здобувачів вищів України. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних електронних систем, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-frtzip/all-frtzip-2026/paper/view/27701/22671> (дата звернення: 07.05.2026).

276. **Бохан Ю., Форостовська Т., Шарошкіна Т.** Комп'ютерне моделювання як засіб підвищення ефективності вивчення аналітичної хімії у закладах вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 42-48. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-42-48>.

Було проведено аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, що дозволило систематизувати та узагальнити сучасні підходи до навчання хімії та інтеграції цифрових технологій у вищу освіту, визначити переваги використання віртуальних лабораторій і симуляторів у процесі вивчення аналітичної хімії.

277. **Висоцька О. Є., Висоцький О. Ю., Дев'ятко Н. В.** Технологія створення шаблонів написання структурних підрозділів наукового тексту як ефективний засіб формування навичок академічного письма у здобувачів вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 462-476. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-462-476](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-462-476).

Послідовно розкривається технологія розробки шаблонів для заголовка, анотації, вступу, методології, огляду літератури, результатів, обговорення та висновків, визначається їх функціональна структура та комунікативна мета. Особлива увага приділяється поетапним процедурам виявлення функцій речень, їх групування в логічні послідовності та перетворення аналітичних спостережень у спрощені, універсалізовані моделі, придатні для різних дисциплін та рівнів навчання. Робиться висновок, що технології на основі шаблонів є ефективним інструментом для виховання академічної культури, автономності студентів та готовності до самостійної дослідницької діяльності.

278. **Галацин К. О.** Методичні аспекти використання сучасних засобів навчання на заняттях з англійської мови в закладах вищої технічної освіти.

Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2026. № 1. С. 146-152. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-146-152>.

До сучасних засобів навчання належать медіазасоби, що передбачають використання під час вивчення ділової англійської мови ілюстрацій, слайдів; аудіовізуальних медіателепрограм, фільмів, відео; друкованої продукції – газети, журнали тощо; засоби STEM-навчання, які спрямовані на формування теоретичних компетенцій, що поступово закріплюються в практичній діяльності. Наведено приклади використання онлайн-дошки, мобільних застосунків, штучного інтелекту, подкастів, конструктора K'NEX, сервісу Grammarly під час вивчення освітнього компонента. Визначено вимоги, яких потрібно дотримуватися, вибираючи сучасні засоби навчання.

- 279. Герман В., Прокопенко М.** Інтерактивні методи навчання академічного мовлення в закладі вищої освіти (з досвіду впровадження). *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2026. Вип. 222. С. 289-294. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-289-294>.*

Окреслено методичні засади застосування інтерактивних форм навчання академічного мовлення, їх дидактичні можливості, обмеження й критерії ефективності; продемонстровано практичне втілення в авторському сертифікованому IREX курсі «Академічна риторика» під час підготовки фахівців-педагогів II рівня вищої освіти.

- 280. Грицик Т.** Вивчення кривих у GeoGebra як засіб розвитку дослідницьких здібностей студентів. *Нова педагогічна думка. 2026. № 1 (125). С. 107-115. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-107-115>.*

Розкрито особливості та переваги використання середовища GeoGebra з метою розвитку дослідницьких здібностей студентів, наведено приклади використання означеного середовища для побудови параметричних кривих. У роботі проаналізовані різні способи побудови циклоїди в середовищі GeoGebra, зокрема параметричний, геометричний, спосіб слідів і табличний способи.

- 281. Довга Т.** Реалізація словникової технології навчання в процесі науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2026. Вип. 222. С. 498-504. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-498-504>.*

Словникова технологія тлумачиться як алгоритм спільних дій викладачів і студентів, спрямованих на формування у майбутніх фахівців умінь і навичок роботи зі словниками різних типів, засвоєння отриманої зі словників інформації та використання її у подальшій практичній діяльності. Запропоновано методичні прийоми роботи зі словниками, які використовувались з метою засвоєння студентами теоретичних знань з навчальних дисциплін та проведення наукових досліджень. До них було віднесено: аналіз термінології в тексті (лекції, навчального посібника, наукової статті), пошук і пояснення невідомих термінів, укладення авторських термінологічних словників (до навчальної дисципліни, магістерського дослідження) тощо.

282. **Дослідження** інтегрованих методів викладання природничо-математичних дисциплін для здобувачів освіти технічних спеціальностей / Д. В. Поліщук та ін. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1342-1352. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1342-1352](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1342-1352).

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих інженерних кадрів, здатних ефективно застосовувати фундаментальні знання для вирішення комплексних технічних завдань і впровадження інновацій у виробничі процеси. Проаналізовано ключові виклики та суперечності, що виникають у процесі викладання природничо-математичних дисциплін, зокрема, необхідність інтеграції теоретичного матеріалу з його практичним інженерним застосуванням, а також потреба у формуванні не лише знань, але й критичного мислення, навичок математичного моделювання та системного підходу до аналізу даних. Визначено основні педагогічні підходи, які є найбільш ефективними для технічної аудиторії.

283. **Дюжикова Т. М., Четвертак Т. Ю.** Сучасні підходи до викладання аналітичної та біологічної хімії в закладах вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 161-171. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-161-171](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-161-171).

284. **Іщенко Р. М., Горбунович І. В.** Роль задач міжпредметного змісту під час вивчення фізики та вищої математики здобувачами технічних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 71-75. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.12>.

Встановлено, що під час розв'язування задач міжпредметного змісту з фізики й вищої математики здобувачі технічних спеціальностей набувають умінь й практичних навичок застосування математичного апарату, зокрема, диференціювання й інтегрування, для моделювання та кількісного опису фізичних процесів і явищ. Також під час розв'язування зазначених задач здобувачі підвищують власні обчислювальні навички, встановлюють функціональні залежності між фізичними величинами тощо. Розв'язування задач міжпредметного змісту з фізики й вищої математики допомагає здобувачам технічних спеціальностей встановити фундаментальні зв'язки між зазначеними навчальними дисциплінами.

285. **Князян М. О.** Методологічні засади підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів до інноваційно-творчої діяльності. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 952-962. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-952-962](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-952-962).

286. **Колісніченко А.** Використання відео занять для удосконалення якості самостійної роботи здобувачів вищої освіти у асинхронному режимі. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2026. № 1. С. 30-37. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2026.355708>.

Досліджується питання якості навчання із застосуванням відеоматеріалів, розроблених викладачем, які можуть сприяти розвитку навчальної автономності здобувачів вищої освіти під час навчання у асинхронному режимі. Дослідження охоплює як практику створення відеоматеріалів, так і сприйняття цієї технології студентами.

287. **Кононец Н. В.** Ресурсно-орієнтоване навчання майбутніх магістрів освітніх наук під час вивчення освітнього компонента «Дидактика вищої школи». *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 786-798. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-786-798](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-786-798).

На основі аналізу наукових джерел та специфіки освітньо-професійної програми «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза» виокремлено й охарактеризовано комплекс організаційно-методичних умов реалізації ресурсно-орієнтованого навчання: створення ресурсно насиченого освітнього середовища; орієнтація змісту навчання на професійні завдання магістра освітніх наук; активізація суб'єктної позиції здобувачів освіти; використання інтерактивних та дослідницьких методів навчання; інтеграція ресурсно-орієнтованого навчання з цифровими технологіями; забезпечення зворотного зв'язку та експертної підтримки.

288. **Кугай Н.** Методика використання інтерактивних моделей GeoGebra 3D як засобу забезпечення концептуального розуміння диференціального числення функцій кількох змінних. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. 2026. Вип. 1 (60). С. 53-61. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-53-61>.

Обґрунтовано доцільність впровадження інтерактивних моделей GeoGebra 3D як інструменту візуалізації абстрактних математичних понять. Розроблено та описано методику використання серії інтерактивних аплетів для дослідження ліній рівня поверхні, існування границь функції кількох змінних в точці, інтерпретації геометричного змісту частинних похідних та аналізу локальних екстремумів функцій із параметром. Особливу увагу приділено алгоритмам створення динамічних моделей, які забезпечують зворотний зв'язок та стимулюють дослідницьку діяльність студентів. Показано, що поєднання аналітичних методів із інтерактивною візуалізацією сприяє подоланню формалізму у знаннях та забезпечує усвідомлене засвоєння сутності математичних об'єктів.

289. **Махія Н.** Особливості використання засобів мистецтва для вивчення англійської мови як іноземної в закладі вищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. 2026. Вип. 1 (60). С. 35-41. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-35-41>.

Обґрунтовано педагогічний потенціал художньо-творчої діяльності як інструменту інтенсифікації засвоєння лексики, розвитку навичок аудіювання та говоріння, а також формування креативності й міжкультурної компетентності. Розкрито роль мультимодального підходу та емпіричного навчання у підвищенні рівня ретенції мовного матеріалу та зниженні афективного бар'єра. Проаналізовано

ефективні стратегії впровадження мистецького компонента, зокрема art-based storytelling, групові мистецькі проекти, візуальні лексичні дошки та інтеграцію культурних елементів. Окреслено можливості адаптації цих методів до різних рівнів мовної компетентності. Визначено основні виклики впровадження (тайм-менеджмент, ресурсне забезпечення, залученість студентів) та запропоновано шляхи їх подолання.

290. **Месарош Л. В., Дзямко В. Й.** Дослідження процесу формування принципів інноваційності у студентів ЗВО у процесі викладання фізики та математики. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 16-19. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.2>.

Обґрунтовано необхідність пошуку ефективних шляхів удосконалення методики навчання, зокрема через активізацію розумової діяльності студентів і стимулювання самостійної оцінки інформації. Визначено доцільність оновлення деякі аспектів організації освітнього процесу, зокрема забезпечення його відповідності актуальним потребам сучасної науки, техніки й виробництва, розширення спектра прикладних і міждисциплінарних завдань, формування цілісного наукового світогляду студентів та раціоналізації системи оцінювання результатів навчання.

291. **Методичні засади інтеграції цифрових освітніх технологій у процесі професійно орієнтованого навчання іноземних мов у закладах вищої освіти / Н. П. Шалигіна та ін.** *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2985-2994. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2985-2994](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2985-2994).

В результаті проведеного педагогічного дискурсу, який базувався на основі аналізу наукових джерел та саморефлексії досвіду встановлено, що ефективність інтеграції цифрових технологій залежить від науково обґрунтованої методики їх використання, професійної готовності викладача до інноваційної діяльності та відповідності цифрових інструментів цілям і змісту професійно орієнтованого навчання. Обґрунтовано, що системне впровадження цифрових освітніх технологій сприяє підвищенню мотивації здобувачів, розвитку їх автономності, удосконаленню іншомовних комунікативних умінь та забезпеченню якості підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.

292. **Пазюра Н. В.** Проектний метод у навчанні фахової іноземної мови студентів технічних закладів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 2 (56). С. 1147-1157. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2\(56\)-1147-1157](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-2(56)-1147-1157).

293. **Савченко Л. О., Серьогіна І. Ю., Саф'ян К. Ю.** Кейс-технології у викладанні дисципліни «Правила дорожнього руху» для студентів спеціальності «Професійна освіта». *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 160-164. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.27>.

У дослідженні охарактеризовано ключові переваги кейс-технологій, акцентовано їхню роль у трансформації пасивних теоретичних знань в активні професійні вміння. Подано узагальнювальну таблицю педагогічних можливостей цих технологій, у якій

систематизовано їхній вплив на пізнавальну та практичну діяльність студентів. Практична цінність дослідження представлена авторськими кейсами з правил дорожнього руху, розробленими для моделювання реальних дорожніх ситуацій і педагогічних дилем. У статті наведено детальний аналіз результатів емпіричного дослідження.

294. **Садовий М., Трифонова О.** Методика використання основних понять системного підходу у навчанні. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 235-240. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-235-240>.

Визначені етапи становлення основних понять системного підходу та системного аналізу, приведено основну джерельну базу, створено структурно-логічні схеми: задачі теорії систем та їхні складові; задачі системного аналізу; задачі системного підходу; компоненти системного мислення у його структурі; компоненти методичної діяльності. Зроблено наголос, що в епоху цифровізації поняття системи набуває більше загальної та методологічної функції, що сприймається через призму спостерігача й цілей дослідження. У цьому зв'язку постає актуальною проблема аналізу даного поняття через цілеспрямованість у визначеності, цілісності і властивості, структуру й зв'язки.

295. **Стойка М. В., Полінські О. С.** Застосовність елементів гейміфікації у викладанні фундаментальних математичних дисциплін у вищій освіті. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1628-1637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1628-1637](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1628-1637).

Метою статті є дослідження можливостей застосування гейміфікації в сучасних університетах у процесі навчання математичних дисциплін, з особливим акцентом на підтримку ефективного засвоєння абстрактних математичних понять та формування глибших знань. У статті показано, яким чином ефективно спроектовані елементи гейміфікації можуть сприяти підвищенню результативності навчального процесу у вищій освіті.

296. **Чепок Р. В.** Формування просторового мислення у здобувачів освіти під час вивчення перетину криволінійних поверхонь. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1825-1838. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1825-1838](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1825-1838).

Особливу увагу в роботі приділено обґрунтуванню доцільності використання натуральних об'єктів і просторових моделей як ефективного дидактичного засобу під час вивчення перетину криволінійних поверхонь. Показано, що поєднання традиційних методів нарисної геометрії з наочними та прикладними засобами навчання сприяє глибшому усвідомленню навчального матеріалу, активізації пізнавальної діяльності студентів і зниженню рівня формалізму у засвоєнні складних графічних понять.

297. **Чернецька Н. В.** Актуальні проблеми методики викладання у вищій школі. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 3 (61). С. 1507-1515. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-1507-1515](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-1507-1515).

298. **Шевченко Т.** Вплив стилю викладання на мотивацію учіння і результати навчання студентів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences.* 2026. Вип. 1 (60). С. 181-190. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-181-190>.

Проаналізовано особливості сприйняття студентами авторитарного, демократичного та ліберального стилів викладання, їхній вплив на навчальну активність і результати навчання. Дослідження ґрунтується на результатах анкетування, педагогічного спостереження та аналізу власного досвіду навчання. Встановлено, що найбільш ефективними для підвищення мотивації є інтерактивні та змішані стилі викладання, які поєднують дискусії, практичні завдання та групову роботу. Виявлено проблеми, пов'язані з організацією навчального процесу та недостатнім рівнем зворотної комунікації. Обґрунтовано доцільність гнучкого використання стилів викладання з урахуванням індивідуальних особливостей і навчальних потреб студентів.

299. **Hadaichuk N.** The role of the instructor in fostering student autonomy through self-directed learning strategies during wartime and reduced classroom contact hours. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026), 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026.* URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2026/paper/view/28419/23324> (дата звернення: 07.05.2026).

Досліджено роль викладача у формуванні автономності студентів через стратегії самостійного навчання в курсах *ESP/Technical English* в умовах війни та скорочення аудиторних годин. Практико-орієнтоване дослідження ґрунтується на спостереженні за заняттями, рефлексивних викладацьких нотатках, аналізі студентських завдань і порівняльному спостереженні результатів студентів четвертого курсу інженерних спеціальностей (рівень В1) до і після впровадження структурованих *SDL*-інтервенцій. Результати свідчать, що чітка структуризація завдань, явне навчання стратегіям і регулярний процесно-орієнтований зворотний зв'язок можуть частково компенсувати зменшення аудиторного часу та підвищити ефективність самостійного навчання в *ESP*-контексті під час війни.

300. **Mathematics** as a barrier or an opportunity: transformation of approaches to first-year students' preparation for achieving sustainable development goals / M. Drushlyak etc. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.* 2026. Vol. 13, № 1. P. 115-128. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.13.1.115-128>.

Досліджуються проблеми математичної підготовки студентів першого курсу *STEM*-спеціальностей в Україні, розглядаючи їх у контексті ключових Цілей сталого розвитку (ЦСР), зокрема ЦСР 4 (Якісна освіта), ЦСР 8 (Гідна праця), ЦСР 9 (Інновації та інфраструктура) та ЦСР 10 (Зменшення нерівності). Недостатній рівень

математичної грамотності серед випускників шкіл, про що свідчать як міжнародні оцінювання (PISA 2022), так і Національне багатопредметне тестування (NMT), створює суттєві труднощі для переходу до вищої освіти.

301. **Use of authentic materials** in teaching english to non-linguistic university students: a neurodidactic and motivational perspective / N. Kartun ets. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 125-135. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-125-135>.

Проведено комплексний аналіз педагогічних, когнітивних та мотиваційних наслідків використання автентичних матеріалів у заняттях зі студентами різних спеціальностей. На основі результатів аналізу наукової літератури та емпіричних даних, отриманих під час експерименту в умовах аудиторних занять, а також враховуючи специфіку навчальних програм і методів оцінювання знань, дослідники пропонують структуровану модель використання автентичних матеріалів на заняттях. У зв'язку з цим введення поняття «нейрокогнітивний каркас» виглядає одночасно природним та інноваційним, що є науковою новизною роботи. Особливе значення в дослідженні надається явищам «мультиmodalності» та «емоційної залученості», які інтегровані у спеціально розроблені професійно-орієнтовані завдання, що, на думку авторів, значно підвищує ефективність навчання.

302. **Use of mind maps** in learning humanities by higher education students / T. Valentieva etc. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2026. Vol. 13, № 1. P. 129-144. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.13.1.129-144>.

Мета дослідження – визначити вплив інтелект-карт на викладання гуманітарних наук студентам вищих навчальних закладів та виявити їхній потенціал для покращення аналітичних, рефлексивних та когнітивних навичок. У дослідженні використовувалася комплексна методологія, що поєднує стандартизоване тестування (Оцінка критичного мислення Ватсона-Глейзера, Опитувальник рефлексивної практики, Шкала гнучкості подолання – переглянута), анкетування, структуроване спостереження та статистичні методи, такі як дисперсійний аналіз (ANOVA), кореляційний аналіз та парний t-тест.

6.2 Підготовка фахівців у закладах вищої освіти

303. **Абисова М. А., Кравчук М. Г.** Багатозадачність у проектному навчанні у вищій освіті: потенціал і дисциплінарні ризики (гуманітарні та природничі науки). *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 156-176. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-156-176](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-156-176).

Показано, що багатозадачність має подвійний педагогічний ефект: вона може підтримувати координацію командної роботи, оперативний доступ до ресурсів і гнучкість виконання завдань, але водночас підвищує когнітивне навантаження, посилює вплив цифрових чинників відволікання та створює ризики фрагментації навчально-

дослідної діяльності. У цьому контексті підкреслюється, що викладач-наставник проєктного навчання виконує не лише функції організатора проєктної роботи, а й модератора, який адаптує освітні умови відповідно до реальних можливостей здобувачів, підтримує баланс між автономією та структурованим супроводом і знижує ризику перевантаження.

304. **Анічкіна О.** Трансформація професійної підготовки викладачів природничих дисциплін в умовах цифровізації та розвитку штучного інтелекту. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 85-95. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).11](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).11).

Обґрунтовано, що трансформація процесу зумовлена не лише технологічними викликами, а й зміною ціннісних пріоритетів різних поколінь. Виявлений розрив між очікуваннями здобувачів та усталеною методичною практикою викладачів інтерпретується як зони дефіциту та асиметрії. Доведено, що формування компетентності викладача-фасилітатора є необхідною відповіддю на загрози традиційної репродуктивної парадигми, а синтез предметного, цифрового та дослідницького компонентів розглядається як шлях до створення транспарентного освітнього середовища, здатного адекватно реагувати на виклики епохи цифрової трансформації суспільства.

305. **Бурмакіна Н. С.** Традиційний та альтернативний підходи до оцінювання результатів сформованості іншомовної комунікативної компетентності студентів закладу вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 2 (22). С. 228-236. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2\(22\)-228-236](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-2(22)-228-236).

Сформована іншомовна комунікативна компетентність визначає здатність фахівця ефективно застосовувати знання іноземної мови в усній та письмовій комунікації із іноземними партнерами в контексті реальних ситуацій. Проблема оцінювання сформованості цієї здатності, а не виключно знань іноземної мови, є однією з проблем у роботах сучасних науковців. В статті представлено порівняльний аналіз традиційного та альтернативного підходів до оцінювання, окреслено переваги та недоліки кожного.

306. **Вейландє Л. В.** Трансформація ролі викладача закладу вищої освіти від транслятора знань до фасилітатора навчальних процесів у межах підготовки магістрів освітніх наук. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 190-195. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.34>.

Детально проаналізовано сутність поняття «педагогічна фасилітація» як багатофункціональної взаємодії, спрямованої на стимулювання осмисленого навчання та підтримку індивідуальної освітньої траєкторії студента. Особлива увага приділяється специфіці підготовки магістрантів освітніх наук, професійна ідентичність яких має базуватися на принципах партнерства, критичного мислення та адаптивності. Автор наголошує, що підготовка фахівців такого рівня повинна мати «дзеркальний» характер: магістранти мають засвоювати інноваційні моделі поведінки не теоретично, а через

безпосередній досвід суб'єкт-суб'єктної взаємодії з викладачем. У статті досліджено ключові установки викладача-фасилітатора, серед яких виділено конгруентність, емпатійне розуміння та безумовне позитивне прийняття особистості студента.

307. **Вітвицька С. С., Колесник Н. Є.** Професійна підготовка майбутніх здобувачів у закладах вищої освіти засобами комп'ютерної графіки. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1130-1142. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1130-1142](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1130-1142).

Проаналізовано сучасні підходи до організації освітнього процесу, що передбачають інтеграцію растрової, векторної та тривимірної графіки, цифрових і мультимедійних технологій у навчальні дисципліни дизайнерського спрямування. Розглянуто навчальні модулі, що включають теоретичні основи комп'ютерної графіки, практичну роботу з програмами Adobe Photoshop, Illustrator, Inkscape, GIMP та іншими графічними редакторами, а також використання технологій штучного інтелекту, генеративного дизайну та онлайн-сервісів для створення графічних композицій.

308. **Віштак І., Яремчук А., Глухова С.** Формування ергономічної культури майбутніх фахівців як чинника безпеки та продуктивності праці. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 97-109. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-097-110>.

Проаналізовані основні ергономічні фактори, зокрема організація робочого місця, освітлення, мікроклімат, інформаційне навантаження і режими праці та відпочинку, що безпосередньо впливають на рівень працездатності, концентрації уваги й ефективність трудової діяльності. Встановлено, що раціональна організація робочого простору сприяє зниженню професійної втоми, профілактиці захворювань опорно-рухового апарату та підвищенню продуктивності праці. Акцентовано увагу на потребі в формуванні в майбутніх фахівців практичних навичок застосування ергономічних принципів у професійній діяльності. На основі аналізу наукових досліджень запропоновано рекомендації щодо інтеграції ергономічних знань у процес професійної підготовки.

309. **Дудка Т., Чумак М.** Формування проєктної компетентності аспірантів у системі реалізації завдань професійної освіти в умовах вищої школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 12-17. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-12-17>.

Унаочнено феноменологічне проєктування професійної освіти аспірантів у розрізі основоположних та взаємообумовлених компонентів, націлених на безперервний професійний розвиток та особистісне зростання досліджуваної цільової аудиторії. Акцентовано увагу на тому, що у структурі професійної компетентності фахівця саме проєктна компетентність актуалізує можливість суб'єкта пізнання до розкриття: власного інтелектуального потенціалу, спектра умінь та навичок на рівні реалізації завдань проєктної діяльності.

310. **Інтеграція гнучких навичок у навчальні стратегії підготовки здобувачів вищої освіти / Р. В. Слухенська та ін.** *Наука і техніка сьогодні*. 2026.

№ 1 (55). С. 1691-1701. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1691-1701](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1691-1701).

311. **Князян М. О.** Організація самостійної роботи у контексті педагогіки вищої освіти з методикою викладання в процесі професійної підготовки майбутніх магістрів та докторів філософії. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2108-2117. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2108-2117](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2108-2117).

Задля забезпечення цілісності підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів, поступовості оволодіння ними професійними вміннями, досвідом викладацької діяльності, здатністю розвивати себе як дослідників, що є основою конкурентоспроможності сучасного магістра та доктора філософії, було розроблено систему самостійної роботи, котра згідно критеріїв вияву самостійності, актуалізації вмінь візуалізації наукового матеріалу, втілення педагогічної майстерності та наукової творчості, відображає такі рівні завдань: аналітичний (підготовка рефератів, доповідей); візуально-репрезентаційний (розробка презентацій PowerPoint, Canva); критично-оцінювальний (написання аналітичних есе); конструктивно-творчий (розробка плану-конспекту заняття, програми виховного заходу, поза аудиторної діяльності академічної групи на певний період).

312. **Компетентнісний підхід** до організації базової військової підготовки у закладах вищої освіти: зміст, структура та освітні результати / В. М. Синенький та ін. *Національні інтереси України*. 2026. № 3 (20). С. 769-781. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3\(20\)-769-781](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3(20)-769-781).

Розкрито зміст компетентнісної моделі підготовки, що включає мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінювальний компоненти. Встановлено, що освітні результати мають відображати сформованість військово-прикладних компетентностей: здатність діяти в умовах небезпеки, працювати в команді, приймати рішення в ситуаціях ризику, застосовувати базові тактичні прийоми, користуватися засобами індивідуального захисту, надавати домедичну допомогу та дотримуватися алгоритмів безпеки.

313. **Курляк М. Д.** Алгоритм надання домедичної допомоги за протоколом MARCH у системі базової загальновійськової підготовки здобувачів освіти. *Національні інтереси України*. 2026. № 3 (20). С. 498-511. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3\(20\)-498-511](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-3(20)-498-511).

Проаналізовано наукові джерела та міжнародний досвід підготовки немедичного персоналу до дій у критичних ситуаціях, зокрема в межах протоколу Tactical Combat Casualty Care (TCCC), який є загальновизнаним стандартом надання допомоги пораненим у бойових умовах. Визначено, що одним із ключових елементів цього протоколу є алгоритм MARCH (Massive bleeding, Airway, Respiration, Circulation, Hypothermia/Head injury), який забезпечує чітку послідовність оцінки стану постраждалого та визначення пріоритетності медичних втручань. Собливу увагу в

дослідженні приділено аналізу ефективності застосування алгоритму MARCN у процесі підготовки цивільного населення та студентської молоді в системі базової загальновійськової підготовки.

314. **Леонтєва В. В., Кондрат'єва Н. О.** Формування компетентності математичного моделювання у студентів закладів вищої освіти: методичні аспекти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2241-2253. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2241-2253](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2241-2253).

Визначено структуру компетентності математичного моделювання, яка охоплює три взаємопов'язані компоненти: когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний. Розроблено методичну систему поетапного формування умінь, яка передбачає послідовний перехід через чотири етапи: ознайомлювальний для опанування теоретичних основ, репродуктивний для формування базових умінь за алгоритмом, продуктивний для самостійної побудови моделей нетипових задач та творчий для постановки власних задач і комплексного розв'язання.

315. **Миرونчук Н. М.** Підготовка майбутніх докторів філософії до викладацької діяльності у закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1129-1140. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1129-1140](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1129-1140).

Запропоновано педагогічно-дидактичні особливості структури, змісту та методики викладання освітньої компоненти «Теоретичні та практичні засади діяльності викладача вищої школи» у Житомирському державному університеті імені Івана Франка. Виокремлено вектори спрямованості змісту освітньої компоненти (навчально-методичний, науково-дослідницький, психолого-педагогічний), принципи навчання (загальнопедагогічні, дидактичні, андрагогічні). Вказано педагогічні інструменти засвоєння змісту освітньої компоненти та визначено напрями удосконалення процесу підготовки аспірантів до викладання у вищій школі.

316. **Михальчук Р. Ю.** «Основи наукових досліджень» в освітній, науковій та дослідницькій діяльності здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 3441-3451. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-3441-3451](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-3441-3451).

317. **Сидоренко О. О.** Модель формування готовності майбутніх викладачів вищої школи до педагогічної творчості у процесі підготовки в умовах закладів вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 2989-3005. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2989-3005](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2989-3005).

318. **Zaporozhets A., Zaporozhets T.** Architecture of assessment systems in higher education: multilevel model and diagnostic criteria. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2026. Vol. 13, № 1. P. 145-160. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.13.1.145-160>.

Метою статті є розробка архітектурної аналітичної основи для проектування та діагностики систем оцінювання у вищій освіті як багаторівневої конфігурації

взаємопов'язаних рішень. Для досягнення цієї мети було систематизовано гетерогенні характеристики систем оцінювання як варіанти рішень на окремих архітектурних рівнях, змодельовано типові конфігурації систем для різних інституційних цілей та розроблено діагностичні критерії для аналізу конструктивної узгодженості конкретної системи оцінювання. Наукова новизна полягає в запропонованому архітектурному підході: концептуальний рівень визначає простір варіантів для методологічного рівня, який модифікується регуляторними параметрами та реалізується через організаційні форми. Представлено типові траєкторії оцінювання та діагностичні інструменти для оцінки їх узгодженості.

6.3 Освіта впродовж життя

319. Біда О. А., Чичук А. П., Кучай Т. П. Формування у здобувачів вищої освіти лідерських якостей засобами неформальної освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1265-1272. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1265-1272](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1265-1272).

Формування лідерських якостей у здобувачів вищої освіти за допомогою неформальної освіти є надзвичайно важливим процесом, який сприяє розвитку ключових компетенцій, необхідних для успішної кар'єри та особистісного зростання у сучасному суспільстві. Використання засобів неформальної освіти ґрунтується на трьох важливих засадах: «Вчитися в дії», «Вчитися взаємодіяти», «Вчитися вчитися». Однією з головних проблем, що постають перед розвитком лідерських якостей у здобувачів вищої освіти за допомогою неформальної освіти, є недостатнє залучення їх до інноваційних форм навчання через відсутність часу або недостатню поінформованість.

320. Гречаник Н. Неформальна освіта як соціально-педагогічне середовище формування лідерських якостей студентів університетів. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 469-485. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-469-485](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-469-485).

Метою статті є теоретичне осмислення неформальної освіти саме як соціально-педагогічного середовища розвитку лідерських якостей студентів університетів в умовах воєнних і поствоєнних трансформацій. Визначено систему педагогічних умов формування лідерських якостей студентів у неформальному освітньому середовищі ЗВО, що охоплює педагогічне проектування середовища, інституційну підтримку, забезпечення суб'єктності студентів, організацію діяльнісно-практичного простору та розвиток індивідуальних траєкторій, із механізмами рефлексії та зворотного зв'язку а також визнанням результатів.

321. Нестуля С. І. Дидактичні умови реалізації лідерського підходу в освіті дорослих. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1187-1198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1187-1198](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1187-1198).

Схарактеризовано принципи реалізації дидактичних умов: суб'єктності та активної позиції дорослого здобувача освіти, партнерської взаємодії та співлідерства,

практичної спрямованості та професійної релевантності, рефлексивності та усвідомлення лідерського досвіду, індивідуалізації та опори на життєвий і професійний досвід, інтегративності та системності, мотиваційної підтримки та позитивного зворотного зв'язку.

322. Сипченко О. М. Неформальна освіта як важлива складова розвитку професіоналізму викладача. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 2 (44). С. 2699-2712. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2\(44\)-2699-2712](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-2699-2712).

Обґрунтовано, що професіоналізм викладача сьогодні розглядається як динамічне інтегративне утворення, яке формується в процесі безперервного професійного розвитку та потребує використання різних освітніх можливостей, зокрема неформальної освіти. У статті здійснено аналіз нормативно-правових і концептуальних документів, що визначають вектори професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників, розкрито сутність поняття «неформальна освіта», її характерні ознаки, форми та методи реалізації. Особливу увагу приділено аналізу сучасних цифрових освітніх платформ і професійних спільнот як ефективного середовища професійного розвитку викладачів закладів вищої освіти. Доведено, що участь у неформальних освітніх практиках (онлайн-курси, тренінги, стажування, професійні мережі, освітні проєкти) сприяє розвитку професійної мобільності, цифрової компетентності, педагогічної рефлексії та здатності до інноваційної діяльності викладача.

323. Шинкарьова О. Д., Отравенко О. В., Шинкарьова Н. Г. Інтеграція неформальної освіти в процес професійного самовдосконалення майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 126-133. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-126-133>.

Доведено, що поєднання результатів формального навчання з вузькоспеціалізованими курсами сприяє побудові індивідуальної освітньої траєкторії студента. Обґрунтовано алгоритм перезарахування результатів неформальної освіти в межах вибіркового компонента освітніх програм ЗВО. Зроблено висновок, що впровадження культури *lifelong learning* (навчання впродовж життя) через систему міжнародної сертифікації трансформує статус випускника, перетворюючи його з теоретика на конкурентоспроможного спеціаліста, здатного до швидкої адаптації та ефективного виконання професійних завдань у сфері оздоровлення та спорту.

6.4 Професійний та компетентнісний розвиток науково-педагогічних працівників

324. Голівер Н., Костіна Л. Технологія безперервного професійного розвитку викладачів іноземних мов як основа інноваційної педагогічної діяльності й інтернаціоналізації освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 446-452. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-446-452>.

Актуальність теми зумовлена необхідністю модернізації підготовки педагогів згідно з глобальними трансформаціями, рекомендаціями Ради Європи та державною політикою України. Висвітлено суперечності між динамікою технологічних змін і дефіцитом інноваційних моделей підвищення кваліфікації з посиленням в умовах воєнного стану. Метою роботи є дослідження принципів інноваційної педагогічної діяльності та розроблення технології БПР викладачів іноземних мов. Узагальнено наукові підходи до професійного вдосконалення, роль інституційної політики та світові тенденції, які впливають на якість викладання мов.

325. Держило Ю. І. Роль педагогічної компетентності у підготовці й професійному розвитку викладачів ІТ-технологій у закладах вищої освіти. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 3 (45). С. 2060-2072. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2060-2072](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2060-2072).

326. Іщенко В. І., Блоха Я. Є., Скубій О. М. Самоменеджмент як екзистенційна практика самозбереження працівників освіти. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 1 (43). С. 2003-2015. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2003-2015](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2003-2015).

Стаття присвячена проблемі професійного вигорання педагогів як одного з негативних наслідків інтенсивної емоційно-напруженої діяльності в сфері «людина-людина». Самоменеджмент розглядається як технологія свідомого управління собою, що включає розвиток здібностей до самопізнання, самовизначення, самоорганізації, самореалізації, самодіяльності, самоконтролю, самооцінювання, самомотивування та саморозвитку. Підкреслюється значення психічної саморегуляції та підвищення рівня суб'єктності особистості як ключових механізмів протидії вигоранню.

327. Кушнірук С. А., Павловський І. В. Формування позитивної репутації викладача закладу вищої освіти у професійній діяльності. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 3 (45). С. 2447-2459. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2447-2459](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2447-2459).

Проаналізовано основні складові професійного іміджу викладача, серед яких визначено професійну компетентність, комунікативні здібності, етичну культуру, педагогічну майстерність та цифрову грамотність. Розкрито етапи формування позитивної репутації: усвідомлення професійних цінностей, формування індивідуального стилю діяльності, розвиток професійної взаємодії та закріплення позитивного іміджу в освітньому середовищі. Окреслено педагогічні умови, що сприяють цьому процесу, зокрема: створення студентоцентрованого освітнього середовища, впровадження інноваційних освітніх технологій, розвиток рефлексивних умінь і забезпечення академічної доброчесності.

328. Плетеницька Л. С., Височан Л. М., Смирнова І. М. Технології відкритої освіти як інструмент розвитку професійних компетентностей педагогів. *Вісник науки та освіти.* 2026. № 3 (45). С. 2849-2861. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-2849-2861](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2849-2861).

Запропонована авторська модель розвитку професійних компетентностей педагогів засобами відкритої освіти, яка дозволяє систематизувати основні складові цього процесу та визначити логічний взаємозв'язок між відкритим освітнім середовищем, технологіями відкритої освіти, освітньою діяльністю педагогів і результатами їхнього професійного розвитку.

329. **Сметана І.** Мовленнєва культура викладача як основа формування педагогічної майстерності. *Нова педагогічна думка.* 2026. № 1 (125). С. 85-91. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-85-91>.

Окреслено основні шляхи вдосконалення мовленнєвої культури педагогів у системі професійної підготовки, підвищення кваліфікації та самоосвіти, зокрема розвиток риторичних умінь, формування комунікативної толерантності, усвідомленого ставлення до мовних норм і педагогічного мовлення як ціннісного феномена. Підкреслено, що мовленнєва культура викладача є важливим чинником збереження й розвитку української мовної традиції та формування мовної особистості здобувача освіти в сучасному освітньому просторі.

330. **Сустретов А. С., Сироєжко О. В., Згурська В. Л.** Формування компетентнісного профілю сучасного науковця в умовах цифрової комунікації. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1638-1646. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1638-1646](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1638-1646).

Проаналізовано наукові підходи до трактування компетентнісного профілю дослідника та обґрунтовано його розуміння як інтегративної, динамічної професійної характеристики, що поєднує цифрово-дослідницькі, інформаційно-аналітичні, комунікативні, етичні, колабораційні та метакомпетентності. Наукова новизна полягає в теоретичному обґрунтуванні компетентнісного профілю сучасного науковця в умовах цифрової комунікації, уточненні його структури та визначенні інституційних і персональних механізмів формування.

331. **Цицюра Я. Г.** Оцінка емоційної стабільності викладачів закладу вищої освіти аграрного спрямування та формування заходів запобігання їх професійному вигоранню. *Перспективи та інновації науки.* 2026. № 1 (59). С. 1808-1824. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1808-1824](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1808-1824).

Проаналізовано основні причини та прояви професійного вигорання. Розглянуто та узагальнено загальні поняття процесу емоційного (професійного) вигорання та виокремлено роль емоційної стабільності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти з позиції ефективної реалізації педагогічної майстерності та гарантування реалізації освітнього процесу.

332. **Щербина С., Ліпатова М.** Комунікативна діяльність викладача на заняттях з іноземної мови у ЗВО. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 319-323. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-319-323>.

Розглянуто теоретичні засади комунікативної компетентності, особливості вербальних і невербальних стратегій викладача, а також взаємозв'язок стилю спілкування з мотивацією, залученістю й успішністю студентів. Педагогічна комунікація сприймається як засіб організації іншомовної діяльності, сприятливих оптимальних відносин між викладачем і студентом. Педагогічне спілкування як діяльність визначається заздалегідь програмованою активністю суб'єкта, установкою, готовністю до навчання, сприйняття тієї чи іншої інформації. Ефективна педагогічна комунікація на заняттях з іноземної мови – це спілкування, яке створює оптимальні умови для розвитку мотивації студентів та творчого характеру навчальної діяльності, забезпечує сприятливий емоційний клімат, перешкоджає виникненню «психологічного бар'єру».

333. **Lavrynenko S., Fastivets F., Kolesnyk O.** University teacher creativity in the paradigm of digital transformation in education. *Educational Challenges*. 2026. Vol. 31 (1). P. 138-151. DOI: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.10>.

Аналіз наукових джерел дозволив визначити креативність як інтегративну професійно-особистісну характеристику, що поєднує гнучкість мислення, імпровізацію, критичне мислення, інновації, уяву, схильність до ризику та здатність до рефлексії. Саме взаємодія цих компонентів забезпечує ефективну педагогічну діяльність у сучасному освітньому середовищі. Таким чином, розвиток креативності викладачів університетів слід розглядати як стратегічний напрямок модернізації освіти, що сприяє розвитку інноваційної культури, підвищенню якості освіти та підготовці конкурентоспроможних фахівців для сучасного суспільства.

334. **Vaintraub M.** Professional development of teachers of higher education institutions in the field of «Transport Logistics» and «Occupational Safety». *Educational Challenges*. 2026. Vol. 31 (1). P. 94-107. DOI: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2026.31.1.07>.

Обґрунтовано шляхи досягнення професійного розвитку викладачів за спеціальностями «Транспортна логістика» та «Охорона праці» в Україні та за кордоном, зокрема в країнах Європейського Союзу. Визначено основні недоліки системи підвищення кваліфікації викладачів зазначених спеціальностей в Україні та запропоновано пропозиції щодо їх подолання. Отримані результати можуть бути використані для формування професійного розвитку викладачів за спеціальностями «Транспортна логістика» та «Охорона праці» у вищих навчальних закладах.

7 ГАЛУЗЕВІ НАПРЯМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1 Технічна освіта

335. Бєседа М. І., Кобилянський О. В. Освіта майбутніх енергетиків в епоху зеленого переходу та цифрової революції. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2026)»*, 22-26 черв. 2023 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2026/paper/viewFile/27581/22612> (дата звернення: 06.05.2026).

Проаналізовано виклики, пов'язані з невідповідністю традиційних освітніх програм стрімким темпам технологічного оновлення галузі. Окреслено інноваційні напрями вдосконалення підготовки: перехід до імерсивних методик навчання (VR/AR), використання хмарних платформ для моделювання енергосистем, впровадження міждисциплінарних проєктів та концепції навчання впродовж життя. Визначено, що системна інтеграція цифрових та екологічних доменів у освітній процес забезпечить підготовку адаптивних лідерів енергетичного переходу, здатних ефективно реагувати на виклики декарбонізації та енергетичної безпеки в епоху глобальних трансформацій.

336. Бондаренко З. Інтеграція методів математичного аналізу сигналів у професійну підготовку студентів технічних університетів. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 26-34. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-026-034>.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням вимог до фахівців інженерних спеціальностей щодо здатності працювати з великими обсягами реальних даних, здійснювати їх аналітичну обробку та приймати обґрунтовані інженерні рішення у сфері комп'ютерно-інтегрованих систем керування опаленням «розумних будинків». Особливу увагу приділено проблемі недостатньої практичної спрямованості викладання математичних дисциплін у технічній освіті та розриву між теоретичними знаннями і реальними інженерними задачами. Метою статті є обґрунтування та експериментальна перевірка поетапної методики навчання студентів математичним методам аналізу параметрів опалення на основі реальних IoT-даних із використанням Фур'є- та вейвлет-перетворень.

337. Буренніков Ю., Козлов Л., Савуляк В., Лозінський Д. Міждисциплінарний інтегративний підхід як фактор підвищення ефективності професійної адаптації студентів першого курсу технічних спеціальностей. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 136-149. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-136-149>.

Реалізацію підходу розглянуто на прикладі підготовки бакалаврів за спеціальністю «Прикладна механіка» в межах освітньо-професійної програми «Комп'ютеризовані

технології та мехатронні системи в машинобудуванні». Показано, що використання горизонтальної міждисциплінарної інтеграції змісту фундаментальних, загальноінженерних і спеціальних дисциплін на першому курсі підготовки бакалаврів машинобудівного профілю сприяє підвищенню ефективності викладання дисципліни «Вступ до фаху», орієнтації у змісті спеціальності та прискоренню професійної адаптації здобувачів освіти.

338. **Грогуль А., Кобилянський О.** Розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців-енергетиків в умовах повоєнного відновлення та переходу до вуглецево-нейтральної економіки. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 70-77. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-070-077>.

Проведено аналіз сучасних вимог ринку праці та стратегічних документів, який свідчить про потребу в формуванні інтегративної компетентнісної моделі, що поєднує технічні (hard) та м'які (soft) навички. На основі критичного аналізу наукових досліджень обґрунтовано провідне значення чотирьох кластерів компетентностей: технологічного, інноваційного, екологічного та управлінсько-економічного. Особлива увага приділяється таким ключовим компетентностям, як розрахунок вуглецевого сліду, забезпечення енергетичної стійкості, впровадження принципів справедливого переходу та розвиток soft skills (комунікація, лідерство, командна взаємодія, адаптивність). Виокремлено основні напрями інтеграції цих компетентностей у освітній процес: інтерактивне спільне навчання, проектно-орієнтований підхід, використання цифрових двійників і штучного інтелекту, гібридні формати навчання, міждисциплінарна колаборація та партнерство з бізнесом і галуззю.

339. **Грогуль А. С., Кобилянський О. В.** Формування компетентностей майбутніх енергетиків у контексті зеленої трансформації та цифрової енергетики. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2026)»*, 22-26 черв. 2023 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2026/paper/viewFile/27589/22607> (дата звернення: 06.05.2026).

Проаналізовано вплив глобальних та національних трендів на вимоги до професійних навичок, а також дефіцит у випускників цифрової грамотності та досвіду роботи з ВДЕ. Окреслено основні напрями вдосконалення освітнього процесу: інтеграція проектно-орієнтованого навчання, віртуальних лабораторій, симуляцій розумних мереж, дуальної освіти та партнерства з бізнесом. Визначено значення системного формування компетентностей як ключового чинника підвищення конкурентоспроможності випускників, адаптації до реальних умов енергетичного переходу та внеску в декарбонізацію й енергетичну незалежність України в епоху Industry 5.0.

340. **Грогуль А. С., Кобилянський О. В.** Цифровізація як основа підготовки інженерів-енергетиків. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція*

підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026). Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fitki/all-fitki-2026/paper/view/28200/23122> (дата звернення: 06.05.2026).

Проаналізовано вплив цифровізації на зміст професійної підготовки, дефіцит цифрових навичок у випускників традиційних програм та необхідність переходу від знаннево-орієнтованої до симуляційно-практичної, міждисциплінарної моделі освіти. Окреслено основні напрями вдосконалення освітнього процесу: інтенсивне використання віртуальних лабораторій та симуляторів, проєктно-орієнтоване навчання з реальними кейсами, інтеграція освітньої аналітики, цифрових двійників, партнерства з енергетичними компаніями та принципів безперервного навчання (lifelong learning). Визначено значення системної цифровізації освіти як ключового чинника забезпечення стійкості, декарбонізації та цифрової безпеки енергосистеми України, підвищення адаптивності випускників та прискорення післявоєнного відновлення енергетичного сектору.

341. **Домбровська О. М., Підгайчук С. А., Чоловський Р. Г.** Інтеграція сучасних САД-систем у проєктно-графічну підготовку здобувачів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 2134-2146. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-2134-2146](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-2134-2146).

Особливу увагу приділено ролі САД-систем як універсальних інструментів формування практично орієнтованих результатів навчання, розвитку просторового, аналітичного та проєктного мислення студентів. У роботі проаналізовано можливості використання AutoCAD, SolidWorks та Microsoft Visio у навчальному процесі підготовки здобувачів техніко-технологічного та інженерно-педагогічного спрямування.

342. **Кашканова Г, Кашканов А.** Вища математика та розвиток творчої особистості: психолого-педагогічний підхід у технічній освіті. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-009-017>.

Показано, що вища математика виступає не лише базовим інструментом формування інженерного мислення, а й універсальною платформою для розвитку креативності, критичного аналізу та моделювальних навичок, необхідних для сучасного фахівця інженерних спеціальностей. Особлива увага приділяється створенню безпечного освітнього середовища, яке знижує рівень математичної тривожності, формує позитивну «я-концепцію» здобувача та сприяє підвищенню його впевненості у власних інтелектуальних можливостях. Підсилення математичної самооцінки та розвиток навичок розв'язування проблем демонструють статистично значущий зв'язок із показниками математичної творчості, що обґрунтовує акцент дослідження на використанні оптимізаційних задач і моделей як ядра творчої підготовки майбутніх фахівців інженерних спеціальностей.

343. **Козяр М. М., Тимошук О. С., Фещук Ю. В.** Аналіз методичного забезпечення викладання машинобудівного креслення для майбутніх фахівців технічних закладів вищої освіти в умовах інтеграції України в освітній простір Європи. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 252-258. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.46>.

Метою статті визначено дослідження та теоретичне обґрунтування основних дидактичних можливостей методичного забезпечення викладання «Інженерної графіки» для успішної реалізації завдань графічної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти технічного спрямування. Відзначено пріоритет застосування стандартів ДСТУ ISO, як складової у забезпеченні якості освітнього процесу. Викладання графічних дисциплін обумовлено динамічним розвитком цифрових технологій, удосконаленням стандартів DIN ISO та чим раз більшою потребою у кваліфікованих фахівцях, які володіють навичками роботи з різною графічною документацією (схемами, робочими кресленнями деталей, кресленнями складених одиниць тощо). Обґрунтування нових підходів до вдосконалення методичного забезпечення викладання машинобудівного креслення визначено новим форматом освіти та вимогами виробництва.

344. **Красильник Ю. С.** Конкурентні умови реалізації сучасних освітніх технологій у провадженні освітньої програми «Професійна освіта (будівництво та зварювання)». *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1470-1483. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1470-1483](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1470-1483).

Розкрито зміст педагогічних, організаційних, матеріально-технічних, соціально-психологічних та інституційно-економічних умов, які забезпечують ефективне впровадження інноваційних технологій навчання. Особлива увага приділена оновленню змісту професійної й педагогічної підготовки відповідно до сучасних технологічних тенденцій будівельної та зварювальної галузей, розвитку цифрової інфраструктури, застосуванню дистанційних, хмарних і змішаних форматів.

345. **Кузнецов Р.** Методична система формування готовності майбутніх бакалаврів-педагогів (спеціалізація «будівництво та зварювання») до використання інноваційних технологій у процесі професійної діяльності. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. 2026. Вип. 1 (60). С. 172-180. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-172-180>.

На засадах антропоцентричного, системного, інноваційного, концептуального підходів, методів компонентного та трансформаційного аналізу охарактеризовано зміст базових понять дослідження. Описано мету, завдання, структуру, призначення комплексної методики, дієвість якої спрямована на забезпечення цілеспрямованого та ефективного впровадження інноваційних технологій у навчальне середовище майбутніми бакалаврами професійної освіти спеціалізації «Будівництво та зварювання».

346. **Лавриш Ю.** Віртуальні обміни в інженерній освіті: від міжнародної співпраці до цілеспрямованого формування іншомовної комунікативної компетентності. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 68-76. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-009>.

У статті наголошується, що традиційні підходи до викладання іноземних мов у технічних університетах часто недооцінюють мовну медіацію як педагогічну мету, що обмежує здатність інженерів пояснювати складні технічні рішення неспеціалістам та ефективно взаємодіяти у мультикультурних командах. Наукова новизна дослідження полягає у порівняльному аналізі класичної моделі комунікативної компетентності Канале та Свейна та моделі міжкультурної комунікативної компетентності (ICC) Майкла Бірема, а також у концептуальному визначенні іншомовної компетентності як інтегрованої системи знань, умінь, навичок і здатностей, а не як сукупності окремих прикладних компетенцій.

347. **Ругайн О. В., Стежко Ю. Г.** Електрична інженерія в повоєнному відновленні Україні: проблеми освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 399-417. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-399-417](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-399-417).

Стаття присвячена концептуалізації інноваційної технології проектного навчання інженерів-електроенергетиків з досвідом практичної роботи ще зі студентської лави. На основі аналізу публікацій про зарубіжні успішні практики проектного навчання та результатів «Українського форуму якості освіти, організованому Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти» наводиться концептуалізація проектного навчання в особливих українських умовах. Інноваційність проектного навчання полягає у сполученні теоретичної підготовки з практичною реалізацією знань у реальному секторі електроенергетики. Міждисциплінарний характер електричної інженерії, обумовлений широким спектром завдань з реалізації проектів відновлювальної електрогенерації та її експертиз, потребує інтеграції кафедр за основними напрямками підготовки інженерів. У статті наводиться алгоритм роботи над проектами та зазначаються основні здобутки проектного навчання.

348. **Савченко Л., Серьогіна І., Саф'ян К.** Інноваційні та креативні технології у методиці навчання дисципліни «Правила дорожнього руху» для студентів спеціальності «Професійна освіта». *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 504-510. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-504-510>.

Систематизовано ключові креативні підходи, зокрема: візуальне моделювання через ментальні карти, метод провокативних кейсів, ігрове проектування та імерсивні технології (AR/VR). Визначено, що креативність у вивченні ПДР виконує подвійну функцію: сприяє глибшому засвоєнню нормативної бази та формує авторський методичний інструментарій майбутнього викладача. Впровадження методу «провокативних кейсів» та візуального моделювання сприяє розвитку критичного

мислення, здатності швидко аналізувати дорожню обстановку та приймати безпечні рішення, що підтверджується вищим рівнем успішності студентів порівняно з традиційними методами.

349. **Стадній А.** Розвиток комунікативної культури в студентів технічних спеціальностей. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 110-116. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-110-116>.

Презентовано вибірккову дисципліну «Мовний етикет ділового спілкування», яку пропонуємо вивчати студентам, з метою розвитку комунікативної культури в майбутніх фахівців інженерних спеціальностей, описано зміст й переваги курсу.

350. **Ткаченко Г. І., Квятковська А. О., Кругляк А. С.** Інтеграція нових цифрових і хмарних технологій у компетентнісно орієнтовану підготовку здобувачів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 2774-2784. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-2774-2784](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-2774-2784).

Виокремлено ключові напрями використання цифрових і хмарних технологій у підготовці здобувачів технічних спеціальностей, зокрема хмаро-орієнтовані освітні середовища, цифрові платформи, віртуальні лабораторії, засоби моделювання та елементи штучного інтелекту. Зазначено, що актуальність дослідження зумовлена потребою модернізації освітнього процесу відповідно до вимог цифрової економіки, індустрії 4.0-5.0 та очікувань сучасного ринку праці щодо рівня професійної й цифрової компетентності випускників закладів вищої освіти.

351. **Хом'юк І., Хом'юк В.** Розвиток креативності майбутніх фахівців спеціальності G11 Машинобудування (за спеціалізаціями) засобами вищої математики. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-001-008>.

Проаналізовано погляди науковців щодо дефініції поняття «креативність» та констатовано, що креативність є складовою компетентності. Підсумовуючи наведені погляди на поняття «креативність», авторами визначено креативність майбутнього машинобудівника як інтегровану якість особистості, що виявляється у здатності до інноваційного технічного мислення, генерування нових технічних ідей, застосовування математичних знань у нестандартних ситуаціях, проектування й удосконалення технічних об'єктів з урахуванням сучасних тенденцій розвитку науки й техніки. Визначено потенціал дисципліни «Вища математика» як засобу розвитку креативності, розглянуто методи та прийоми, які сприяють активізації творчого мислення в процесі математичної підготовки. Визначено, що для розвитку креативності студентів на заняттях з вищої математики, важливо створити креативне освітнє середовище та охарактеризовано його. Авторами виділено структурні складові креативності (мотиваційний, когнітивний, рефлексивний) та охарактеризовано кожну складову досліджуваного поняття. Наведемо як приклад систематизовані завдання з теми «Границі», спеціально розроблені для розвитку креативності студентів машинобудівних спеціальностей.

352. **Nykyropets S. S., Melnyk O. D., Magas L. M., Slobodianiuk A. A., Kriutchenko O. O.** Flipped classroom in Technical English for power engineering students: balancing video-based briefings and in-class speaking practice. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 3 (23). С. 62-77. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-62-77](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-62-77).

Досліджується педагогічний потенціал моделі перевернутого класу, застосованої до предмету ESP для студентів спеціальності G3 «Електроенергетика», та пропонується науково обґрунтована практична структура поєднання асинхронних відеоінструктажів із систематичною аудиторною практикою усного мовлення, що відповідає як теоретичним вимогам методології англійської мови для спеціальних цілей, так і конкретним освітнім реаліям воєнної України. Висновки вказують на те, що модель перевернутого класу є не лише логістичним пристосуванням до умов порушеного навчального процесу, а педагогічно досконалою архітектурою формування технічної комунікативної компетентності, якої потребують випускники енергетичних спеціальностей як повноправні учасники міжнародних професійних та наукових спільнот, що відіграють ключову роль у відновленні країни.

353. **Pashchenko T., Gerliand T.** Innovative Approaches to Implementing Energy-Efficient Practices in the Vocational Training of Future Construction Workers. *Professional Pedagogics*. 2026. Vol. 1, № (32). P. 56-66. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2026.32.56-66>.

Інноваційні підходи до впровадження енергоефективних практик забезпечують комплексне формування професійних компетентностей майбутніх будівельників, підсилюють практичну спрямованість навчання та сприяють підготовці фахівців, здатних працювати відповідно до сучасних технологічних, нормативних та екологічних вимог; поєднання цифрових інструментів, активних методів навчання і виробничого контексту створює підґрунтя для модернізації професійної освіти та підвищення її ефективності у сфері енергоефективного будівництва.

7.2 ІТ-освіта та цифрові компетентності

354. **Вольгушин Д.** Структурні складові формування культури професійного розвитку менеджерів ІТ-компаній. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 23-29. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-003>.

Визначено і проаналізовано структурні складові формування культури професійного розвитку менеджерів ІТ-компаній у неформальній освіті. У дослідженні застосовано комплекс теоретичних та емпіричних методів, зокрема аналіз, синтез, узагальнення, психодіагностичні методики та метод експертних оцінок. Застосування психодіагностичних методик забезпечило комплексну оцінку особистісних ресурсів менеджерів, що визначають їхню професійну залученість і орієнтацію на високі стандарти управлінської діяльності. Отримані результати дали змогу виявити

передумови формування культури професійного розвитку менеджерів у неформальній освіті, зокрема мотиваційні настанови, рівень психологічного благополуччя та спрямованість до перфекціонізму.

- 355. Гальчинський В., Дембіцька С.** Розвиток soft skills у майбутніх фахівців ІТ-профілю як наукова проблема. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 18-25. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-018-025>.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі soft skills у професійній діяльності фахівців ІТ-галузі, які здійснюють професійну діяльність в умовах швидкої технологічної еволюції, командної взаємодії та глобальної конкуренції. Обґрунтовано, що формування soft skills у системі ІТ-освіти є не лише практичним завданням, а й науковою проблемою, яка потребує теоретичного осмислення, визначення педагогічних умов та розроблення ефективних методичних підходів. У роботі проаналізовано ключові протиріччя між вимогами сучасного ринку праці та реальними можливостями закладів вищої освіти щодо розвитку soft skills у студентів ІТ-спеціальностей.

- 356. Ковальчук М. Б., Клеопа І. А., Дубова Н. Б.** Методологічні засади підготовки фахівців сфери інформаційних технологій у контексті цифрової трансформації. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2026. Вип. 1 (156), ч. 1. С. 29-39. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2026.1.1.4>.

Розглянуто методологічні засади підготовки фахівців сфери інформаційних технологій у контексті цифрової трансформації вищої технічної освіти. Акцент зроблено на значенні математичної підготовки як фундаментальної основи формування професійної компетентності майбутніх ІТ-фахівців. Проаналізовано системний, синергетичний, акмеологічний, особистісно орієнтований, діяльнісний та компетентнісний підходи як методологічну базу навчання математики у вищих технічних навчальних закладах.

- 357. Король Т., Синекон О., Литовченко І.** Способи комунікації в контексті формування професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності майбутніх ІТ фахівців у технічних університетах. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 66-73. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-009>.

Проаналізовано досвід науковців щодо формування професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності; з'ясовано сутність трьох способів комунікації, необхідних для навчання іноземного говоріння, аудіювання, читання і письма майбутніх ІТ фахівців; розглянуто специфіку інтерперсональної, інтерпретативної та презентаційної комунікацій англійською мовою крізь призму видів діяльності та стратегій їх реалізації в ІТ секторі. Інтерперсональна комунікація реалізується у таких видах діяльності майбутніх ІТ фахівців: проведення консультацій з клієнтом; співпраця над розробкою проекту; надання технічної підтримки; обговорення обсягу проекту з клієнтами; аналіз зворотного зв'язку та критики; участь у тренінгах; вирішення конфліктів, обговорення на конференціях, співбесідах під час прийому на роботу. Визначено відповідні стратегії для реалізації інтерперсональної комунікації.

358. **Котенко Н.** Соціальний аспект сталого розвитку в професійній підготовці майбутніх ІТ-фахівців. *Вища освіта України*. 2026. № 1 (100). С. 106-112. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1\(100\).13](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2026.1(100).13).

Показано, що в умовах посилення впливу цифрових технологій на соціальні процеси професійна підготовка ІТ-спеціалістів має виходити за межі суто технічної освіти та охоплювати інклюзивний дизайн, цифрову етику, кроскультурну комунікацію, учасний дизайн і здатність оцінювати соціальні наслідки технологічних рішень. Визначено ключові компетентності майбутніх ІТ-фахівців, методи їх формування, інструменти оцінювання та педагогічні умови інтеграції соціального аспекту сталого розвитку в освітній процес закладів вищої освіти.

359. **Леонтєва В. В., Кондрат'єва Н. О.** Методика викладання курсу «Комп'ютерне моделювання природничих систем та процесів» у закладах вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2229-2240. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2229-2240](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2229-2240).

Розроблено структуру курсу, яка охоплює шість тематичних модулів: методологічні засади комп'ютерного моделювання, моделювання фізичних процесів, моделювання хімічних систем, моделювання біологічних, екологічних та економічних систем, стохастичні моделі та методи імітаційного моделювання, а також інтеграційний модуль виконання комплексного проєкту.

360. **Мельник С.** Інтелектуальні тьюторські системи в освітньому процесі для підготовки майбутніх ІТ-фахівців. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 85-92. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-011>.

*Стаття пропонує теоретично обґрунтовану методичну основу впровадження інтелектуальних тьюторських систем (ІТС) у підготовку майбутніх ІТ-фахівців із залученням генерувальних мовних моделей, що адресує виявлену в літературі прогалину між традиційними методами навчання програмування та сучасними вимогами ІТ-ринку. Ключова новизна – концептуальна модель *guidance-practice-transformation (G-P-T)*, що пропонує структурування процесу навчання через три етапи від пояснювальних підказок до самостійних проєктів і перенесення знань у нові контексти, яка розроблена на основі синтезу теорій конструктивізму, андрагогіки та когнітивного навантаження.*

7.3 Екологічна освіта і сталий розвиток

361. **Боротканич З. М., Попик М. М.** Інноваційні технології в екологічній підготовці фахівців у закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 275-288. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-275-288](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-275-288).

Досліджено технології сервісного навчання, проєктної діяльності, цифрові засоби віртуальної та доповненої реальності. Застосування міждисциплінарного та проблемно-

орієнтованого підходів до екологічної підготовки майбутніх фахівців передбачає інтеграцію екологічної складової у загальні і фахові дисципліни, що сприяє розвитку критичного мислення, командної взаємодії та здатності студентів вирішувати реальні екологічні проблеми. Підкреслюється важливість формування у здобувачів освіти навичок аналізу, планування та готовності до впровадження екологічно відповідальних рішень у професійній практиці.

362. **Khrishcheva O. H.** Environmental education in Ukraine: current state, legal challenges and directions of improving the legislation. *Нове українське право*. 2026. Вип. 1. С. 221-226. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2026.1.28>.

Розглянуто нормативну базу, що закладає правові основи екологічної освіти в Україні та в окремих зарубіжних країнах. Визначено, що сьогодні в Україні існує значна кількість правових викликів в контексті правового регулювання екологічної освіти. Концепція екологічної освіти в Україні є застарілою. Національне законодавство досі не містить визначення поняття «екологічна освіта». У статті сформовано авторське визначення поняття «екологічна освіта», яке пропонується закріпити на законодавчому рівні у статті 7 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та у статті 1 Закону України «Про освіту». У дослідженні наголошується на необхідності модернізації Концепції екологічної освіти, а також розробки та прийняття окремого профільного Закону України «Про екологічну освіту».

7.4 Економічна освіта

363. **Андрусів В. В.** Цифрова компетентність здобувачів економічної освіти в контексті сталого розвитку та глобальних трансформацій. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 1464-1473. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-1464-1473](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-1464-1473).

Особливу увагу приділено аналізу освітніх практик формування цифрової компетентності здобувачів економічної освіти, зокрема інтеграції цифрових інструментів у навчальні дисципліни, використанню проєктних та практико-орієнтованих методів навчання, розвитку критичного мислення та цифрової етики. Підкреслено значення міждисциплінарного підходу та партнерства закладів освіти з бізнес-середовищем у контексті сталого розвитку.

364. **Доскоч А., Кобилянська І.** Професійна мобільність менеджерів у цифровій економіці: вплив штучного інтелекту та гібридної роботи на підготовку кадрів. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 62-69. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-062-069>.

Здійснено аналіз впливу цифровізації, зокрема технологій штучного інтелекту, на трансформацію змісту управлінської діяльності, що зумовлює зміну вимог до професійних компетентностей менеджерів. Обґрунтовано зростання значення цифрової

грамотності, аналітичного та критичного мислення, здатності до прийняття рішень на основі даних, а також готовності до безперервного навчання та професійної адаптації. Визначено особливості впливу гібридних форм організації праці на підготовку менеджерів, зокрема необхідність розвитку навичок дистанційної комунікації, управління розподіленими командами, самоорганізації та емоційного інтелекту. Виокремлено ключові напрями модернізації освітнього процесу: інтеграція цифрових технологій у навчання, впровадження змішаних форматів освіти, використання практико-орієнтованих методів (кейси, симуляції, проєктне навчання), а також розвиток міждисциплінарних компетентностей.

365. **Іщенко І. В., Фургалю Д. Ю.** Особливості формування soft skills у студентів спеціальності СЗ міжнародні відносини в умовах воєнного часу. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 232-237. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.42>.

В умовах воєнного стану важливо не тільки орієнтувати студентів на певний набір дисциплін, необхідних для успішного виконання професійних функцій, а також головним є запровадження в навчальний процес ефективних методик, що сприяють формуванню soft skills майбутніх фахівців. Важливим є формування компетенцій роботи в компаніях, яким притаманна міжкультурна комунікація. Студента треба навчати творчо поєднувати теорії, в яких розкрито специфіку національної культури та індивідуально-психологічні якості учасників команди. Стаття містить елементи досвіду щодо запровадження комплексу дисциплін з формування компетенцій цифрової комунікації та їх методичного забезпечення. Дослідження висвітлює специфіку: навчання вести переговори в кризових умовах; формування лідерських якостей.

366. **Климова К.** Формування проактивності майбутніх фахівців сфери бізнесу на заняттях із ділової української мови в університеті. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 51-56. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-007>.

Проаналізовано поняття проактивності з погляду психології, педагогіки та лінгводидактики. Спираючись на праці українських та зарубіжних учених, автор порівнює проактивність та реактивність як особистісні якості носія мови на основі психологічного, поведінкового та мовленнєвого критеріїв. Наголосивши на актуальності окремого лінгвометодичного дослідження проблеми формування проактивності майбутніх бакалаврів сфери бізнесу, автор ставить за мету визначити ефективні методи навчання української ділової мови здобувачів факультету економіки та менеджменту і формулює ряд завдань, вирішення яких сприяє досягненню цієї мети.

367. **Косарук О., Сметанюк О., Коломієць А.** Методика формування в студентів економічних спеціальностей компетентностей застосування регресійного аналізу. *Педагогіка безпеки*. 2026. Т. 11, № 1. С. 117-124. DOI: <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2026-11-1-117-124>.

Запропоновано п'ятиетапну методичку навчання, яка відтворює логіку реального аналітичного процесу: постановка задачі та формулювання гіпотези; первинний аналіз і опис даних; побудова моделі та інтерпретація результатів оцінювання; аналіз залишків і

перевірка передумов методу найменших квадратів; економічна інтерпретація та формулювання управлінських висновків. Основною дидактичною умовою є орієнтація кожного етапу на постановку змістовного дослідницького питання замість відтворення формалізованих алгоритмів, що забезпечує трансформацію навчальної діяльності з репродуктивної в аналітичну. Визначено критерії сформованості компетентностей, що дозволяють розмежувати рівень знання методу та рівень його усвідомленого застосування у нових ситуаціях.

368. **Руденко О., Швець М.** Інноваційні методи навчання у менеджменті: тенденції, ефективність та впровадження в освітній процес. *Економіка та суспільство*. 2026. № 84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-31>.

Проаналізовано ключові інноваційні методи, зокрема кейс-метод, бізнес-симуляції, гейміфікацію, проєктне та змішане навчання. Визначено, що інтеграція активних методів підвищує рівень запам'ятовування матеріалу на 35-40 %, сприяє формуванню «soft skills», стратегічного мислення та здатності приймати рішення в умовах ризику. Авторами розроблено концептуальну модель впровадження інновацій та систематизовано етапи їх інтеграції в освітній процес – від аналізу потреб до оцінювання результатів.

369. **Тижненко Р., Толмачов В.** Світові та вітчизняні підходи до формування ІІІ-компетентності майбутніх економістів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. 2026. Вип. 1 (60). С. 163-171. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-154-162>.

Досліджується актуальна проблема підготовки майбутніх економістів до професійної діяльності в умовах цифрової економіки, де технології штучного інтелекту (ІІІ) стають ключовим аналітичним інструментом. На основі компаративного аналізу вітчизняного та зарубіжного освітнього досвіду виявлено системний розрив між вимогами ринку праці до цифрових навичок і традиційним змістом навчальних програм. Для подолання цієї суперечності обґрунтовано авторську концептуальну модель ІІІ-компетентності економіста як інтегральної професійної якості. Запропонована структура охоплює чотири взаємопов'язані компоненти: гностичний, праксеологічний, критично-оцінювальний та етично-соціальний. Визначено стратегічні напрями модернізації вищої економічної освіти, що передбачають інтеграцію Data Science, використання проєктно-орієнтованих методів навчання та формування відповідальності за результати роботи алгоритмічних систем.

370. **Ihnatushenko O., Kazarian O., Oliinyk K.** Research methodology and academic integrity in the training of managers. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 2. С. 234-239. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.2.234>.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та аналізі впливу технологій штучного інтелекту на методологію наукових досліджень у процесі підготовки майбутніх менеджерів, а також у визначенні ключових проблем дотримання академічної доброчесності. Констатовано, що використання технологій штучного інтелекту в

підготовці майбутніх менеджерів зумовлює необхідність системного оновлення методології наукових досліджень шляхом чіткого визначення етичних норм і принципів академічної доброчесності. Логічно доведено, що серед ключових норм і принципів академічної доброчесності, дотримання яких сприятиме здобуттю якісної вищої освіти, виокремлюються: неприпустимість академічного плагіату (що виникає внаслідок автоматичної генерації текстів інтелектуальними системами без належного цитування джерел); неприпустимість непрозорості авторства (коли ускладнюється визначення внеску здобувача освіти у створення наукового продукту); неприпустимість низького рівня самостійності наукових результатів (що суперечить принципам формування дослідницької компетентності майбутніх менеджерів).

371. **The European integration** vector of managerial education: a convergent EMI model / N. Ihnatenko ets. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 2. С. 200-207. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.2.200>.

Розглядається євроінтеграційний вектор конвергентної підготовки менеджерів шляхом інтерпретації EMI як стратегічного механізму акумулювання, узгодження й інтеграції результатів навчання в межах базових управлінських дисциплін. Запропоновано модель формування професійного портфоліо випускника-менеджера на основі EMI, яка відображає конвергенцію фахових компетентностей, глобальних м'яких навичок і професійної відповідальності. Модель забезпечує візуалізацію синергії управлінських дисциплін та створює методологічне підґрунтя для проєктування цілісних англомовних програм з менеджменту, орієнтованих на реальні вимоги міжнародного професійного середовища.

7.5 Філологічна освіта

372. **Азарова Л. Є., Пустовіт Т. М.** Науково-мовна підготовка здобувачів технічних ЗВО як чинник формування національної ідентичності сучасного фахівця. *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКІП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних електронних систем, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-frtzp/all-frtzp-2026/paper/view/27397/22509> (дата звернення: 23.04.2026).

Висвітлено роль науково-мовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти в межах курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» як чинника формування сучасного національного фахівця. Акцентовано, що інноваційні практики науково-мовної підготовки забезпечують інтеграцію професійної, мовної та ціннісної складових освітнього процесу.

373. **Александрович Т. З.** Методичні аспекти викладання фахової української мови в закладах вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (45). С. 324-333. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3\(45\)-324-333](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-324-333).

374. **Березенко Н., Черньонков Я., Снісаренко І.** Англійська мова як інструмент професійної підготовки здобувачів вищої освіти у закладах зі специфічними умовами навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 493-498. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-493-498>.

Здійснено комплексний аналіз ролі англійської мови як стратегічного інструменту професійної підготовки здобувачів вищої освіти у закладах із специфічними умовами навчання, зокрема тих, що готують фахівців у галузях права, правоохоронної діяльності, економіки та психології. Проаналізовано сучасні методики ESP, цифрові освітні інструменти, практико-орієнтовані технології навчання, а також механізми інтеграції професійного змісту з мовним компонентом. Особливу увагу приділено адаптації освітніх програм з англійської мови до специфіки закладів із особливими умовами навчання де рівень володіння англійською мовою безпосередньо впливає на оперативну готовність, міжнародну співпрацю та відповідність стандартам НАТО й Європейського Союзу.

375. **Буданова І. О.** Автентичні матеріали як ресурс підвищення ефективності навчання англійської мови у ЗВО. *Інноваційна педагогіка.* 2026. Вип. 91, т. 1. С. 172-177. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.31>.

Уточнено сутність поняття «автентичні матеріали» та його тісний взаємозв'язок з професійно орієнтованим навчанням іноземної мови. Обґрунтовано, що професійна орієнтація досягається шляхом залучення професійно значущих тем і комунікативних сценаріїв до планування мовленнєвої діяльності та мовних дій, що її забезпечують, а також завдяки свідомому оволодінню студентами професійно актуальною методичною роботою з автентичними текстами, яка передбачає опрацювання значного обсягу нової лексики. Представлено ключові аспекти специфіки формування професійно орієнтованої комунікативної компетенції студентів (професійна спрямованість змісту навчання; інтеграція мовних і професійних знань; орієнтація на реальні професійні ситуації; розвиток усіх компонентів комунікативної компетенції; особистісно-діяльнісний підхід; компетентнісна орієнтація результатів навчання).

376. **Голубовська І. В., Підгурська В. Ю.** Роль освітньої компоненти «Українська мова за професійним спрямуванням» у формуванні культури наукового мовлення майбутніх фахівців. *Суспільство та національні інтереси.* 2026. № 3 (23). С. 234-247. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-234-247](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-234-247).

Розкрито сутність поняття «культура наукового мовлення» як складника професійної компетентності сучасного спеціаліста та окреслено її основні компоненти. Обґрунтовано значення професійно орієнтованого мовного навчання для розвитку вмінь створювати усні й письмові наукові тексти, необхідні в майбутній трудовій діяльності. Автори статті пропонують різнопланові завдання, спрямовані на вдосконалення культури наукового мовлення майбутніх спеціалістів, зокрема на аналіз і редагування текстів, опанування фахової термінології, удосконалення навичок оформлення бібліографії, укладання власних науково-навчальних текстів.

377. **Горчинська Л. В.** Дидактичні засади навчання граматики української мови як іноземної (початковий етап). *LV Всеукраїнська науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (ВНТКП ВНТУ-2026)*. Факультет інформаційних електронних систем, 24-27 берез. 2026 р. / Вінниц. нац. техн. ун-т. Електрон. текст. дані. Вінниця, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-frtzp/all-frtzp-2026/paper/view/27704/22674> (дата звернення: 07.05.2026).

Охарактеризовано особливості формування граматичних знань і навичок іноземних студентів та принципи подання мовного матеріалу в комунікативно орієнтованому навчанні.

378. **Гришкова Р.** Еволюція підходів до навчання професійної англійської мови з позицій інтенсифікації освітнього процесу. *Věda a perspektivy*. 2026. № 2 (57). С. 77-90. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2\(57\)-77-90](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2(57)-77-90).

Досліджено переваги й недоліки сучасних підходів до навчання професійної англійської мови майбутніх економістів, правознавців, психологів, реабілітологів, політологів, фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій та здобувачів вищої освіти інших нефілологічних спеціальностей. Виявлено вплив традиційних системного, комунікативно-прагматичного, культурологічного, компетентнісного, контекстного, конструктивістського підходів на формування й розвиток навичок та вмінь іншомовного спілкування на професійні теми студентів-нефілологів.

379. **Дворянкін В. О.** Сучасні публіцистичні тексти як дидактичний ресурс для навчання української мови в закладі вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 571-580. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-571-580](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-571-580).

Мета статті – висвітлення специфіки роботи з новітніми публіцистичними текстами під час студіювання української мови у вищій школі, що передбачає добір відповідних текстів з урахуванням їхнього лінгводидактичного виміру й розроблення системи завдань на текстовій основі. Розглянуто зразки різних завдань, які складені на базі новітнього вітчизняного публіцистичного дискурсу та сприяють розширенню українознавчого кругозору й удосконаленню комунікативної компетентності студентів вишу.

380. **Демешко І., Кирилюк О.** Упровадження дослідницького підходу в професійній підготовці майбутніх фахівців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 377-383. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-377-383>.

Висвітлено сучасні підходи до впровадження дослідницького навчання української мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти. Акцентовано увагу на компетентнісній парадигмі, міждисциплінарності, цифрових інструментах, академічній доброчесності та використанні елементів штучного інтелекту як засобів підтримки навчально-дослідницької діяльності здобувачів освіти. Обґрунтовано та методично

окреслено особливості впровадження дослідницького підходу в методику навчання української мови за професійним спрямуванням, визначено його практичні механізми реалізації в освітньому процесі закладів вищої освіти.

381. Денічєва О. І., Лук'янчук С. Ф., Михайловська О. В. Роль цифрового освітнього середовища у реалізації рефлексивного підходу до мовної підготовки здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 218-222. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.39>.

Розглянуто сучасні концепції рефлексії, рефлексивності та рефлексивного підходу як когнітивних, метакогнітивних і стратегічних компонентів навчальної діяльності, що сприяють формуванню саморегуляції, критичного мислення та комунікативної компетентності. Проаналізовано результати досліджень, які засвідчують позитивний вплив структурованих рефлексивних практик, керованих завдань і цифрових інструментів на академічну успішність та залученість студентів. Підкреслено, що освітній потенціал цифрових технологій реалізується ефективно лише за умови, що рефлексія є цілісною педагогічною стратегією, а не факультативним компонентом. Інтеграція рефлексивного підходу в цифрові середовища дозволяє поєднувати технологічну підтримку з розвитком саморегуляції та критичного мислення, підвищуючи ефективність мовної підготовки та професійну компетентність викладачів.

382. Іващенко О., Ненько Ю., Литвиненко О. Вплив когнітивних і афективних чинників та ШІ-технологій на ефективність формування навичок усного мовлення іноземною мовою. *Молодий вчений*. 2026. № 1 (138). С. 103-108. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2026-1-138-21>.

Основну увагу приділено когнітивним обмеженням, зокрема перевантаженню робочої пам'яті, що уповільнює мовну продуктивність та підвищує мовленнєву тривожність. Розглянуто механізми автоматизації мовленнєвих навичок як центрального процесу, який дозволяє зменшити когнітивне навантаження і підвищити швидкість та плавність усного мовлення. Водночас досліджено роль афективних факторів, зокрема страху помилки та негативної оцінки, які суттєво впливають на готовність студентів до активного мовного спілкування. Особлива увага приділена інтеграції цифрових і штучно-інтелектуальних інструментів у навчальний процес.

383. Калиновська І. М., Коломеєць В. М., Калиновська М. В. Комунікативний підхід до навчання іноземних мов як чинник відповідності міжнародним стандартам якості вищої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 27-36. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-27-36>.

Розкрито сутність поняття якості вищої освіти та її зв'язок із результатами іншомовної підготовки, визначеними в Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR). Увагу зосереджено на методологічних засадах комунікативного підходу, який орієнтує освітній процес на формування здатності ефективного використання іноземної мови в академічних і професійних ситуаціях. Схарактеризовано основні

принципи реалізації комунікативного підходу: комунікативну спрямованість, автентичність навчальних матеріалів, інтеграцію мовних навичок, студентоцентрованість та розвиток автономності здобувачів вищої освіти.

- 384. Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови науково-професійного спрямування здобувачам магістерського рівня: удосконалення іншомовної комунікації / І. А. Блинова та ін. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 161-167. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.29>.**

Описано методичну систему вдосконалення іншомовної комунікації, яка складається з комплексного застосування комунікативного, когнітивного, граматико-перекладного, конструктивістського, кейсового, сугестивного методів, а також тренувального методу із застосуванням моделювання комунікативних навчальних ситуацій та інтерактивного методу рольової і ділової гри. Крім того, встановлено, що комунікативну компетентність необхідно розвивати разом із стратегічною, тобто здатністю студента компенсувати в процесі спілкування брак знань з іноземної мови та застосувати комунікативні стратегії в процесі міжкультурної комунікації. Викладач повинен відійти від традиційного викладання і виконувати в освітньому процесі роль фасилітатора, порадирика та помічника, тобто необхідно лібералізувати навчальний процес.

- 385. Ловчук Ю. Ю., Яців С. О., Трухан О. І. Професійна підготовка майбутніх учителів англійської мови крізь призму європейського досвіду. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 1039-1050. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-1039-1050](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-1039-1050).**

Реформування вищої освіти в Україні потребує залучення успішного закордонного досвіду, зокрема країн-сусідів, що уможливить адаптувати європейські принципи навчання, зокрема індивідуалізації, інклюзивності, рефлексивного навчання тощо, до вітчизняних реалій, забезпечити якісний поступ у підготовці майбутніх вчителів англійської мови. На основі широкої джерельної бази проаналізовано європейський досвід розвитку іншомовної освіти. Здійснено компаративістичний аналіз цієї проблеми, увиразнено сильні і слабкі місця в процесі підготовки фахівців у країнах Європейського Союзу (ЄС), зокрема й у Республіці Польщі. Представлені дані демонструють спільні риси підготовки вчителів у країнах ЄС.

- 386. Ломакіна Л., Гураль О., Дичка Н. Інноваційні методи викладання іноземних мов. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 93-99. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-93-99>.**

Проаналізовано такі інтерактивні методи, як дискусія, творчий диспут, дебати, оскільки ці методи, згідно опитування студентів, були найефективнішими та найцікавішими. Охарактеризовано суть, переваги та можливості використання інтерактивних методів навчання. Надано психолого-педагогічні рекомендації щодо підвищення педагогічного ефекту від використання інтерактивних методів. Дослідження показало, що комплексне застосування інтерактивних методів навчання дозволяє вирішувати завдання різної спрямованості: засвоєння методичних і теоретичних знань, формування практичних навичок, удосконалення мовленнєвих

навичок, розкриття творчого потенціалу – і, зрештою, сприяє формуванню компетентного фахівця з галузі технічної інженерії.

387. **Магдюк О., Рогульська О.** Рефлексивні технології у формуванні навчальної компетентності на заняттях із іноземної мови в ЗВО. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 387-391. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-387-391>.

Зазначено, що рефлексивні технології займають важливе місце в сучасній педагогіці як інструменти, спрямовані на розвиток самосвідомості студентів на заняттях із іноземної мови в ЗВО, критичного мислення та здатності аналізувати власний освітній досвід. У контексті компетентнісної освіти рефлексія розглядається не лише як засіб оцінювання результатів навчання, але й як механізм особистісного та професійного зростання. Особлива увага приділена використанню навчальних щоденників, портфоліо, само- та взаємного оцінювання як інструментів, що дозволяють студентам аналізувати власну діяльність, оцінювати ефективність комунікативних стратегій, враховувати етичні, культурні та емоційні аспекти взаємодії.

388. **Малик В., Бурлімова Б.** Застосування проєктної методики навчання іноземних мов студентів немовних закладів вищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2026. Вип. 222. С. 246-255. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-246-255>.

Зазначено, що проєктна діяльність студентів реалізується поетапно, причому кожен етап деталізується для чіткого визначення напрямків, цілей, завдань, а також методів і прийомів виконання кожного кроку. Звертається увага на те, що у процесі навчання англійської мови проєктний метод створює умови для застосування мовних знань у реальних життєвих ситуаціях, що значно підвищує ефективність засвоєння та закріплення вивченого матеріалу. Саме цей підхід дозволяє вирішити важливе дидактичне завдання – зробити навчальний процес не лише пізнавальним, а й практично орієнтованим. Завдяки використанню проєктів, заняття з англійської мови перетворюються на платформу міжкультурної комунікації та взаєморозуміння.

389. **Мальченко М. С.** Формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення німецької мови на основі європейських освітніх стандартів. *Інноваційна педагогіка.* 2026. Вип. 91, т. 2. С. 11-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.1>.

Результати дослідження засвідчують, що ключовим чинником ефективного формування міжкультурної комунікативної компетентності є своєчасна інтеграція CEFR-орієнтованих методів навчання у освітній процес. Встановлено, що поєднання інтерактивних вправ, проєктної діяльності, автентичних матеріалів і комунікативно-діяльнісних завдань сприяє підвищенню мотивації студентів, розвитку критичного мислення та усвідомленню міжкультурної комунікації як багатовимірного соціолінгвістичного явища. Отримані результати можуть бути використані при розробленні методичних рекомендацій, навчальних програм і силабусів у закладах вищої освіти.

390. **Матвійчук О. М., Сірик Т. Ю., Лешньова Н. О.** Педагогічні умови інтеграції м'яких навичок у процес навчання англійської мови професійного спрямування здобувачів вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2026. № 1 (55). С. 1470-1481. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1\(55\)-1470-1481](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-1(55)-1470-1481).

Проаналізовано теоретичні підходи до трактування поняття м'яких навичок, визначено їх структуру та значення для професійної мобільності й конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці. Показано, що формування м'яких навичок має здійснюватися не ізольовано, а в межах навчальних дисциплін, зокрема під час вивчення іноземної мови, що створює умови для поєднання мовної та професійної підготовки. Доведено, що ефективність розвитку м'яких навичок у курсі англійської мови професійного спрямування забезпечується використанням комунікативно-діяльнісних методів навчання, проєктної та командної роботи, презентаційної діяльності та систематичної усної практики. Особливу увагу приділено організації освітнього процесу в цифровому середовищі Moodle, яке забезпечує можливості для синхронної й асинхронної взаємодії, формувального оцінювання, взаємооцінювання та розвитку навчальної автономії здобувачів.

391. **Пилаєва Т. В., Гусєва Г. Г., Матвійчук О. М.** Moodle як середовище формування самоосвітньої компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 1 (43). С. 2486-2500. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2486-2500](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2486-2500).

Обґрунтовано доцільність використання системи управління навчанням Moodle як педагогічного середовища, що забезпечує структуровану організацію освітнього процесу, доступ до різноманітних навчальних ресурсів, можливості індивідуального темпового просування, самоконтролю та постійного зворотного зв'язку.

392. **Ротова Н., Чуєшкова О.** Особливості впровадження формувального навчання в ході вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)». *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 106-112. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-014>.

Розглянуто сутнісні характеристики, педагогічні принципи, механізми реалізації та значення формувального навчання в контексті компетентнісного підходу. Особливу увагу приділено ролі здобувача вищої освіти як активного суб'єкта навчального процесу. Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» спрямований на конкретні професійні потреби, тому важливо, щоб навчальний процес був гнучким і практико-орієнтованим. Формувальне навчання спрямоване на допомогу студенту в досягненні результатів діяльності, саме таке навчання дозволяє коригувати процес навчальної діяльності за рахунок постійного зворотного зв'язку, у такий спосіб сприяючи індивідуалізації в навчанні та реалізації особистісно-орієнтованого підходу.

393. **Савка І. В., Яремко Т. І., Гульченко С. Г.** Наступність іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах освітніх трансформацій. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1322-1330. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1322-1330](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1322-1330).

Наукову новизну дослідження становить уточнення поняття «наступність іншомовної підготовки» та визначення комплексу педагогічних умов її забезпечення у закладах вищої освіти, зокрема узгодження цілей, змісту й результатів навчання, поетапного ускладнення навчального матеріалу, використання міждисциплінарних зв'язків, компетентнісного підходу й сучасних освітніх технологій. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання під час розроблення освітніх програм, навчальних планів і методичного забезпечення з іноземної мови у закладах вищої освіти.

394. **Умяров К. Т.** Формування іншомовної текстової комунікації засобами комунікативного письма на заняттях з англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 189-193. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.32>.

Обґрунтовано доцільність застосування іншомовної текстової комунікації шляхом використання комунікативного письма на заняттях з англійської мови. Зазначено, що у процесі формування письмової компетентності ключовим елементом виступає текст, який слугує базовою дидактичною одиницею у вивченні англійської мови та забезпечує цілісне опанування мовних і мовленнєвих структур. Описано, що сучасна лінгвістика поділяє текст на два основні блоки: макротекст та мікротекст. Визначено, що для забезпечення цілісності (семантична, комунікативна та структурна цілісність тексту) та зв'язності тексту необхідно застосовувати комплекс лексико-граматичних і синтаксичних засобів.

395. **Шульжук Н.** Навчальний текст як засіб формування українського професійного мовлення здобувачів вищої освіти. *Нова педагогічна думка*. 2026. № 1 (125). С. 97-101. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-97-101>.

Предметом докладного вивчення став навчальний текст як засіб формування професійного мовлення здобувачів вищої освіти під час вивчення дисциплін лінгвістичного циклу. Із-поміж навчальних текстів виокремлено дидактичні та науково-навчальні. Коментуючи особливості дидактичних текстів, зацентровано увагу на проблемі формування соціокультурного складника професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців засобами прецедентних текстів.

396. **Щербань І., Гут Н.** Іншомовна підготовка як середовище формування дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2026. № 1. С. 38-44. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2026.355709>.

Обґрунтовано доцільність інтеграції дослідницької складової у зміст іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Дослідницьку компетентність розглянуто як інтегральну характеристику, що поєднує аналітичні вміння, роботу з автентичними джерелами та створення власних текстів. Показано можливості її формування під час вивчення тем ділової комунікації через мікродослідження, контент-аналіз і моделювання

професійних ситуацій. Доведено, що такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, інформаційної культури та академічної доброчесності.

397. **Щербина Ю. М.** Шляхи підвищення мотивації здобувачів освіти до вивчення іноземної мови. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 2 (60). С. 1647-1658. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2\(60\)-1647-1658](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-2(60)-1647-1658).

Розглядаються ефективні стратегії підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови в закладах вищої освіти шляхом поєднання теоретичного аналізу та емпіричних спостережень. Дослідження узагальнює основні психологічні й педагогічні теорії, зокрема соціально-освітню модель Гарднера, теорію самодетермінації Десі та Раяна, а також мотиваційну систему «Я» у вивченні іноземної мови. Сформульовано практичні рекомендації для викладачів щодо розроблення мотиваційно орієнтованих навчальних програм, які сприяють саморегуляції, розвитку критичного мислення та формуванню позитивного ставлення до вивчення мов. Дослідження розширює наукові підходи до підвищення якості мовленнєвої компетентності та сприяє формуванню у здобувачів освіти міжкультурної взаємодії й безперервного особистісного зростання.

398. **Chyzykova O.** Project-based learning as a means of developing communicative competence in non-language majors in foreign language education. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2026. № 1. С. 74-82. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2026.356150>.

Проаналізовано різні наукові підходи щодо визначення проєктного навчання у контексті викладання іноземних мов студентам нелінгвістичних спеціальностей. Визначено ключові педагогічні принципи ефективного впровадження методу проєктів у процес іноземної освіти, зокрема активне залучення студентів у навчання, урахування їхніх потреб і інтересів, а також рівня іноземної комунікативної компетентності, використання автентичного змісту завдань, заснованого на складних питаннях або проблемах, заохочення командної роботи та співпраці між студентами, розвиток комунікативних умінь тощо. Також визначено переваги застосування проєктно-орієнтованого навчання у контексті іноземної освіти студентів нелінгвістичних спеціальностей.

399. **Krekoten O. V., Kurinnyi O. V.** The didactic potential of positive pedagogy in foreign language teaching: the emotional and motivational dimension of university education. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 88-91. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.15>.

Розкрито можливості впровадження позитивної педагогіки, заснованої на засадах позитивної психології, у процес навчання англійської мови у закладах вищої освіти України. Автори здійснили порівняльний аналіз реалізації принципів позитивної педагогіки в умовах онлайн та офлайн навчання. Показано, що офлайн-формат забезпечує безпосередню емоційну взаємодію, підтримку та невербальну комунікацію, тоді як онлайн-середовище сприяє розвитку автономії, персоналізації темпу та доступу до навчальних ресурсів. Проте ефективність досягається лише за умов комбінованого

підходу, що поєднує обидва формати. У висновках наголошено, що позитивна педагогіка створює передумови для формування емпатії, внутрішньої мотивації та психологічної безпеки студентів. Її впровадження сприяє побудові комфортного та підтримувального освітнього середовища без порушення традиційного навчального процесу.

400. **Нукоретс С.** Semantic asymmetry of technical polysemous units in English and Ukrainian: cognitive challenges in teaching ESP. *Матеріали LV Всеукраїнської науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 24-27 берез. 2026 р. Вінниця : ВНТУ, 2026. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2026/paper/view/26713/22063> (дата звернення: 24.04.2026).*

Розглядається семантична асиметрія технічних багатозначних одиниць в англійській та українській мовах і когнітивні труднощі, які вона створює для тих, хто вивчає англійську мову для спеціальних цілей (ESP). На основі аналізу вибраних прикладів з інженерної та IT-сфери, у дослідженні підкреслюється, як розбіжності в значенні, вживанні та концептуальній структурі ускладнюють розуміння та переклад. У статті також викладено практичні, когнітивно обґрунтовані стратегії подолання цих труднощів на заняттях ESP.

7.6 Військова освіта

401. **Бондарєв Д., Бровчак Л.** Інформаційне середовище як чинник розвитку лідерської компетентності майбутніх офіцерів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2026. Вип. 222. С. 475-481. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-475-481>.*

Досліджується проблема формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів у контексті трансформації сучасного інформаційного простору та зростання ролі цифрових технологій у військовій діяльності. Обґрунтовано, що ефективне військове лідерство в умовах гібридних загроз і високої невизначеності ґрунтується на поєднанні стратегічного мислення, інформаційної грамотності, психологічної стійкості, етичної відповідальності та здатності ухвалювати обґрунтовані рішення під тиском часу. Розкрито зміст цифрово-інформаційного виміру лідерської компетентності, який включає критичне оцінювання джерел, роботу з інформаційними потоками, розпізнавання маніпуляцій і дезінформації, а також організацію комунікації в команді з використанням безпечних цифрових каналів.

402. **Гончаренко Г. А., Галак О. В.** Інноваційні підходи у військовій освіті: інтерактивні технології як інструмент імплементації директиви НАТО Vi-SC 075-007. *Національні інтереси України. 2026. № 2 (19). С. 94-105. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-2\(19\)-94-105](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-2(19)-94-105).*

Проаналізовано роль сучасних цифрових інструментів, зокрема мультимедійних ресурсів, 3D-турів та QR-кодів, у трансформації освітніх парадигм. Інтерактивні

технології сприяють активній участі здобувачів освіти, розвитку критичного мислення, оперативному засвоєнню знань і підвищенню мотивації до навчання. Показано зміну ролі викладача від традиційного підходу трансляції знань до фасилітатора, який організовує процес, створює умови для самостійного опанування матеріалу та персоналізує навчання.

403. **Деякі питання фінансування** основної діяльності державних наукових установ, наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок закладів вищої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 4.03.2026 р. № 339. *Урядовий кур'єр*. 2026. № 63 (21 берез.). С. 4.

404. **Долідзе К. А.** Базова загальновійськова підготовка як інтегрований педагогічний феномен: сутність та структурні компоненти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2026. № 1. С. 64-71. DOI: <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-64-71>.

Здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз сутності та змісту базової загальновійськової підготовки (БЗВП) в умовах повномасштабної збройної агресії та докорінної трансформації безпекового середовища України. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подолання інерції радянської освітньої парадигми та переходу до новітньої моделі, що відповідає стандартам НАТО та запитам сучасного суспільства. Метою роботи є теоретичне обґрунтування БЗВП як інтегрованого педагогічного феномену, що системно поєднує процеси навчання, виховання та розвитку.

405. **Єфименко Г. А.** Інтелект війни: проблеми та перспективи розвитку військової науки і освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 3 (45). С. 781-801. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-781-801](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-781-801).

Проаналізовано історичний досвід розвитку військової науки та військової освіти у різних країнах світу, що дозволило визначити ключові закономірності їх еволюції. Показано, що у різні історичні періоди саме наукові дослідження, технологічні інновації та системна підготовка офіцерських кадрів відігравали важливу роль у формуванні військової переваги держав. Разом із тим встановлено, що розвиток військової науки часто супроводжується низкою інституційних, організаційних та кадрових проблем, серед яких розрив між теоретичними дослідженнями і практичними потребами військ, фрагментація наукових досліджень, недостатня швидкість впровадження нових технологій та відтік висококваліфікованих фахівців. Окрему увагу приділено впливу сучасних воєнних конфліктів на трансформацію військової науки та системи військової освіти.

406. **Зелений В. І., Савчук В. О., Пальцева Є. О.** Формування лідерського потенціалу здобувачів освіти у процесі навчання у вищій військовій школі. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 1. С. 58-65. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.1.10>.

Досліджено сутність лідерського потенціалу здобувачів військової освіти як поєднання когнітивних, мотиваційно-ціннісних, емоційно-вольових і комунікативних характеристик, що забезпечують здатність до ефективного управління й прийняття рішень у складних умовах. Встановлено, що розвиток лідерських компетентностей у курсантів забезпечується триєдиною взаємодією викладача, командира та колективу, а також практичними формами навчання – симуляційними іграми, польовими заняттями, курсантськими проєктами. Виявлено основні проблеми: фрагментарність програм, недостатній простір для ініціативи, слабку інтеграцію теорії і практики та обмежений розвиток менторства.

407. **Козяр М., Романишина Л.** Роль інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці фахівців інженерних військ Збройних Сил України. *Physical culture and sport: scientific perspective*. 2026. № 1. С. 226-234. DOI: <https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.28>.

Роль ІКТ у підготовці фахівців інженерних військ ЗСУ є стратегічною: вони забезпечують високий рівень професійної підготовки, інтегрують навчальні та службово-бойові процеси, сприяють формуванню цифрових компетентностей та адаптації курсантів і сержантів до динамічного професійного середовища ЗСУ.

408. **Нанівський Р., Жукова А., Сергієнко Т.** Методичні засади організації та проведення інтенсивного курсу з вивчення іноземної мови у військових закладах вищої освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 97-105. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-013>.

Стаття присвячена розгляду методичних засад організації й проведення інтенсивного курсу з вивчення іноземної мови у військових закладах вищої освіти України в контексті численних викликів і стандартів НАТО. У роботі наголошується, що ефективно іншомовне навчання військовослужбовців є провідною умовою розвитку міжнародного співробітництва, інтеграції у євроатлантичний простір та підвищення професійної готовності особового складу. Виявлено, що найбільш ефективними для інтенсивного навчання є завдання на говоріння, аудіювання, рольові ігри, комунікативні симуляції та лексичні ігри, які сприяють подоланню мовного бар'єру та швидкому прогресу курсантів.

409. **Смірнова О. І.** Навчання англійської мови як засіб формування міжкультурної компетентності курсантів ВВНЗ в контексті міжнародних навчань і миротворчих місій. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 91, т. 2. С. 165-170. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.28>.

Уточнено зміст міжкультурної компетентності курсантів ВВНЗ як професійно значущого інтегративного утворення, що поєднує знання про культурні відмінності, уміння іншомовного спілкування, ціннісні орієнтації та готовність до адекватної поведінки в умовах міжкультурної взаємодії. Акцентовано увагу на тому, що у військово-професійному середовищі міжкультурна компетентність має прикладний характер і безпосередньо впливає на ефективність виконання службових завдань. Проаналізовано

можливості професійно орієнтованого іншомовного навчання, зокрема застосування автентичних матеріалів, рольових ігор і моделювання типових ситуацій міжнародної військової взаємодії.

410. **Удодова О., Вовчук С., Антоненко Г.** NotebookLM у військовій освіті: досвід кафедри вищої математики. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 110-116. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-014>.

Досліджено використання інструменту штучного інтелекту NotebookLM для покращення викладання вищої математики у Харківському національному університеті Повітряних Сил ім. І. Кожедуба. У роботі проаналізовано функціональні можливості сервісу з метою їх практичного додавання в освітній процес для створення структурованих тематичних блокнотів з аудіопереказами навчальних матеріалів, ментальними картами, звітами, інтерактивними тестами, флешкартками та інфографікою. Показано, що використання зазначених інструментів поєднує теоретичну підготовку з прикладними аспектами математики, зменшує когнітивне навантаження та підвищує доступність складного матеріалу без надмірної формалізації.

411. **Федорчук В.** Теорія і практика базової загальновійськової підготовки майбутніх офіцерів у вітчизняному та зарубіжному науково-педагогічному дискурсі. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 117-124. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-015>.

Здійснено комплексне узагальнення теоретичних положень, вимог нормативно-правових документів і практичного досвіду реалізації базової загальновійськової підготовки майбутніх офіцерів у системі професійної військової освіти України з урахуванням сучасних умов ведення бойових дій. Проаналізовано еволюцію підходів до розуміння сутності та призначення базової загальновійськової підготовки як початкового, системоутворювального етапу професійного становлення офіцерського складу, що забезпечує формування первинної боєздатності, психологічної стійкості та готовності до дій у складі підрозділу в умовах високої інтенсивності бойових дій.

412. **Хрущак О.** Сучасні підходи до патріотичного виховання майбутніх офіцерів у контексті культурно-освітнього простору закладу освіти військового спрямування. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 324-328. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-324-328>.

Проаналізовано наукові підходи до розуміння патріотичного виховання, визначено специфіку культурно-освітнього середовища військового закладу освіти, розкрито методологічні засади та структурно-функціональну модель патріотичного виховання курсантів. Обґрунтовано доцільність інтеграції патріотичного виховання в усі сфери життєдіяльності курсантів, визначено роль суб'єктів виховного процесу та управління його ефективністю.

413. **Цифрові платформи** як інструмент модернізації іншомовної підготовки в системі трансформації військової освіти: ресурсно-економічний аспект /

Н. В. Демченко та ін. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 1 (59). С. 581-595. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-581-595](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-581-595).

Проведено компаративний аналіз сучасних цифрових платформ за критеріями функціональних можливостей, педагогічних переваг у військовому контексті, дидактичних обмежень та ресурсно-економічних параметрів. Обґрунтовано принцип функціональної комплементарності цифрових платформ: оптимальне поєднання різних типів ресурсів у межах інтегрованої цифрової екосистеми дозволяє досягти балансу між якістю іншомовної підготовки та раціональним використанням ресурсів.

414. **Шевчук О., Діденко О.** Педагогічні інновації у формуванні моральної культури майбутніх офіцерів правоохоронних органів в освітньому середовищі ЗВО. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 2. С. 132-138. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i2-017>.

Метою статті є теоретичне обґрунтування педагогічних інновацій формування моральної культури майбутніх офіцерів правоохоронних органів в освітньому середовищі ЗВО. Методологічну основу дослідження становлять методи теоретичного аналізу і синтезу, порівняння, педагогічного моделювання, узагальнення наукових джерел, а також елементи аналітико-прогностичного підходу до управління якістю освітнього процесу. У результаті дослідження запропоновано три взаємопов'язані інноваційні моделі: інтегрованого морально-етичного проєктування освітнього процесу, рефлексивно-діалогічну модель формування моральної культури та модель аналітико-прогностичного супроводу морального розвитку курсантів.

8 НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1 Організація та розвиток науково-дослідної діяльності

415. **Бабчук М. І., Гульбс О. А., Стрельбицька С. М.** Методологічні засади сучасного наукового дослідження. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 1 (53). С. 1606-1615. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1\(53\)-1606-1615](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1(53)-1606-1615).

Проаналізовано основні методологічні принципи сучасної науки, зокрема принципи системності, наукової обґрунтованості, об'єктивності, історизму, міждисциплінарності та рефлексивності. Обґрунтовано їх значення для формування науково коректних, логічно послідовних і відтворюваних результатів, здатних до перевірки та подальшої інтеграції в ширший науковий контекст. Охарактеризовано основні рівні методології наукового пізнання філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий і технологічний та розкрито їх функціональну роль у процесі побудови цілісного наукового дослідження.

416. **Даньків О. О., Кузик О. В.** Роль керівника наукового проєкту в міждисциплінарних дослідженнях. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1374-1384. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1374-1384](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1374-1384).

Міждисциплінарний проєкт характеризується високим рівнем складності, невизначеності та гетерогенності дослідницьких команд, що об'єднують фахівців із різних наукових дисциплін. У роботі проаналізовано управлінські функції керівника на різних етапах такого проєкту (ініціації, планування, реалізації, моніторингу та завершення). Показано, що ефективність міждисциплінарного проєкту значною мірою залежить від компетентності керівника, його здатності інтегрувати знання, забезпечувати комунікацію та лідерство, а також гнучко адаптувати управлінські рішення до змінних умов. Результати роботи можна використати для розробки методичних рекомендацій щодо підготовки керівників наукових проєктів та оптимізації організаційних підходів у міждисциплінарних дослідженнях.

417. **Іванова С., Кільченко А., Новицька Т.** Упровадження результатів дослідження з розвитку цифрової компетентності наукових працівників засобами відкритих систем. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки = Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university. Series: Pedagogical sciences*. 2026. Вип. 1 (60). С. 136-146. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-1-60-136-146>.

Представлено ключові завдання розвідки, узагальнено отримані результати та продемонстровано механізми впровадження розробки шляхом оприлюднення, розповсюдження й використання, популяризації в Електронній бібліотеці НАПН України, а також у міжнародній базі Google Scholar. Необхідність розвитку цифрової компетентності дослідників та освітян зумовлена стрімким переходом науки й освіти у віртуальну площину, розвитком парадигми відкритої науки та прагненням України адаптуватися до європейських освітніх стандартів.

418. **Каліна І., Братусь Г., Дацій О.** Роль інформаційних технологій у підвищенні ефективності управління науковими проєктами. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-147>.

Проаналізовано сучасні підходи до управління науковими проєктами та визначено ключові фактори, що впливають на їх результативність. Обґрунтовано необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту автоматизації управлінських процесів, підвищення прозорості прийняття рішень та оптимізації використання ресурсів. Розглянуто можливості застосування цифрових платформ, систем управління проєктами, хмарних технологій, штучного інтелекту та Big Data у процесі реалізації наукових досліджень. Визначено їх вплив на підвищення продуктивності наукових колективів, розвиток міжнародної співпраці та ефективне управління науковими даними.

419. **Кузнєцова М. А.** Концепція відкритої науки як визначальний тренд розвитку сучасної світової науково-освітньої сфери. *Успіхи і досягнення у науці*. 2026. № 3 (25). С. 1463-1477. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-3\(25\)-1463-1477](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-3(25)-1463-1477).

На основі аналізу світових тенденцій сучасної трансформації науково-освітньої діяльності, що здійснюється в країнах-членах ЄС у контексті впровадження принципів відкритої науки, шляхом екстраполяції результатів цих процесів у високорозвинених країнах у реалії соціально-економічного розвитку України, у статті окреслено основні кроки впровадження національної науково-освітньої сфери в європейський науковий простір з урахуванням зазначених напрямків розвитку. Набуло подальшого розвитку дослідження тлумачення дефініції «Відкрита наука» міжурядовими організаціями, автором запропоновані зміни на адаптацію до законодавства ЄС і міжнародної практики Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» до сучасних світових тенденцій розвитку відкритої науки. Крім того, представлені пропозиції щодо зміни до «Положення про Національну електронну науково-інформаційну систему». Отримані результати сприятимуть активізації процесу трансформації соціокультурної парадигми наукової та освітньої діяльності в Україні.

420. **Купчик Л.** Науково-дослідницька діяльність як складник формування комунікативної та міжкультурної компетентності здобувачів нефілологічних спеціальностей. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2026. Т. 14, № 1. С. 90-96. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-012>.

Досліджено теоретичні основи та сучасні методичні підходи до інтеграції наукової роботи в освітній процес, зокрема компетентнісний, діяльнісний та проєктний підходи, що забезпечують одночасний розвиток професійних, комунікативних і міжкультурних навичок студентів. У статті проаналізовано сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові джерела, рекомендації Європейського Союзу та загальноєвропейські стандарти мовної освіти, які підкреслюють значення комунікативної та міжкультурної компетентностей для навчання упродовж життя та професійної діяльності. Наведено приклади форм і методів організації науково-дослідницької діяльності у вищій освіті нефілологічних спеціальностей, серед яких індивідуальні та колективні дослідницькі проєкти, кейс-методи, рольові ігри, міжнародні та міждисциплінарні проєкти, участь у конференціях та наукових гуртках, а також застосування цифрових і ШІ-інструментів для збору, аналізу та презентації інформації.

421. **Маргасова В.** Методологія наукових досліджень у фінансах. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-79>.

Розкрито сутність методології фінансової науки як системи принципів, підходів і методів, що забезпечують наукове пізнання фінансових процесів, їх аналіз, моделювання та прогнозування. Обґрунтовано, що традиційні підходи у методології, мають лінійну побудову та визначають обмежену ефективність в умовах посилення екзогенних та ендогенних факторів впливу. У ході дослідження проведено порівняльний аналіз традиційних і сучасних методологічних підходів до дослідження фінансових систем.

422. **МОН створює** Національну систему дослідників: інструмент персональної підтримки українських науковців / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України*. 2026. 21 трав. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-stvoriuiie-natsionalnu-systemu-doslidnykiv-instrument-personalnoi-pidtrymky-ukrainskykh-naukovtsiv> (дата звернення: 25.05.2026).

423. **Остапенко О. П.** Застосування штучного інтелекту в наукових дослідженнях у галузі теплоенергетики: можливості, виклики та етичні аспекти. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 4 (56). С. 1597-1608. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-1597-1608](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-1597-1608).

424. **Стрельбицька С. М., Гульбс О. А., Кобець О. В.** Проблема визначення методологічного апарату наукового дослідження: структурні компоненти та критерії якості. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2026. № 1 (43). С. 1624-1637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1\(43\)-1624-1637](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-1(43)-1624-1637).

Проаналізовано ключові складові наукової розвідки. Розглянуто логічний взаємозв'язок між об'єктом, предметом, метою та завданнями роботи. Охарактеризовано недоліки у формуванні методологічного апарату та культури оформлення наукового дослідження. Визначено критерії, за якими оцінюється якість та наукова цінність результатів дослідження. Обґрунтовано важливість правильного визначення методологічного апарату здобувачем вищої освіти. Наголошено, на взаємозв'язку між структурними компонентами наукового дослідження та обґрунтуванні системи критеріїв, що визначають його якість та наукову цінність. Методологічний апарат наукового дослідження представлено як систему логічно взаємопов'язаних структурних компонентів, що визначають межі, вектор та інструментарій наукового пошуку (об'єктно-предметне поле), його цільові орієнтири (мета і завдання) та теоретико-практичну значущість отриманих результатів здобувачів вищої освіти.

425. **Хмиров І. М., Хмирова А. О.** Теоретичні методи наукового дослідження: їх роль у процесі управління науковими проектами та основи для створення об'єктів інтелектуальної власності. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 3 (61). С. 1468-1480. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-1468-1480](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-1468-1480).

8.2 Наукові школи, академічна мобільність і дослідницьке середовище

426. **Марчук Н.** Міжнародна академічна мобільність в рамках вищої освіти України: напрями, переваги, виклики. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 4 (45). С. 781-792. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-4\(45\)-781-792](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-4(45)-781-792).

427. **Опушко Н. Р., Кириченко Д. О.** Програми академічної мобільності для студентів і викладачів в університетах Німеччини: особливості їх реалізації. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* 2025. № 76. С. 114-125. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2025-76-114-125>.

Проаналізовані основні положення Хартії вищої освіти Еразмус, що лежить в основі всіх заявлених у публікації форм організації студентської академічної мобільності. Визначено принципи академічної мобільності відповідно до змісту Хартії вищої освіти Еразмус: реалізація мобільності для навчання і викладання в межах угод між освітніми і науковими установами; проведення відбору потенційних учасників і присудження їм грантів мобільності відповідно до умов грантової угоди з національним агентством; забезпечення кредитної мобільності тощо. Описано етапи участі в програмах академічної мобільності Еразмус.

428. **Паска Т.** Інтернаціоналізація освітнього середовища закладів вищої освіти як чинник активізації міжнародної академічної мобільності студентів. *Нова педагогічна думка.* 2026. № 1 (125). С. 41-48. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2026-125-1-41-48>.

Обґрунтовано взаємозалежність між рівнем інституційної інтернаціоналізації та динамікою міжнародної мобільності як індикатора інтеграції університетів України до Європейського простору вищої освіти та глобального академічного середовища. Наголошено на багатформатності сучасної мобільності, що поєднує фізичні, змішані та віртуальні моделі співпраці, зумовлені цифровізацією та безпековими чинниками.

8.3 Підтримка молодих учених і обдарованої молоді

429. **МОН:** 99 студентів ЗВО отримають академічні стипендії Кабінету Міністрів України / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 21 трав. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-99-studentiv-zvo-otrymaiut-akademichni-stypendii-kabinetu-ministriv-ukrainy> (дата звернення: 25.05.2025).
430. **33 аспіранти отримають** академічні стипендії Кабінету Міністрів України у 2026/2027 навчальному році / Міністерство освіти і науки України. *Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України.* 2026. 24 квіт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/33-aspiranty-otrymaiut-akademichni-stypendii-kabinetu-ministriv-ukrainy-u-20262027-navchalnomu-rotsi> (дата звернення: 27.04.2026).

9 УНІВЕРСИТЕТСЬКІ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

9.1 Сучасні бібліотечно-інформаційні центри ЗВО: функції, ресурси, перспективи

431. **Гарагуля С.** Перспективи розвитку наукових бібліотек як центрів системної підтримки наукових досліджень. *Бібліотечний вісник*. 2026. № 1. С. 59-74. DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2026.01.059>.

Запропонована модель центру підтримки досліджень передбачає інтегровану участь бібліотеки в усіх етапах дослідницького циклу: формуванні інформаційної бази, управлінні науковими даними, підготовці публікацій, виборі каналів наукової комунікації, оцінюванні наукової продуктивності та збереженні результатів досліджень. Саме бібліотека володіє унікальним поєднанням інфраструктурних ресурсів, експертизи в галузі інформаційного менеджменту та нейтральної інституційної позиції, що дає можливість їй виступати координаційним центром між дослідниками, адміністрацією установи та зовнішніми інформаційними системами. Концентрація сервісів підтримки досліджень на базі бібліотеки дає змогу уникнути дублювання функцій, забезпечити стандартизацію процесів і створити єдину точку доступу до сервісів для науковців.

432. **Гарагуля С.** Технології і моделі організації системної підтримки наукових досліджень бібліотеками. *Бібліотечний вісник*. 2026. № 2. С. 12-29. DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2026.02.012>.

Запропонована модель дає змогу ефективно координувати інформаційні потоки, підвищувати доступ дослідників до наукових даних та оптимізувати бібліотечні послуги у контексті сучасної цифрової трансформації. Вперше систематично поєднано технологічні та організаційні компоненти підтримки наукових досліджень у єдину модель, адаптовану до українського контексту. Дослідження показує, що ефективна модель підтримки наукової діяльності спирається на концептуальну рамку повного дослідницького циклу та включає комплекс взаємопов'язаних сервісів – від формування теми дослідження до довготривалого збереження його результатів. На кожному етапі бібліотеки надають інформаційний супровід, аналітичну підтримку, цифрові сервіси та навчання дослідницьких компетентностей.

433. **Головчук О., Гусак О.** Вплив читання на культурно-інтелектуальний, особистісний, соціальний та духовний розвиток молоді. *Бібліотечний вісник*. 2026. № 1. С. 110-125. DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2026.01.110>.

Методологія дослідження відповідає вимогам теоретичного вивчення із застосуванням методів дедуції та екстраполяції, а також практичного дослідження – опитування 80 молодих осіб, які навчаються у закладі вищої освіти (Мукачівський державний університет). Використано просту випадкову вибірку (найпростіший вид ймовірнісної вибірки) – відібрано підмножину студентської спільноти з усієї сукупності студентів гуманітарного факультету таким чином, щоб кожен зі студентів мав рівні

шанси бути включеним у вибірку. Читання книг справляє вплив на культурно-інтелектуальний, особистісний, соціальний та духовний розвиток сучасної молоді. Цей вплив є важливим і усвідомленим самими читачами: вони підкреслюють, що набувають якостей, які допомагають їм успішніше взаємодіяти зі світом, уникати непорозумінь, незадоволеності життям і песимізму. Саме ці якості є ознаками культурного й духовного зростання, позитивного самовизначення. І допомогти усвідомити читачеві ці зміни покликані бібліотеки.

434. **Гуменний О. Д.** Трансформація наукової бібліотеки в інформаційно-аналітичний хаб: Smart-екосистема. *Перспективи та інновації науки*. 2026. № 3 (61). С. 422-432. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-422-432](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-422-432).

Розкрито сутність поняття інформаційно-аналітичного хабу наукової бібліотеки, визначено його структурні компоненти та функціональні можливості в умовах Smart EcoSystem. Окрім теоретичного обґрунтування, представлено аналітичний огляд сучасних тенденцій трансформації бібліотек та визначено напрями впровадження цифрових сервісів і аналітичних інструментів. Обґрунтовано доцільність інтеграції інформаційних ресурсів, аналітичних платформ та сервісів відкритої науки у єдине екосистемне середовище.

435. **Моргун А.** Цифрова трансформація аналітико-синтетичної обробки інформації у професійній підготовці фахівців бібліотечної, інформаційної та архівної справи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 222. С. 67-72. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-67-72>.

Особлива увага приділяється новим вимогам до компетентностей фахівців, серед яких ключовими стають цифрова грамотність, вміння працювати з метаданими, навички програмування, застосування ІІІ-інструментів та розуміння етичних і правових аспектів цифрового середовища. Автор підкреслює необхідність доповнення традиційних дисциплін курсами із сучасних ІТ, інформаційної безпеки, роботи з цифровими платформами та сервісами хмарної інфраструктури. Наголошено на важливості розвитку soft skills – критичного мислення, комунікації, здатності до безперервного професійного розвитку, адже цифрова трансформація створює динамічне середовище, яке потребує постійної адаптації.

436. **Савенко О.** Електронні бібліотеки як інструмент цифрової трансформації методів наукових досліджень: крізь призму «Теорії дзеркал». *Бібліотечний вісник*. 2026. № 2. С. 44-54. DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2026.02.044>.

Методологія дослідження ґрунтується на використанні методів міждисциплінарної екстраполяції, аналізу та синтезу, що дало змогу простежити генезис і формування електронних бібліотек у рамках розвитку науково-технологічного прогресу та цифрової революції й узагальнити теоретичні напрацювання та укладання цілісного бачення ролі електронних бібліотек як активних суб'єктів у сучасному науковому просторі. Системно розглянуто функціональну архітектуру електронно-

інформаційного середовища через дескриптивну модель «Теорії дзеркал». Узагальнено розуміння електронної бібліотеки як «наукового мультисервісу» в рамках подій, що відбуваються в Україні.

437. **Салата Г. В.** Інформаційний стретчинг у цифровій бібліотеці: теоретико-методологічні засади та освітній вимір підготовки фахівців. *Суспільство та національні інтереси*. 2026. № 1 (21). С. 856-868. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1\(21\)-856-868](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-1(21)-856-868).

Обґрунтовується авторська концепція інформаційного стретчингу як інноваційного теоретико-методологічного підходу до трансформації бібліотечного обслуговування в умовах розвитку цифрової бібліотеки та становлення мультисервісного середовища. Інформаційний стретчинг розглядається як міждисциплінарний процес адаптації, змістового розширення та репозиціювання інформаційних ресурсів і сервісів відповідно до потреб різних користувачьких аудиторій, особливостей мультимірного (фігівального) бібліотечного простору, динаміки цифрової екосистеми та сучасних соціально-економічних викликів.

438. **Шаповал М.** Глобальні маркетингові тренди 2025 року в контексті формування бренду бібліотек ЗВО. *Вісник Книжкової палати*. 2026. № 1. С. 4-9. DOI: [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2026.1\(354\).4-9](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2026.1(354).4-9).

На прикладах роботи вітчизняних і закордонних бібліотек ЗВО розглянуто практики створення відеоконтенту, контенту співробітників, спільнот. Акцентовано увагу на важливі напрями маркетингового розвитку: маркетинг, технології Web 3.0, омніканальність, стримінгові формати та скорочення надлишкового контенту, створеного штучним інтелектом.

439. **Шевчук В. В.** Науково-технічна бібліотека ВНТУ як інформаційний центр сучасного університету. *Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ та управління* : збірник матеріалів Міжнар. науково-практичної інтернет-конференції, 20-21 листоп. 2025 р. Суми : НІКО; Вінниця : КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2025. С. 401-402. URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50352> (дата звернення: 27.04.2026).

440. **Milnović V.** The Social Function of the University Library: on the Example of Workshops Dedicated to the Education of Migrants and Local Citizens. *Бібліотечний вісник*. 2026. № 1. С. 126-135. DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2026.01.126>.

Досліджено роль Університетської бібліотеки «Светозар Маркович» у контексті її соціальних функцій та конкретного проєкту, спрямованого на звернення до суспільства, а також проблеми та виклики, з якими вона стикається. Демонструється, як університетські бібліотеки можуть слугувати ключовими установами у вирішенні реальних суспільних проблем через міжнародну співпрацю та практичну взаємодію з вразливими групами населення, таким чином підтверджуючи їхню життєво важливу роль у побудові інклюзивного та демократичного суспільства.

10 ПЕРСОНАЛІЇ В ОСВІТІ ТА НАУЦІ

10.1 Видатні педагоги, науковці, діячі освіти і техніки

441. **Андрій Павлович Поляков** : біобібліографічний покажчик до 65-річчя з дня народження / уклад. О. М. Немчук ; відп. за вип. Т. Є. Притуляк. Вінниця : ВНТУ, 2026. 88 с. : іл. (Серія «Вчені нашого університету»). URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50987>.

Покажчик містить матеріали про науково-педагогічну діяльність та бібліографію праць доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри військової підготовки Вінницького національного технічного університету, полковника Збройних Сил України, відмінника освіти України, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Транспортної академії України, академіка Міжнародної кадрової академії Андрія Павловича Полякова.

442. **Віталій Володимирович Зянько** : біобібліографічний покажчик до 65-річчя з дня народження / уклад. К. В. Дєдова ; відп. за вип. Т. Є. Притуляк. Вінниця : ВНТУ, 2026. 87 с. : іл. (Серія «Вчені нашого університету»). URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/51057>.

Покажчик присвячено науково-педагогічній спадщині Віталія Володимировича Зянька – відомого вченого-економіста, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри фінансів та інноваційного менеджменту Вінницького національного технічного університету, відмінника освіти України, нагородженого нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові та освітні досягнення», керівника секції економіки Вінницького територіального відділення Малої академії наук України. У виданні подано бібліографію праць, матеріали про життя, педагогічну та громадську діяльність ювіляра.

443. **Міхно О.** 200 років від дня народження Памфіла Юркевича (1826-1874), філософа, педагога. *Освіта і суспільство*. 2026. № 2 (89). С. 21.
444. **Міхно О.** 180 років від дня народження Федора Фортинського (1846-1902), історика-медієвіста, педагога. *Освіта і суспільство*. 2026. № 2 (89). С. 21.
445. **Міхно О.** 150 років від дня народження Мирона Кордуби (1876-1947), історика, педагога, публіциста. *Освіта і суспільство*. 2026. № 3 (90). С. 20.
446. **Міхно О.** 170 років від дня народження Софії Русової (1856-1940), педагогині, громадської діячки, фундаторки українського доквілля. *Освіта і суспільство*. 2026. № 2 (89). С. 20.

29 січня 2026 р. на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України ухвалено рішення оголосити 2026 рік Роком Софії Русової в НАПН України з нагоди 170-річчя від дня її народження.

447. **Міхно О.** 160 років від дня народження Артемія Готалова-Готліба (1866-1960), історика, педагога. *Освіта і суспільство*. 2026. № 1 (88). С. 21.

448. **Олена Олексіївна Коваленко** : біобібліографічний покажчик до 65-річчя з дня народження / уклад. Н. М. Кравчук ; відп. за вип. Т. Є. Притуляк. Вінниця : ВНТУ, 2026. 76 с. : іл. (Серія «Вчені нашого університету»). URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/50779>.

Покажчик містить матеріали про науково-педагогічну діяльність та бібліографію праць кандидата технічних наук, доцента кафедри програмного забезпечення Вінницького національного технічного університету Олени Олексіївни Коваленко.

449. **Онищенко О., Дубровіна Л., Шаповал А.** Березиня академічної спадщини (до ювілею Лідії Миколаївни Яременко). *Бібліотечний вісник*. 2026. № 1. С. 172-180. URL: https://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2026_1_16.

450. **Філософія освіти XXI ст.:** досягнення та перспективи (до 100-річчя від дня народження В. С. Лутая) : За матеріалами «круглого столу», проведеного Інститутом вищої освіти НАПН України разом із ГО «Українське товариство філософії освіти імені Марії Култаєвої», 5 берез. 2026 р. / Ю. О. Мелков та ін. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2026. Т. 8, № 1. С. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8114>.

Висвітлено життєвий та творчий шлях виданого українського філософа В. С. Лутая, сторіччя від дня народження якого відзначалося у цей день, розкрито його роль у формуванні в Україні філософії освіти як окремого науково-дослідного напрямку. Охарактеризовано основні підходи до концептуалізації зазначеного напрямку, що були сформульовані В.С. Лутаєм, та продемонстровано, що творча спадщина дослідника зберігає свою актуальність за доби сьогодення та містить у собі значний потенціал для розроблення аксіологічних засад сучасної освіти. Розглянуто проблему значення освіти для подолання екзистенційних криз та ціннісних розривів, зокрема концептуалізовано нову суб'єктність «понтифіка» як будівничого в умовах несталості. Здійснено етичний аналіз перспектив глибинних та швидких трансформацій в освіті та суспільстві за доби цифровізації та штучного інтелекту, за яких етика постає не як зовнішнє обмеження, а як внутрішній механізм координації та розвитку соціальних систем.